

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

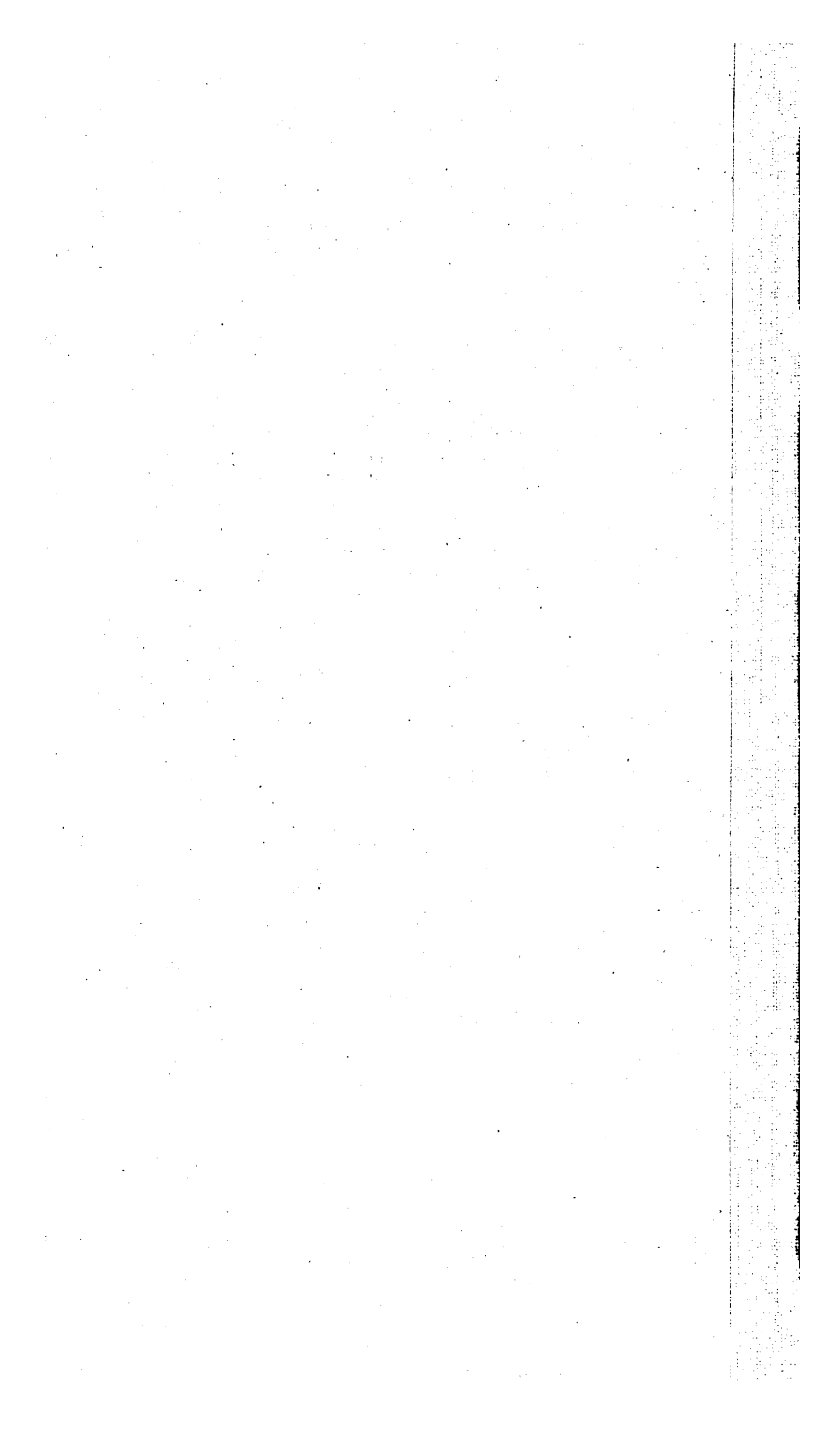
Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

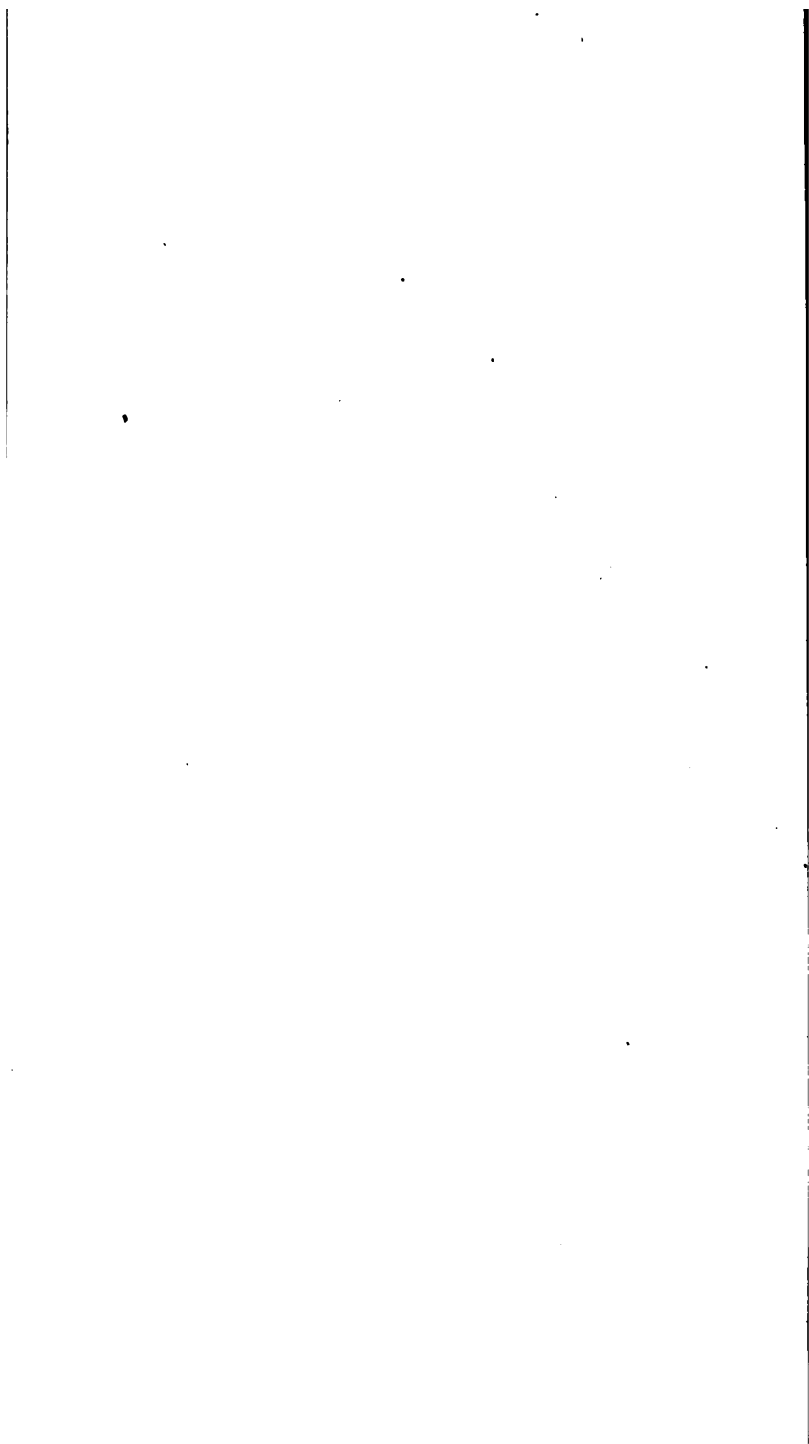
Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på <http://books.google.com>

[The page contains extremely faint and illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the document. The text is too light to transcribe accurately.]

.....

ARBEJDESKEN

SKUESPIL I TRE AKTER

AF

SOPHUS CLAUSSEN

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

1898

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
304111
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.
F 1904 L

NOV 21 1904

PERSONERNE

JENNY BOESEN.

FRANCISKA BOESEN.

Bogholder GALT.

Kobbersmed LUND.

FREDERIK SONNE, Typograf.

Journalist VIND.

Fabriksbestyrer RICKARDT.

Frøken HARRIET.

HELENE, hendes Søster, 13 Aar.

Tømrersvend BØG.

KARL WIGANT, en ung Cigararbejder.

ALVILDA FRANSEN, Fabriksarbejderske.

Dirigenten.

Manden ved Døren.

Politiassistenten.

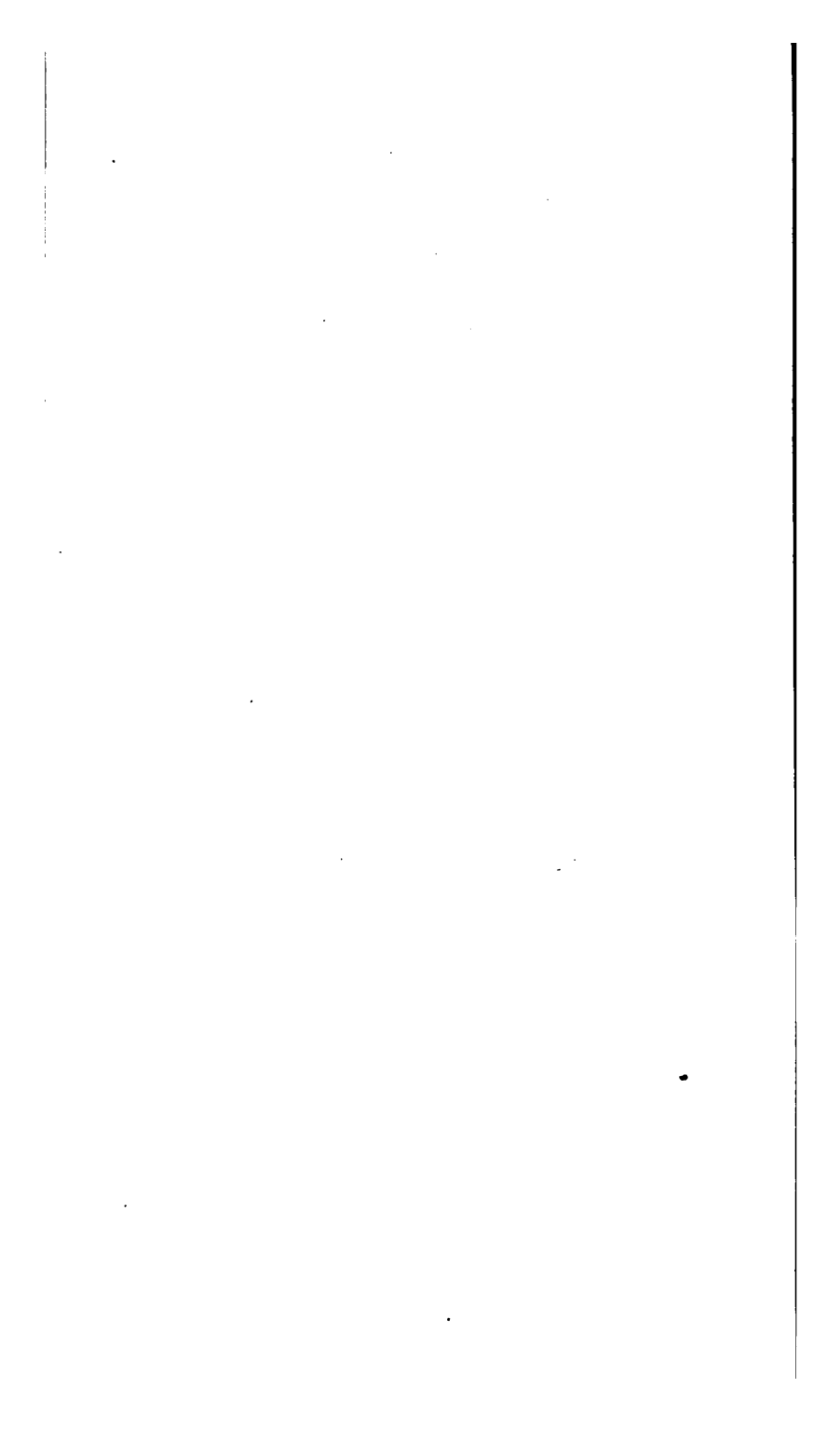
Første Betjent.

Anden Betjent.

Arbejdere, ældre og yngre. Fabriksarbejdersker.

Politibetjente.

Handlingen foregaar i en stor, gammel By under
Arbejderuroligheder.

PROLOG

Har du set de dampende Heste,
naar Sporvognen i Forstaden trækkes i Skur,
Kusken, som fløjter i sin egen Dur
og tænker paa sin Frokost og Pigen, han vil
gæste?

Der smutter hun bort over Gaardens Bro;
nu lokker hendes Køkken og den landlige
Kro.

Lidt Varme er fornøden,
en Plads ved Ovnens og et hyggeligt Bord.
Ak, Verden er vidtløftig og stor,
og man maa tænde Piben, hvor man kan
finde Gløden.

Har du hørt Fabrikerne skingre?
Den hele Forstad svarer med tyve for én.
Se Kvinder med arbejdsvante Fingre,
der slippes løs de myldrer omkap med
Gadens Sten!

som stampet op af Jorden: ustandselige Sværme
med Frokosten under deres Ærme.

Har du set de unges Øjne, der ruller saa
frit?

De gaar og lader Hofterne slingre.
Har du set deres Appetit?
Har du set deres arbejdsvante Fingre?
Men Rugbrød og lidt Vand gør Halsen saa tør.
De snildeste skotter til Værtshusets Dør,
om Kusken — til Fornylse af Kraften —
vil byde en Kop Kaffe, maaske en Akvavit,
og en Fritur med Sporvogn i Aften.

De spredes, følg efter og hør dem fortælle,
de bitre og letsindige Ord
om Pengestykkets Magt og Fabriksherrens Vælde
paa disse Forstæders trampede Jord,
hvor en fattig Skønjomfru voxte stor
og smuk — med Udsigt til en Brændenælde.

Jenny og Studenten
er standset, mens Hjærterne stormer,
for at tale om Arbejdersag og Reform.
Taagen drysser paa begge sin Væde;
intet Ord bringer Jenny Glæde.
Hun husker sit Hjem og den sorte Fabrik.
Han elsker Fabrikspigens trodsige Blik.
O Dyndblomst fra Dybet, du Søde!
dine Kinder er blege, men Læberne gløde.

Jenny og Studenten
er standset paa Broen.

Hun bøjer sig, ryster en Sten ud af Skoen.
Nu banker hans Hjærte, hans Tale faar Vinger:
»Følg mig som Gæst til mit ensomme Rum,
læs mine Bøger! glem og vær stum!«
Men Jenny løfter sin truende Finger:
»Vær nær ved os andre, naar Stormklokken
ringer!

»Tro mig, den ringer for os en Gang,
den dybe Klokke med bævende Klang.
Da er det, det gælder; da kommer en Prøve;
da kan du din Elskov til Jenny øve;
da kan du bringe dit Liv i Bod.
Men den, som ikke er med, er imod!«

O Dyndblomst fra Dybet — Engel med Fanen!
din dristige Pande skal graane
— i Smudset og Vanen!

Har du set de sindige Heste,
naar Sporvognen i Forstaden trækkes af Skur?
Kusken, som atter begynder sin Tur:
hans Hvil er forbi, der er langt til det næste.
Har du set i en Kant af den store By
de hundrede Skorstene ryge paa ny?
fra alle Veje sig Kvinder forene
i Skarer . . . utalligt som Stenbroens Stene.

Arbejderinden med Hænderne haarde,
hendes Liv er ej vort, hendes Skikke ej
vore.

Saa maa hun vel tro paa en Fremtid, som
byder
Erstatning for manglende Lykke og Dyder.
Hun høstede Frugten ved Skæbnens Spot
af Kundskabens Træ paa ondt og godt.

FØRSTE AKT

Arbejderne holder Møde.

Et Slags mindre Sal eller Forværelse i Arbejdernes Forsamlingsbygning. Det er en Foraarsaften — Dagen før den første Maj.

I Baggrunden til højre er en bred Skydedør ind til den store Sal. Den er trukket til Side. I Aabningen ser man en Tribune, hvorfra Dirigenten henvender sig snart til Tilhørerne i Forværelset og snart til Forsamlingen inde i Salen.

Fra en Dør til venstre i den forreste Sal strømmer, med Mellemrum, Arbejdere og Arbejdersker ind. Der staar en Mand ved Døren. De flester gaar igennem Forværelset og forsvinder i den store Sal forbi Tribunen. Men naar de hører, at der bliver talt, standser de og tysser paa hverandre.

Et lille Bord og et Par Stole ved Væggen til højre er Forsalens eneste Bohave.

Paa Dragter, som enkelte af Kvinderne bærer, ser man, at Foraaret er begyndt.

FØRSTE SCENE

DIRIGENTEN

ringer gentagende

Vær saa god, vær saa god! der er Plads nok inde i Salen. Vær saa god, kom her ind, Saa kunde vi maaske faa Døren lukket. Det trækker. Forsalen tømmes halvt. Naa, kan den ikke lukkes? Ja ja da. Han ringer. Kunde vi saa

faa Ro? Kobbersmed Lund har Ordet. Det var kun en lille Afbrydelse.

KOBBERSMED LUND
paa Talerstolen

I ved det alle sammen, Kammerater, hvorledes Sagerne staar. I ved ogsaa, hvor meget jeg har fraraadet at gaa saa vidt.

EN STEMME

Ja, ja, det ved vi: du er lodden paa begge Sider.

LUND
mørk og uforstyrrelig

Jeg ved vel, Kammerater, at det ikke er Jeres Skyld. Det er ikke de hæderlige, besindige, flittige Arbejdere, der har Skylden for, at det er sket, som virkelig nu er sket. Ingen havde troet, at en Strejke i et enkelt Fag kunde medføre en saadan Uro — Slagsmaal med Politiet, ja næsten Blodsudgydelse. Jeg tør paastaa det; thi jeg ved det: den ufornuftige Sværm, som brød ind i de standsede Fabriker og slog al Ting i Stykker, Maskiner og kostbart Værktøj, hvormed Arbejderne tjener det daglige Brød — det var ikke de strejkende Arbejdere selv.

EN STEMME

Det ved du ikke noget om Kobbersmed. Du passede paa at sidde hjemme mellem dine Kasseroller. Munterhed.

LUND
stigende

Jeg ved, det var ikke virkelige Arbejdere.

En Arbejder ærer den Maskine, han er sat til at passe, han holder af den, næsten som den var et levende Væsen. Ja, om den var en Del af ham selv, kunde han ikke være mere øm over den Han vilde aldrig lægge Haand paa en Maskine. Hellere vil han give sin højre Haand

STEMMER

Ja, ja. Hør, hør!

ANDRE STEMMER

Er han ikke snart færdig?

LUND

Jeg benægter ikke, at nogle unge Brushoveder blandt de strejkende kan have deltaget i dette sørgelige Ødelæggelsens Værk.

STEMMER

Aa-aah.

LUND

Ja, de, som har været med, maa jo selv bedst vide det. Men de Arbejdere, som stod og længtes efter at genoptage Arbejdet, saa snart det kunde blive paa taalelige Vilkaar, vilde ikke løbe ind i Fabrikerne og rampo- nere Maskinerne. Det er kun noget, Principalerne skriver i deres Aviser. I ved det selv lige saa godt, Kammerater. Nej, denne Gærning vilde aldrig være gjort, hvis der ikke fandtes saa mange ledige Hænder og sultne Munde rundt om i Byen — arbejdsløse uden bestemt Næring og Fag, uden Ansvarsfølelse og Forstaaelse af Arbejdernes Sag. Modsigelse og

Mumlen. Derfor skal de strejkende Arbejdere ikke bære Skylden! Men det er hele Byens fattige Befolkning, der er bragt til Fortvivlelse.

MANGE STEMMER

Hør, hør!

Stormende Bifald

LUND

hæver Stemmen endnu mere

Arbejdere! Efter disse Ødelæggelser og Fejltrin paa alle Sider er det ikke længer Tid for os at standse. Jubel. I hvad Fag og under hvilke Kaar vi end virker, maa vi i Morgen som én Mand lade Arbejdet hvile og gaa i Tog sammen med de strejkende Arbejdere for at fejre den første Maj. Baade Storbørgerne og Politiet maa vi vise, at vi er Tusender og Titusender, der holder sammen og staar Last og Brast med vore Kammerater.

FORSAMLINGEN

Hurra. Bravo.

Langvarige Hurraraab

STEMMER

Galt frem! Galt frem! Op med Bogholder Galt!

ANDEN SCENE

BOGHOLDER GALT

staar nynnende midt i Værelset, hvor Arbejderne strømmer igennem ude fra. Naar de hilser paa ham, nikker han. Han vugger uafbrudt med Hovedet som i Takt til en Melodi:

Aa den velsignede Ungdom! Aa den velsignede Ungdom!

KOBBERSMED LUND

stiger bekymret ned af Talerstolen, gaar hen og rækker ham
Haanden

Godaften, Bogholder Galt. Hvordan er
saa De til Mode?

BOGHOLDER GALT

Jeg er lykkelig, Kobbersmed Lund. Lykke-
lig, saa jeg gjerne kunde danse med mit stive
Ben. Se den velsignede Ungdom!

LUND

holder hans Haand længe og tøvende, som i Forbigaaende

Jeg er saa bekymret, Bogholder Galt, saa
jeg slet ikke kan sige Dem det. At det
skulde gaa saa vidt!

GALT

nikker

Ja, det ser jo ud, som om der kunde ske
noget.

LUND

hovedrystende

Jeg beklager, misbilliger det, der nu er
sket som intet andet i alle de Aar, jeg har
haft med Arbejdernes Sager at gøre. Nikker hen
til Journalist Vind, der høflig nærmer sig. Godaften,
Journalist Vind! Ja, tænke sig, at Arbejderne
saa daarligt skulde forstaa, hvad der tjener
deres Sag!

JOURNALIST VIND

giver Haand

Maa jeg spørge, er der hændet noget nyt?

LUND

Det maa jeg vel snarere spørge Dem om, De, som kommer fra Bladet, hvor De har alle Nyheder paa første Haand.

JOURNALIST VIND

Jeg ved ikke af, at noget er væsenlig forandret siden Skærmydslen i Aftes. Nogle Gader holdes spærrede af Politiet; de unge Mennesker morer sig med at pibe i Fingrene Men jeg mente, om der maaske i Dag var plejet Forhandlinger?

LUND

afbrydende

Ved De, hvem der er arresterede?

VIND

Aa, en Snes Bøller og Folk, som ingen kender videre. Der er kun to af de strejkende Arbejdere.

LUND

De letter en Sten fra mit Bryst. Hører De det, Galt? Det er ikke vore egne, alvorlige Arbejdere, som var Mestre for de gale Streger i Aftes. Det er dog det, vi har ønsket i alle disse Aar: at opdrage vore Kammerater til bevidste Mænd, som kunde fremsætte deres Krav paa rette Maade og til rette Tid og ikke skade sig selv ved Demonstrationer. Derfor har vi været glade ved at modtage Hjælp fra unge, begavede Mænd som Dem, Journalist Vind. Og hidtil er alt gaaet. Arbejderne har forstaaet at vise Beherskelse. Partiet er voxet og blevet en virkelig Magt. Jeg tilstaar,

mig vilde det være uendelig sørgeligt, om dette store Arbejde skulde kastes over Bord pludselig, fordi nogle unge Mennesker giver sig til at raabe paa Gaden.

GALT

Jeg kan forstaa Deres Bekymring, Kobbersmed Lund. Men efter at jeg nu i aarevis har hørt os snakke gammelt indenfor Forningens Vægge, er jeg bleven nysgærrig — tilstaar jeg — efter en Gang at høre, hvad Ungdommen raaber paa Gaden.

LUND

Tænk Dem, Galt. Det er alt det, vi har mundhugget om, ført smaa drøje Kampe om og hævdet i tyve Aar. Jeg har ikke lukket et Øje hele Natten. Jeg troede, det altsammen var spildt, spildt!

GALT

Men hvad er det da, som er spildt, hvis noget er spildt? Hvad er det, vi beklager? Gør det os ikke snarest ondt for os selv, fordi vi har taget fejl? Beklager vi vort eget forspildte Liv — nu da vi endelig ser os omgivne af en Ungdom, som ikke vil spille Tiden, men gaar lige til Sagen. Jeg kan ikke være med til at misbillige. Jeg gad nok en Gang se, hvad der kommer ud af det.

LUND

afbrydende

Ja ja, Galt. Ja ja, Galt. Lad os i alt Fald ikke blive uenige i saa vigtigt et Øjeblik.

Gaar ind i Salen.

GALT
gemytlig

Og De, Journalist, misbilliger vel ogsaa
. . . i Bladet for i Morgen?

VIND

Selvfølgelig, ha ha, selvfølgelig misbilliger
vi. Op over begge Øren. Der er ingen Ende
paa vor Misbilligelse. For Resten har Kobber-
smed Lund vistnok Ret, naar han mener, at
det er den klogeste Politik. Ellers tror jeg
heller ikke, at vi gjorde det.

Vind og Galt ind i Salen. Døren i Baggrunden skydes i.

TREDIE SCENE

Et Selskab bryder leende ind fra venstre

NOGLE STEMMER

Ha! Ha! Ha! Var Politiet efter Jer?

ANDRE

Vi marsjerede lige igennem Afspærringen.

ANDRE

Ha! Ha! Ha!

NOGLE

De siger, at Mødet i Aften er forbudt.

TØMRER BØG

en stor, ung Arbejder

Saa holder vi det alligevel. Vi er ikke
bange. Vi var med i Aftes.

EN

stærkt nysgærrig

Hvem var med i Aftes?

TØMRER BØG

Jeg, Kammerat!

NOGLE

Saa De, at Maskinerne blev slaaede i Stykker?

ANDRE

Saa De, at Betjenten blev smidt i Vandet?

ANDRE

Nej, var De virkelig med?

TØMRER BØG

som trænger sig frem

Plads for Pokker! Kvæl mig bare ikke! Ja, Gu' var jeg med Jeg var i Elmelunden med Madam Fransen her. Han lægger spøgende Haanden paa Alvilda Fransens Skulder. Almindelig flov Latter. God Aften, Alvilda, hvor har De gjort af Kusinerne?

ALVILDA FRANSEN

behagelig

Godaften, Tømrer Bøg. U, saadan en Trængsel! Jeg er jo ikke vant til at blive puffet og trykket af alle de mange Mennesker.

TØMRER BØG

Armen om hende

Nej én ad Gangen, Madam Fransen.

ALVILDA FRANSEN
smiler, undviger ganske lidt

Det var godt, De kom og kan beskytte mig, Tømrer Bøg. — Mine Kusiner spurgte De om. Ja, jeg ved ikke, om de kan komme. Franciska er vist paa Vej med Frederik Sonne. Men det saa ud, som om Jenny fik Forfald . . .

TØMRER BØG

Forfald?

ALVILDA FRANSEN

Jeg saa hende gaa nede i Alléen en stiv, halv Time og tale med den unge Hr. Rickardt — Principalen. De ved vel, at den unge Principal holder meget af at tale med sine Arbejdersker. Og Jenny er jo saa flink i Faget. De drøftede en ny Opfindelse til Laasefabriken, tænker jeg. Men hvorfor tager De Dem saa meget af det? Er De ogsaa forelsket i Jenny?

TØMRER BØG

ler

Jeg tager mig slet ikke af det. Jeg sukker kun for Dem, Madam Fransen.

ALVILDA FRANSEN

undskyldende

De misforstod mig da ikke, Bøg? Det kunde aldrig falde mig ind at tale ondt om Jenny, min kødelige Kusine. Skønt jeg skylder hende ikke noget; vi har aldrig omgaaedes videre. Jeg synes bare, det er underligt, hun vil gaa der og paradere med Principalen. Men er det dog ikke mærkeligt: der er næsten ikke den unge Pige paa Fabriken, som har

undgaaet at møde Principalen en Aften i Alléen.

BØG

De selv, Alvilda Fransen?

ALVILDA

slaar ham over Fingrene

Aa, jeg er en gammel Enke. Fireogtredivet et halvt! . . . Der kommer Franciska . . . vinker. Hør Franciska!

Bøg glider med Strømmen ind gennem Døren i Baggrunden.

FJERDE SCENE

FRANCISKA

sammen med Frederik Sonne

Vi har været i Klørne paa Politiet.

ALVILDA FRANSEN

Hvad har I? Var Jenny med?

FRANCISKA

Aa Jenny, den skammelige Tøs! Du saa hende jo selv der nede sammen med Principalen. Lige for Næsen af Kammeraterne! Hun klapper Frederik Sonne paa Skuldren. Stakkels lille Frederik, han er bleg af Skinsyge.

FREDERIK SONNE

mut

Aa, hvad kommer det mig ved? Jeg er jo ikke forlovet med Jenny.

ALVILDA FRANSEN

smigrende og trøstende

Nej, De er jo ikke forlovet med hende mere.

FRANCISKA

Har været. Lad os sige: har været. Og det er Frederiks store Sorg, at han ikke er det mere. Men for Resten synes jeg ikke, det ligner noget af Jenny saadan en Aften.

Alvilda Fransen ind i Salen.

FEMTE SCENE

GALT

nærmer sig, nynner

Baberlap, baberlap. Pap. Pap. Der har vi Ungdommen, den prægtige Ungdom. Frederik Sonne og gamle Væver Boesens yngste Datter.

KARL WIGANT

— en ung Cigararbejder — gaar forbi

Leve Bogholder Galt!

FRANCISKA

Godaften, Galt. Godaften, Vind.

VIND

skuffet

Har De ikke Deres Søster med?

GALT

Hvad har Frederik Sonne at melde?

TYPOGRAF SONNE

pludselig oplivet

Vi var bange for, at vi ikke skulde faa Bogholder Galt, vor Lærer og Mester, at høre i Aften. Franciska Boesen har lige frelst os begge af Politiets Klør.

FRANCISKA

De vilde arrestere os.

FREDERIK SONNE

Men vi lader os ikke arrestere.

FRANCISKA

Nej, lad mig fortælle det. Ser De, vi stod og ventede paa Gadehjørnet, Frederik Sonne og jeg, mens Jenny gik op og ned paa Pladsen med den unge Rickardt.

VIND

pludselig mørk

Med Rickardt?

FRANCISKA

Ja, saadan er Ungdommen! Med Rickardt? I himmelraabende Frækhed — til alle Kammeraternes Forargelse! Jeg kan i Grunden ikke forstaa Principalen, den unge Rickardt, at han ikke er bleven klog af Skade. For Jenny har et Par Gange givet ham klar Besked.

VIND

lige gyldig

Jeg kender ham fra Latinskolen, Frøken Boesen, han var min Klassekammerat og blev Student sammen med mig. Han kunde finde paa det utroligste.

FRANCISKA

Især om Aftnerne naaer han har siddet paa sin Kafé og spist . . . ganske alene

. . . og er kommen til at se dybsindigere ud for hvert Glas! Frederik var sort af Melankoli; vi stod og ventede. Saa foreslog jeg at gaa hen og se Politiafspærringen for at have lidt Adspredelse. Frederik vilde først ikke; han er saa bange for sit Skind . . .

FREDERIK SONNE

hurtig

Da vi kom hen til Gaden, var der et Spektakel. Der blev raabt: »Ned med Politiet!«

FRANCISKA

Og der blev pebet. Jeg peb med. En vældig stor Betjent fo'r efter os . . . Naa, saa tog jeg mit Lommetørklæde og svingede det over Hovedet og gik med Frederik lige forbi Næsen af en Række Betjente. Jeg sagde bare til én: »Hvad, Hr. Overbetjent, Pigebørn er godt?«

GALT og VIND

ler

Bravo. Bravo.

FRANCISKA

Saa kunde de jo nok se, at jeg ikke var Socialist. De lo, hele Rækken! og bad mig ruppe mig.

Latter.

FREDERIK SONNE

Vil De tale i Aften, Galt?

GALT
halvt uvillig

Det kommer an paa! — hvis jeg faar noget at sige!

FREDERIK SONNE
fortroligt

Jeg har næsten lavet en Vise. Men der mangler et Par alvorlige Vers, som jeg ikke selv kan komme efter. Vil De hjælpe mig?

GALT
nikker

Har du den hos dig? Saa skal vi se paa den . . . siden.

KARL WIGANT
— den unge Cigararbejder — gaar forbi med nogle Kammerater
Leve Bogholder Galt! Atter tilbage.

FRANCISKA

Saa, Frederik, er du nu trøstet? Nu skal du sidde sammen med Bogholder Galt og digte Oprørsviser. Det er dog det bedste af alt, hvad Frederik? Meget bedre end den skændige Jenny!

JOURNALIST VIND.

Men bevares, Frøken Boesen, hvad er det, De bærer der i Bæltet?

FRANCISKA

Det er til at forsvare Frederiks Liv, naar Politiet er efter ham.

GALT
forundret

Hvad er det?

VIND

En Revolver.

FRANCISKA
løfter Revolveren op i Luften

Leve Kammeratskabet!

GALT

Er hun ikke flot, Fabriksarbejdersken med Revolveren? Gamle Boesens ægte Datter. Men hvis nu Politiet havde taget den, lille Franciska?

TØMRER BØG
træder frem

Jomfru Boesen, med Forlov at kigge paa den lille Tingest. Franciska løfter Revolveren over sit Hoved. Kunde vi to ikke prøve paa at være gode Venner, hvad Jomfru Boesen? De skal ikke bryde Dem om, at jeg er dobbelt saa stor og dobbelt saa bred som De. Saa staar jeg dæk, og De skyder under Armene paa mig. Derhjemme, hvor jeg er fra, plejede de hvert Aar at vælge en Majbrud. I Morgen, naar det er første Maj, og jeg skal med alle Kammeraterne paa Fælleden, vil De saa være med mig? Han løfter hende op og vender sig til den Klynge, hvor han nylig har staaet. Hej, Folk, vil I se en Første-Maj-Brud.

Franciska svinger med Revolveren. Jubel rundt om.

STEMMER

Det er Franciska Boesen . . . Leve Franciska!

FRANCISKA

vendt mod den store Tømrersvend, der atter varsomt har sat hende
paa Gulvet

Godaften, Bøg. Godaften, Thorsen.
Godaften, Emilie. Vinker til den unge Cigararbejder,
som undviger hende. Aa hør, Karl! Karl Wigant,
kom her hen. Ivrig og bydende. Har du glemmt,
hvordan jeg ser ud? Har du, Karl?

KARL WIGANT

standser ligegyldig

Godaften, Franciska! Vender sig og gaar.

GALT

til Journalist Vind

Nu er lille Franciska i stor Forlegenhed,
fordi hun kun har ti Fingre at give væk. Et lille,
hovmodigt Uhyre er hun. Men af demokratisk
Iver gav hun dem gjerne en Finger hver, om
de var nok saa mange. Især til de aller-
sorteste Smede. Jeg kendte gamle Boesen, fra
Døtrene var saa store som saa. Moderen var
allerede død den Gang. Men han tog sig af
dem. Ikke sandt, det giver et eget Sving,
naar Kvinder ikke er bleven opdraget af
Kvinder.

SJETTE SCENE

Døren i Baggrunden aabnes. Man hører stærk Larm.

DIRIGENTEN

ringer gentagende

Vær saa god. Her er Plads nok inde i
Salen. Nogle giver sig nynnende til at vandre derind. Bog-
holder Galt og Frederik Sonne sætter sig paa Stolene ved det

lille Bord. Dirigenten ringer. Kunde vi saa faa Ro? Det er Kobbersmed Lund, som igen har bedt om Ordet for en kortere Bemærkning. Høfligt mod Lund, som træder op paa Tribunen. Værsgod.

KOBBERSMED LUND

Naar vi nu i Morgen fejrer den første Maj med et stort Folketog, saa haaber jeg, at Smaamestrene ikke vil udskille sig fra Fabriksarbejderne. Jeg ser mange Haandværkere til Stede her. I kan huske den Tid, da de smaa Mestre i Byen havde deres eget Værksted med Svend og Læredreng. Og I kan huske, hvordan Smaahaandværkerne røg deres Aftenpibe i deres egen, lille Have og glædede sig, naar de læste i deres Avis, hvad den tapre, gamle Boesen havde sagt i Byraadet.

En Kvindestemme raaber: Jenny! Jenny Boesen!

LUND

Naar de kom ud om Søndagen med deres Madammer og Døtre, da følte de smaa Haandværksmestre sig som noget. Ja, det hed tit, at Haandværkernes Sønner og Døtre var indbildske, fordi de var Haandværkerbørn. Saa kom det store Opsving, de mange Fabriker. Staden udvidede sig. Befolkningen tiltog og tiltog. Men med hvad? Med Arbejdere og flere Arbejdere og Arbejdere igen. De smaa Haver maatte sælges, for at der kunde bygges Fabriker og Arbejderkaserner, Og de smaa Haandværkere, hvor blev de af? Hvad blev der ud af deres Børn — naar da ikke Lykken var med dem —? Arbejdere blev de, og

Døtrene blev Fabriksarbejdersker. Jeg spørger Jer, I Smaahaandværkere og Mestres, er det ikke sandt, jeg siger?

EN STEMME

Jo, det er rigtigt nok, Lund.

LUND

Jeg gentager, at jeg misbilliger, hvad der er sket i disse Dage. Men vi vil alle sammen møde, Arbejdere og Smaahaandværkere, for at vore strejkende Kammerater ikke skal lades Stikken. Thi de har i Virkeligheden ingen Skyld. Men lad os undgaa Overdrivelser i vor Begejstring som i vor Morskab. Dette sidste siger jeg til Ungdommen. I har læst i vore Modstanderes Aviser, I unge, at Arbejderne er upaalidelige, drikfældige; Arbejderskerne udskejende, at Ungdommen allerede i Opvæksten er fordærvet og hengiven til Forlystelser, at ingen har Sans for Familjelivet. Ja, disse Forhold vilde være sørgelige, hvis Modstanderne havde Ret. Jeg kunde ønske Arbejderungdommen, at den havde den samme Agtelse for sig selv, som Haandværkernes Børn i gamle Dage. Da skulde vi nok lære de rige Klasser Agtelse for Arbejdet, det levende Arbejde, som udføres af Menneskehænder og kræver Indsigt og Duelighed, Selvopofrelse og Troskab. Jeg lægger Dem alle paa Sinde at undgaa Overdrivelser i Morgen. Lad vore utallige Rækker møde frem rolige

og værdige — saa at vore Modstandere tier stille, naar de ser os.

Han stiger ned. Almindelig Mumlen, indtil Skydedøren pludselig trækkes til med et Brag.

SYVENDE SCENE.

Jenny Boesen kommer ind fra venstre og gaar rask forbi Manden ved Døren. Fabrikant Rickardt følger efter.

JENNY

Jeg forstaar ikke, hvad Fornøjelse De kan have af at tale med en simpel Fabriksarbejderske, Hr. Rickardt. Naar De endelig vil følge med mig til Arbejdernes Møde, maa De selv bære Ansvaret.

RICKARDT

Tror De, jeg er bange, Jenny Boesen? Skal jeg sættes paa Prøve?

JENNY

Hvad mener Principalen? Jeg har ikke ønsket, at De skulde ledsage mig — mindst til Arbejdermøde.

MANDEN VED DØREN

strækker Armen ud og standser Rickardt

Maa jeg se Deres Tegn?

RICKARDT

Tegn?

MANDEN VED DØREN

Ja, Deres Foreningstegn. Her kommer ingen ind uden Tegn.

RICKARDT

Jeg har s'gu ingen Tegn. Aa, Jenny Boesen, har De faaet mig saa langt, kan De vel ogsaa skaffe mig ind?

JENNY

henkastet

Den Herre er i Følge med mig.

MANDEN VED DØREN

prøvende

Det er jo gamle Boesens Datter. Naa undskyld, Jomfru, det er en anden Sag. Til Rickardt. Vær saa god, den Herre! . . . Man maa jo passe paa i disse Tider, skal jeg sige Dem, Jomfru.

RICKARDT

standser tæt indenfor Døren

Naa, saa er man kommen til Arbejdermøde.

KARL WIGANT

staar hos en Klynge Venner — raaber

Kast ham ud! Fabrikanten! Kast ham ud!

OTTENDE SCENE

Rickardt staaende yderst til venstre. — Jenny gaar strax midt ind paa Scenen. Hun er ved dette første Møde rask, noget færende af Bevægelser, iført en smagfuld og billig Klædedragt, som hun bærer med en ligeglad Flothed

VENINDER

vinker til hende

Jenny, Jenny Boesen. Der blev talt om din Fa'r.

JENNY

Af hvem?

FRANCISKA

Ja, Kobbersmed Lund nævnte Fa'r. Men hvor har du været henne, og hvad er det for en Tid at komme paa? Vi blev vist staaende et helt Kvarter og ventede — Frederik og jeg.

JENNY

hurtigt

Du ved jo godt, Franciska, hvor Frederik Sonnes Plageri er mig utaaleligt.

FRANCISKA

Han er dog din gamle Kæreste. Den Gang kunde du nok holde ham ud.

JENNY

med bortvendte Øjne

Hvad blev der sagt om Fa'r? Hun trækker Søsteren til Side. Saa, der kommer Frederik. Nej, at det Menneske altid skal styre lige løs paa mig, som havde han en Ret over mig i Tid og Evighed! Trækker hende med. Franciska, jeg vil fortælle dig noget. Se en Gang. Kan du se, hvem der staar henne ved Døren?

FRANCISKA

Ih, du gode! Den unge Principal . . . Du skulde ikke have taget ham med herop.

JENNY

Men jeg har jo advaret ham . . . Det er ham selv. Han vilde ikke gaa.

FRANCISKA

Herregud, at han med sin gode Forstand ikke bliver træt.

FREDERIK SONNE
har forsigtig nærmet sig
Godaften igen, Jenny!

JENNY
affærdigende
Godaften.

FREDERIK SONNE
Vil du ikke sige rigtig Godaften til mig,
Jenny?

JENNY
Aa jo, Frederik. Men hvor mange Gange
skal jeg sige Godaften til dig?

FREDERIK SONNE
Jeg mente, vi har kendt hinanden saa
godt, at du nok kunde hilse.

JENNY
træt
Ja ja da.

FREDERIK SONNE
Du er kort for Hovedet.

JENNY
Du sørger for at træffe mig tyve Gange
om Dagen. Hvor længe skal jeg staa og
hilse hver Gang?

FREDERIK SONNE
bevæget og spøgende
Er du din Faders Pige, Jenny Boesen,
som han stolede paa, fordi hun var den klo-

geste allerede fra lillebitte af og holdt Hus for ham og Franciska? Gamle Boesens Jenny, som gik med lange Flætninger og Bluseliv og vilde forsvare Arbejdernes Sag, som hendes Fader havde lært hende Er det dig, Jenny, der vilde forloves med en Arbejder, en af vore egne, men en Typograf, én, som kunde noget

JENNY

Saa saa, Frederik, stakkels Frederik. Vær nu fornuftig!

FREDERIK
drillende

Du skal ikke kalde mig Stakket. Der staar din Kusine, Alvilda Fransen, hun skønner bedre paa mig.

Han gaar. Jenny trækker paa Skuldrene.

NIENDE SCENE

Jenny staar yderst til højre. Den unge Rickardt i Sværmen tilvenstre har langsomt taget Kending af Omgivelserne. Han retter sig mere og mere. Der lægger sig et lille Smil om hans Mund. Han begynder at bane sig Vej gennem Mængden hen i Retning af Jenny, men møder pludselig sin Skole- og Studenterkammerat, Journalisten.

JOURNALIST VIND

Rickardt, hvad Satan — du her? Jeg maa sige, det er ikke saa lidt dristigt af dig i et Øjeblik, da vi andre venter Revolution.

RICKARDT

Rolig, lille Vind. Jeg kender Arbejderne bedre end I ved Socialistbladet. Maa jeg give dig en vigtig Oplysning, som du ikke

behøver at holde hemmelig: der bliver ingen Revolution af. Ingen. Og ingen Arbejder vil krumme et Haar paa mit Hovede.

KARL WIGANT
gaar forbi, udbryder

Kast ham ud! Fabrikanten. Kast ham ud!

JOURNALIST VIND
til Rickardt

Men for Pokker, Menneske, hvad vil du her? Man maa jo tro, at du kommer for at lure.

RICKARDT

Lure, dybsindige Hr. Vind. Saadan ser Folk vist ikke ud, der vil lure. Kender du mig ikke bedre? det taler ikke til Ære for din Menneskekundskab. Han gør Øjne til Jenny. Jeg ved alt, hvad de kan finde paa at sige her. Jeg kommer ikke herind for at høre Jeres Arbejder-Visdomme, men lokket af en Djævlens forførende Fabrikspige, som ikke skal slippe fra mig. Gør Øjne til Jenny. Den Krig maa være neutral.

VIND

Det er Dristighedens Toppunkt. Naa ja, gener dig ikke. Men hvis det er Frøken Boesen, du er ude efter, saa antager jeg, at den unge Dame selv skal give dig nok at tænke paa. Tag mod et godt Raad i Tide. Du er ikke af de Arbejdsgivere, Arbejderne mest holder af. Rickardt, gaa din Vej.

RICKARDT
har arbejdet sig forbi ham

Mange Tak for din gode Mening. Men

jeg er ikke vant til at tage mod Raad af nogen. Gaar langsomt videre og ser sig om, til han træffer nogle Arbejdersker. Hvor kan en Principal befinde sig bedre end mellem sine egne Arbejdere? Hvem ser jeg der? Jennys Søster, Franciska.

FRANCISKA

nej

Det er mig, den lille Boesen, Hr. Principal.

RICKARDT

Og der har vi jo Fransen.

FRANCISKA

tygger sit Lommetørklæde

Nej, Fransen er død, Hr. Principal. Hun, min Kusine der, Alvilda Fransen, er desværre Enke. Men hun tjener ogsaa for Dagløn paa Hr. Rickardts Laasefabrik.

ALVILDA FRANSEN

træder et Skridt frem

Ikke saa vittig, lille Ciska! Alvorligt og fortroligt. Bryd Dem ikke om den Jomfru Næavis, Hr. Rickardt. Hun er saa ung endnu . . . Men hvad vil Principalen dog her i Aften? Her er saa mange simple Mennesker.

RICKARDT

Hvad vil De her selv, Madam Fransen?

ALVILDA FRANSEN

Aa, mine Kusiner plagede mig. Og jeg er jo kun Arbejderske. Men det er ikke noget Sted for Principalen. Megetsigende. Det er ikke let at vide, hvad de simple Folk kan finde paa.

RICKARDT

De er en højsjælet Kvinde, Madam Fransen.
Han gaar videre.

RICKARDT

foran Jenny

Hvad staar De nu og overtænker for Dybsindigheder, Jenny Boesen. De ønsker vist, at der skulde blive sagt noget slaaende, noget, som kunde overbevise mig. Men De ved ikke, til hvem De skal henvende Dem. Spar Dem hellere for den Anstrængelse. Jeg gør, hvad jeg har bestemt mig til. Hører De: jeg gør, hvad jeg vil. Paa mig er Talemaader spildte.

JENNY

med forbavsede Øjne

Jeg staar og undres over, at De virkelig har haft Mod til at gaa herind.

RICKARDT

Mod? Mod? Og hvad udsætter jeg mig da for? Ja de Arbejdere taler altid om at lide og slide. Kendte de en Gang, hvad Hovedbrud vil sige! Jeg er i Aften til Mode, som skulde jeg sige Tak til, om nogen vilde puffe til mig, slaa mig, trampe paa mig. Saa træt er jeg af at tænke. Jeg vil være sammen med Mennesker — med alle mulige Mennesker. Jeg vil ikke finde mig i, at Mennesker her holder Møder, hvorfra jeg skal være lukket ude.

JENNY

stadig undrende

Det maa De vist finde Dem i . . .

RICKARDT

De ser jo, at jeg ikke maa. De ser, at jeg er her. Og tror De, at nogen krummer et Haar paa mit Hoved? Jeg tror det ikke. Lad dem for Resten prøve det.

KARL WIGANT

som gaar forbi

Kast ham ud!

JENNY

alvorlig

Hr. Rickardt! De skulde hellere gaa.

RICKARDT

Gaa! Har De set mig gaa af Vejen for noget? Lad dem for Resten prøve det — siger jeg. Jeg skal nok ramme den, der kommer mig for nær. I bilder Jer for meget ind, lille Jenny Boesen; men Tiden og Omstændighederne vil ogsaa lære Jer Ydmyghed.

JENNY

viger lidt bort

Er det en Trusel? Jeg er kun Arbejderske ved Deres Fabrik, saa længe jeg selv vil. Og husk paa, at De blot faar Lov til at blive her, fordi jeg forbarmer mig over Dem.

RICKARDT

Fanden! — saa godt jeg kan lide den Fabrikspiges trodsige Øjne. Den vrede Hage, den stive Nakke; det er, som skulde jeg storme en Barrikade. Kinderne er lidt blege, men Læberne er røde. Kan det Pigebarn kun tale om Arbejdersag og Reform, om en daarlig Dagløn, et usselt Hjem og et snavset

Værksted? Jenny, lad os da tale sammen om Arbejderreformer.

JENNY
viger

Det kan De tale med Deres egne om. De ved, jeg taler Dem ikke efter Munden.

RICKARDT

Der havde De igen den morsomme, lille Bevægelse med Pegefingern som før, da vi gik over Broen. Denne Bydemine! — da De standsede paa Broen og rystede en Sten ud af Deres Sko. Jeg spurgte, om der for en Principal slet ikke var Vej ind til Arbejdersken Jennys Hjærte, og han smiler De svarede . . .

JENNY
koldt

Jeg husker godt, hvad jeg svarede: jeg spurgte, om De havde Mod til at staa paa en Barrikade.

RICKARDT

Se, der havde De den Bevægelse! Han smiler. Men her staar jeg jo paa Barrikaden. Næsten. Synes De ikke? Jeg har i alt Fald en Fornemmelse, som jeg gik paa Dynamitgrund.

KARL WIGANT
gaar forbi

Kast Fabrikanten ud!

JENNY
tier

RICKARDT

Men maaske er det daarligere bevendt med Deres Ordholdenhed end med mit Mod.

Ak, Jenny, jeg havde mindst troet, at De var dum . . .

JENNY

tier

RICKARDT

For er det ikke dumt af Dem? Her følger jeg efter Dem lige ind i Løvens Gab, og De vil ikke en Gang tale med mig om det, som ligger Dem paa Sinde, om det, som De ønsker at opnaa for alle Deres Kammerater. Her staar Principalen, og der staar Arbejdersken, og det koster hende kun et Ord . . .

JENNY

Det koster hende vist mere.

RICKARDT

Hun kunde i alt Fald prøve, hvad der kan udrettes med Ord.

JENNY

Vilde De virkelig høre efter, hvad jeg sagde?

RICKARDT

Naar De forstod at overbevise mig.

JENNY

Hr. Rickardt, hvis det er sandt, at De er ægget af mig til at gaa herop, beder jeg Dem saa indtrængende — for min Skyld — om at gaa nu.

Rickardt ryster paa Hovedet

KARL WIGANT
og hans Venner i Kor

Kast ham ud! Kast ham ud! Kast
ham ud!

TIENDE SCENE

JENNY

gaar hen til Bogholder Galt, som sidder ved det lille Bord og
noterer i sin Lommebog

Godaften, Galt. Har De talt? Vil
De tale?

GALT

Godaften, Arbejdersken Jenny. Tale,
siger De. Alvorens og Maadeholdets dystre
Kobbersmed Lund har allerede samlet Flokken
og hejset sin sorte Fane over vore Hoveder.
Letsindighedens og Spøgens Tunger maa nu tie.

JENNY

griber hans Haand

De maa tale, Galt. Ser sig tilbage. Fabriks-
bestyreren, den unge Hr. Rickardt, standsede
mig nede paa Gaden, og da jeg vilde gaa
fra ham, løb han bagefter mig herop til
Møde . . . Jeg undrer mig over hans Mod.

GALT

trommer paa Bordpladen

Bravo, Jenny Boesen. Stolt manøvreret.
Og nu skulde jeg holde en ganske lille Tale
særlig beregnet paa Aristokratens Øren?

JENNY

Naa, ikke for ham alene.

GALT

Lære ham at holde Renselse og ikke komme med smudsige Sko ind i Arbejdernes Helligdom!

JENNY

Alt det er han vist ikke værd. Men ogsaa for os andre! Vi længes altid efter at høre paa Dem. Vil De?

GALT

Bestyrke Damernes vaklende Tro. For han der faar vel Grundlaget til at vakle?

RICKARDT

lige bagved Jenny

Maa man ikke misunde Bogholder Galt, som sidder der og troner og giver Haand til hele Ungdommen? Især misunde ham den Fortrolighed, Jenny Boesen viser ham!

GALT

ser op og ned ad ham

JENNY

Det er Fabriksbestyrer Rickardt.

RICKARDT

Ja, og hvem kender ikke Bogholder Galt? Godaften, Hr. Galt.

GALT

Godaften, Gentleman! Til Jenny. Men hvad Slags Tale ønsker Arbejdersken Jenny? En Arbejdertale eller en Fabrikanttale? En Tale, som forsoner Arbejdets Døtre med Rigdommens Sønner? Kan de nu ikke mere ind-

gaa Forbindelse uden at tilkalde Præst? Og hvorledes har Jenny Boesen ment at ville betænke mig for Forrettelsen af denne Andagt?

JENNY
højtidelig

Dem, Bogholder Galt, vil jeg betænke med alt, hvad De selv beder mig om, fordi De er den klogeste Mand, jeg kender.

RICKARDT

Naa, det var at love meget.

JENNY
ser paa ham

Ikke for meget. Hvor meget anslaar De, at en Arbejderske er værd, Hr. Rickardt? Synes De, hun er saa meget værd, at hun bør holde sig kostbar, naar hun har Lejlighed til at høre Ord, som hun ved, at hun aldrig i sit Liv kan gøre Gengæld for?

GALT
spøgende som før

Hvor hun forstaar at tale for sig! Men nej, Jenny Boesen, ingen halve Løfter. Jeg vil først betænkes. Det er et højtideligt Ord. Jeg kan huske, første Gang jeg hørte det, hvor jeg blev underlig til Mode. Der sad en Kone, stiv og stum i Forstuen, og min Mo'er kom ind til Fa'er og sagde, at Konen skulde «betænkes». Jeg kan huske, at jeg nysgærrig sneg mig efter dem for at se, hvad de dog gjorde ved hende.

RICKARDT

Uha, Bogholder Galt! Har De altid været saa vidtløftig i Deres Forklaringer, saa kan jeg godt forstaa, at De blev afskediget som Adjunkt. Jeg antog Dem for en politisk Martyr. Men nu indser jeg: De maa have martyriseret Latinskolen.

RAAB AF MANGE

idet Baggrundsdøren aabnes

Galt! Galt! Frem med Galt!

JENNY

Saa taler De, Galt?

GALT

vranten

Befri mig allerførst for denne ubehagelige Person.

RICKARDT

Folket forlanger at se sin Martyr. Og De, Jenny, maa strø Blomster for ham. Han skal »betænkes«.

Han retter galant paa hendes Kjøleærme.

JENNY

gaar hen til Bogholder Galt, bøjer sig hurtigt, tager ham om Hovedet, kysser ham paa Panden.

Saa taler De?

De omkringstaaende klapper i Hænderne.

KVINDESTEMMER

Bravo, Jenny! Hurra for Jenny!

ALT

smigret, bevæget

Hør Kvindernes Jubel! Men jeg maa

først samle mine Tanker rejser sig. Dirigent,
Dirigent, vil De give mig Ordet . . . Om lidt!
Om lidt!

STEMMER

Galt vil tale. Bogholder Galt level! voldsomme Hurraraab.

GALT

som før til Dirigenten

Ikke lige strax. Om lidt. Jeg skal give Dem et Vink. Han bliver siddende og ordner sine Papirer.

KARL WIGANT

fra den modsatte Side af Scenen

Kast Fabrikanten ud!

ELLEVTE SCENE

RICKARDT

med tiltvungen Ro

Jeg er himmelfalden, Jenny Boesen. Og saa lidt mener De, at en ung Kvindes Læber er værd?

JENNY

ser tavs paa ham og gaar forbi

VIND

Frøken Boesen, et Ord!

JENNY

varmt

Vind! At jeg ikke har set Dem og talt med Dem før nu! De maa ikke være vred.

VIND

Paa Dem, Frøken Boesen? Nej. Men kan De ikke faa Rickardt til at gaa? Han har jo slet ikke Lov til at være her.

JENNY

Ja, hvad skal jeg gøre, Vind — sig mig det? Lad ham nu høre paa Galt.

VIND

Og tror De, at noget gør Indtryk paa ham? Han er et farligt og upaalideligt Menneske.

JENNY

Men kan han da gøre Skade?

VIND

Det ved man aldrig saa sikkert med ham. Blot jeg tænker paa den Stil og Tone, som han i Morgen vil anslaa overfor sine Kammerater, naar han fortæller om os, har jeg nok.

JENNY

med store Øjne

Ja, sig mig: hvordan vil han tale?

VIND

Nej, De maa ikke forlange, at jeg skal efterligne Jargonen her paa staaende Fod. De vil heller ikke forstaa Haanen deri, fordi De ikke er skinsyg som jeg — paa Deres og paa de arbejdende Kvinders Vegne.

JENNY

langsomt

Jeg vil prøve endnu en Gang at sige det til ham. Gaar tilbage til Rickardt. Hvorfor vil De blive, naar vi allesammen beder Dem om at gaa?

RICKARDT

smiler

Hvor gider De allesammen have saa megen Ulejlighed? De kan jo simpelt hen sætte mig paa Døren.

Jenny gaar fra ham med et Skuldertræk.

TOLVTE SCENE

DIRIGENTEN

ventende med Klokken i Haanden

Maa jeg spørge, Bogholder Galt, er det for tidlig? Et Vink fra Galt. Dirigenten ringer. Bogholder Galt har Ordet.

JOURNALIST VIND

nærmer sig Tribunen

DIRIGENTEN

Hvad behager? Hvem er det? Journalist Vind. Er det for en kort Bemærkning? Ja, hvis Galt tillader? ringer. Journalist Vind vil gøre en kort Bemærkning.

VIND

foran Tribunen

Det er en Misforstaaelse. Jeg har ikke forlangt Ordet. Jeg spurgte kun, om Mødet er offentligt . . .

Tavshed

JENNY

hurtig

De ser, at Vind ikke vil tie.

RICKARDT

Jeg er under Deres Beskyttelse og gaar ikke uden Dem.

Jenny viger.

DIRIGENTEN

slaar med Klokken

Jeg forstaar ikke, hvad Journalist Vind mener . . . Om Mødet er offentligt? Ikke mer end vore sædvanlige Møder. Ja, det vil sige: vi har givet de Smaamestre, som ønskede det, særlig Adgang i Aften.

VIND

op paa Talerstolen

Jeg skal forklare, hvorfor jeg kom med dette Spørgsmaal. Jeg ønskede at vide, om man kan forbyde Personer, som er Fjender af vor Sag, at høre paa vore Forhandlinger.

Aandeløs Stilhed.

STEMMER

Hvem er det? Er her nogen? Vi vil se dem.

VIND

Men hvis Mødet er offentligt, og man altsaa ikke kan forhindre det, vilde jeg henstille til de følgende Talere kun at sige, hvad vore Modstandere bagefter maa benytte.

Tavshed, mens han stiger ned.

EN STEMME

Ud med Spionerne!

Hør, hør!

RICKARDT

mod Jenny

Nu nøder de mig jo til at tale.

JENNY

peger paa Tribunen, træt

Det er ikke mig, der er Dirigent. Da Rickardt gaar imod Tribunen, skynder Jenny sig til Bogholder Galt. Tal saa, Galt, vil De?

KARL WIGANTS STEMME

Kast ham ud! Fabrikanten. Kast ham ud!

RICKARDT

til Dirigenten

Maa jeg bede om Ordet?

GALT

med høj Røst

Undskyld! Men Ordet er givet til mig. Og nu vil jeg bruge det.

DIRIGENTEN

ringer

Bogholder Galt.

GALT

taler staaende paa en Skammel i Døren

Jeg skal berolige Dem med, at det, jeg har at sige, maa høres af enhver. Og hvis her er en enkelt, ung Fabrikant til Stede, beder jeg ham om at blive.

KARL WIGANT

har nærmet sig Rickardt

Saa, nu kniber det.

Gaar videre.

GALT

Min Ven, Kobbersmed Lund, har her Aften talt rolige og mandige Ord, som jeg helt kan slutte mig til. Han har bedt os

møde alle som én for at vise, at vi staar sammen med de strejkende Kammerater. Og det vil vi gøre.

STEMMER

Hør! Hør!

GALT

Jeg bringer Kobbersmed Lund min Tak og Tilslutning. Men nu har jeg faaet et Hverv, et Hverv, som jeg er meget stolt af. Ungdommen har paakaldt mig til at tale dens Sag overfor Kobbersmed Lund, som er bleven ængstelig, og . . . ja, maaske desuden overfor en eller anden ung Fabrikant, som ikke ser med de rette Øjne paa Arbejder-Ungdommen.

MUMLEN

Hvem er han? Hvor er han?

GALT

Jeg kan forstaa Deres Bekymring, Kobbersmed Lund. Den Tanke havde ængstet Dem, at alt det Arbejde, som vi nu i mange Aar har stræbt med, skulde være forspildt, fordi nogle unge Mennesker pludselig var blevne højrøstede paa Gaden. Men jeg, jeg kan ikke skjule, at der er kommen mig en forunderlig Nysgærrighed i Blodet ved at se og høre paa disse unge Mennesker, som er Genstand for saa megen Misforstaaelse, ja Bagtalelse. Min Ungdom og min første Mandom gik hen med at proppe Mathematik i smaa, bekymrede Kapitalistbørn. Jeg er næsten bleven gammel, før jeg lærte Arbejdets unge Mænd og Kvinder at kende. Jeg har levet

mellem de rige og ofte ønsket, at jeg var en Daglejer og turde spytte i min egen Stue. Og jeg vil sige, I skal ikke lade Jer narre af det Anstød og den store Forargelse, som man paastaar, at vor Ungdom og vore unge Kvinder vækker i Borgerfolkets Hjærter. De fleste misunder Jer, Kammerater, misunder Jer den Frihed, I nyder, naar Dagens Værk er til Ende, misunder Jer at turde tænke og sige og handle, at turde elske og hade, som I vil. Arbejdersker! der er mere end én af Bourgeoisiets Damer, som misunder Jer. — Og nu dadler man vore unge Svende og Arbejdersker, at de nyder deres Ungdom, beskylder dem for at være letsindige. Kobbersmed Lund anførte som et Mønster til Efterligning, hvorledes i gamle Dage Haandværkernes Døtre og Sønner var indbildske af at være Haandværkerbørn. Jeg vil svare ham, at Arbejdets Døtre nutildags er indbildske, fordi de er »Arbejdersker«. Tro ikke, at man kan lege med disse unge. De er Smaafolks Børn, og i ét, i Følelsen af Kammeratskabet, er de ubønhørlig trofaste. Der er de sig selv saa bevidste, saa dødsensstrænge. Forlanger I et Offer af dem, saa er de beredte. Stop . . . jeg har i Dag truffet en saadan Arbejderske, der gik med Revolver i Bæltet.

FORNØJET MUMLÉN

Franciska! Det er Franciska!

GALT

Smil ikke ad det. Jeg tror ikke, at de unge smiler.

WIGANT

Nej! Nej!

GALT

Men selv uden Vaaben er de vel bevæbnede. Aldrig har jeg hos de riges Døtre mødt en lignende Foragt for det, som er smaat, et saadant Videbegær og en saadan Lyst til at være med, hvor det gælder. Det er derfor, at jeg, skønt en halvgammel Mand, føler denne Nysgærrighed i Blodet efter at høre, hvad de unge Mennesker vil raabe paa Gaden. Jeg skammer mig ikke ved det. Da vilde det først se galt ud for os, hvis de gamle og unge begyndte at skamme sig over hinanden.

STEMMER

Ja. Ja.

Fanatisk Klappen fra en mindre Gruppe, hvorimellem den unge Cigararbejder.

GALT

Skal jeg udtrykke, hvad der rører sig hos Arbejderungdommen, da tror jeg, det er Tanker som denne: Arbejdsgiverne har holdt vore Kammerater for længe hen med Snak. Løfter har de givet os nok af. Men vi forlanger mere end det, hvis vi skal tro paa deres gode Vilje. Arbejderne vil ikke spises af... nej...

RICKARDT

Nej, de vil »betænkes«.

GALT

Ja rigtig, som Fabrikant Rickardt siger: de vil »betænkes«. Lad os tage et Exempel.

Kammerater, naar en Rigmands Søn kaster sine Øjne paa en fattig Pige, dæmpet Munterhed i Nærheden af Rickardt og han vinder hende med smukke Klæder og kostbare Vine, hvad er det da, han vinder? Vinder han en fattig Pige, en Kammerat? én, der siger til ham som til én af Jer, at han ikke skal købe Vin, naar han ikke har Raad dertil, men hun vil tage Mad med i en Kurv til deres Skovtur, og de vil ikke spise og drikke for meget, for naar man har spist og drukket, er man kun halvt saa glad for det grønne Løv i Skoven! Nej, han faar én, som maaske nok holder af ham, men som vil se Vinen strømme. Champagne — for Champagne er den eneste Vin, en fattig Pige anerkender. Ikke sandt? Han ser paa Rickardt. Har jeg Ret? Munterhed. Det at se Vinen strømme er Betingelsen for hendes Kærlighed, ellers tror hun ikke paa Rigmands-sønnen. Nu bejler Rigdommen til den fattige Pige. Og den fattige Pige, det er Jer, det er os. Man taler lokkende om Fremskridt, om Arbejdervenskab; man taler om forbedrede Skoler, sundere Fabriker. Men den fattige Pige siger: »mere, mere!« Hun vil se Vinen strømme, før hun tror det.

STEMMER

Ja! Ja!

GALT

Hun siger: »mere!« Hun er vantro. Hun vil se de rige gøre sig selv' fattige for hendes Skyld. Og for at hævne sig kan de rige forsøge at sætte hende paa Sultekur; de

kan lære hende at leve af slet ingen Ting, for siden, naar hun er vant dertil, at forsøge at købe hendes Hjærte for en Spotpris. Men om hun er nok saa forarmet og ydmyg — hver Gang, hun skal mødes med rige Mænds Sønner, betinger hun sig, at Vinen skal strømme.

STEMMER

Ja! Ja!

GALT

efter en Pavsø

Hvorfor siger jeg nu dette? Fordi jeg vedkender mig dem, der forlanger »mere« og bestandig »mere«. Se denne Ungdom, Kobbersmed Lund, og vær glad for den. Se denne Ungdom, Fabrikant Rickardt, og frygt den! ær den! skøn paa den i Tide! Gaa hjem til Deres Lige, som har udsendt Dem og sig til dem, at de maa undgaa alle Udflugter, hvis de for Fremtiden vil tros. Sig til dem, at Løfter kun er en Forhaanelse, naar de gives til fattige Folk, der ikke kan vente. Skynd Dem; thi i Morgen er det maaske for sent, og den fattige Pige vil ikke mere nøjes med Aftaler. Hun vil holde Bryllup med Rigdommen.

TRETTEDE SCENE

Efter Bogholder Galts Tale bliver der en langvarig Jubel med Raab som: »Hør, hør!« »Bogholder Galt leve!« Og da Larmen stilner en Smule, begynder hele Forsamlingen at lé, højt og fornøjet, ad Galts Slutningsord.

RAAB AF UNGE MENNESKER

Frem med Tømrer Bøg! Frem med
Typograf Sonne!

KVINDESTEMMER

Frem med Jenny! Jenny Boesen!

UNGE SVENDE

Ja, frem med Jenny!

EN STEMME

Op med Spionen! Kapitalistsnuden!

Latter.

UNGE KVINDER

pludselig

Der er hun. Der er hun. Jenny! Hurra
for Jenny!

JENNY

Aa, I ved jo godt, at jeg ikke kan tale.

MÆGTIGT SKRIG

fra en fuld Person

Frem med Kapitalisten! Frem med Spionen!

Latter.

JENNY

blussende sejrrig til Rickardt

Er De tilfreds med Galts Tale?

RICKARDT

Jeg sagde Dem i Forvejen, at det var
spildt Ulejlighed paa mig — skønt han taler
godt, og skønt Forsamlingen raaber højt.

JENNY

forundret

Men har De da noget andet at sige? S'

det! Tal! Vi vil høre — stille som Mus. Og
være ikke bange.

NYE RAAB

Ud med Spionen!

RICKARDT

Skuldertræk

Bange! Men hvad skulde det nytte?

JENNY

Men har De noget, virkelig noget at
sige? — Her staar Arbejderne og der Princi-
palen. Det koster Dem kun et Ord.

RICKARDT

Det koster vist mere.

MANGESTEMMIGT RAAB

Smid ham ud! Fabrikanten. Smid ham ud!

KARL WIGANT

med dyb Stemme

Kast ham ud!

RICKARDT

forvirret til Dirigenten

Maa jeg spørge: er Mødet offentligt?

DIRIGENTEN

Hvadbehager?

RICKARDT

Er Mødet offentligt?

DIRIGENTEN

munter

Fabrikant Rickardt har vist noget paa
Hjærte. Han spørger, om Mødet er offentligt.

FORSAMLINGEN

Hahaha! Hahaha! Ja, kom du bare.

DIRIGENTEN

munter til Publikum

Det var et underligt Spørgsmaal af Fabrikant Rickardt. Hvad vilde han her, hvis Mødet ikke var offentligt? Til Rickardt. Værsgo, kom herhen, kom kun herhen! Aa, giv Plads for den Herre! Fabrikant Rickardt har Ordet.

RICKARDT

paa Talerstolen, bleg. Der bliver stor Stilhed

Jeg havde ikke tænkt paa at forstyrre Freden og Enigheden ved Deres Møde. Ved Deres offentlige Møde; thi jeg henholder mig til Dirigentens egne Ord, og jeg har altsaa samme Ret til at være her som alle de Personer, der skriger: »Ud med Spionen!«

STEMMER

Aa — Aa!

RICKARDT

Jeg har Lov til at være her uden at blive fornærmet. Jeg kan ikke beskyldes for Spioneri.

STEMMER

Aa, aah! Kan du ikke?

RICKARDT

stigende hidsig

Deres Bogholder Galt talte om de Fabrikanter, der havde udsendt mig.

STEMMER

Nej, du er udsendt af Politiet.

Latter.

RICKARDT

Jeg er min egen Mand og voxen nok til ikke at lade mig sende af nogen. Og jeg skylder ikke at give Forklaring, hvorfor jeg er med til offentlige Møder. Men Bogholderen talte om den arbejdende Ungdom, og til den hører jeg selv.

STEMMER

Aa — aa! Hahaha.

RICKARDT

hidsig

Jo jeg gør. Og jeg er vis paa, at jeg maa anstrænge mig, være mere vaagen end de fleste her i denne Sal . . .

Latter. Modsigelse.

JENNY

Han har Ret. Han har Ret. Forstyr ham ikke!

RICKARDT

Æren af at arbejde er ikke noget, I kan forpagte for Jer alene.

EN ROLIG STEMME

Jamen saa nyder De jo ogsaa selv Udbyttet.

RICKARDT

Udbyttet af mit Arbejde — det er jo det, I vil tage fra mig og dele mellem Jer. Udbyttet af mit Arbejde — er det, som Hr. Galts arbejdende Ungdom vil drikke op i Vin.

EN STEMME

Nej, det kan du vist selv besørge.

Latter.

JENNY

hæftig

Lad ham tale! Lad ham tale! Han mener jo, hvad han siger.

RICKARDT

Bogholder Galt har lavet et galt Regnestykke for Dem. Et ensidigt og partisk Regnestykke, for havde han talt mig med mellem de arbejdende, havde han aldrig kunnet tillade nogen at drikke mit Arbejde op.

STEMMER

Aa — aa! Aa — aa!

RICKARDT

Jeg vil sige Jer det her, saa I ikke skal tage fejl af mig: hvis I kommer mig paa tværs, slaar jeg igen og med alle Midler.

Storm af Modsigelse.

JENNY

vender sig bort

Mennesket er forrykt.

RICKARDT

Jeg vil have, at mine Arbejdere skal lyde mig, naar jeg skal gøre noget for dem. Jeg bryder mig ikke om den Ære at nævnes mellem de eftergivende Principaler. Hvad klager De over? Kom ikke og bild mig ind, at De sulter. Nej, De forlanger det umulige. De vil »holde Bryllup med Rigdommen«. Og

hvor snedigt af Bogholder Galt: at den fattige Pige — han mente Arbejderne — kun virkede i sit Kald og kæmpede under Ideens hellige Fane, naar hun plukkede de rige Mænds Sønner til sidste Skilling. Den fattige Pige skulde holde Bryllup med Rigmandssønnen. Spottende. I gamle Dage sendte man hende paa Magdalenehjemmet.

EN STEMME

Huha!

EN ANDEN STEMME

Hvor mange har De selv sendt derhen?

TØMRER BØG

Magdalenehjemmet er din egen Fabrik.

RICKARDT

ofte afbrudt af Latter, hæftig

Men nu til Dags finder man det jo ikke nødvendigt at gøre Bod for sine Synder. Det var kun, saa længe Magdalerne havde et Himmerig og en Gud at tro paa. Nu til Dags, naar man har forspildt sit Liv og tabt sine Medmenneskers Agtelse, giver man sig ikke til at føre et bedre Levned, men man vil opfinde en ny Samfundsorden, et Paradis paa Jorden, hvor man hverken behøver at skamme sig eller at arbejde.

RASENDE RAAB

Ned med ham! Ned med ham! Smid ham ud!

JENNY

Lad ham tale færdig. Han mener jo, hvad han siger.

DIRIGENTEN
ringer og vil tale.

RICKARDT
overdøver Tummelen

En saadan Samfundsorden findes kun i gale Mænds Hjørner. Tror I, at I bliver rigere, fordi I lammer vor frie Foretagsomhed og ruinerer os i Bund og Grund? I bærer Jer ad som Konen, der slagtede Hønen for at faa alle Æggene paa én Gang. Træthed i Forsamlingen. Jeg henvender mig til hver af Dem: forstaar De de Maskiner, som De i Aftes var med til at slaa itu? Tavshed. Naa, saa slaa dem ikke itu. Slaa ingen Maskine itu, før De kan gøre den bedre. Hvis De er klogere end Maskinen, saa vær saa god. Men hvis Maskinen er sindrigere end De, saa opfyld Deres Pligt ved den som flinke Arbejdere. Tag taknemlig og uden Mistillid mod det, De kan faa; det er det bedste Bryllup, Arbejderne kan holde med Principalerne . . . Og send Magdalenerne paa Stiftelsen.

FJORTENDE SCENE

KARL WIGANT
omgivet af sine Venner

Kammerater, jeg vil tale. Op paa Tribunen ved Siden af Rickardt. Raaber. Kammerater! standser. Kammerater . . . lang Pavse. Rickardt smiler. Kammerater, hvor længe vil I taale, at han forhaaner Hr. Bogholder Galt? Lad Vinen strømme! Lad Blodet flyde! Latter inde i Salen. Karl

Wigant betænker sig og raaber pludselig frejdig. Kammerater, I misforstaar mig; jeg vilde bare sige tre Ord . . . Kast ham ud!

Ned fra Talerstolen.

WIGANTS VENNER

Kast ham ud! Kast ham ud! Kast ham ud!

JUBLENDE RAAB

fra Baggrunden

Kast ham ud!

TØMRER BØG

træder op paa Tribunen og lægger en Haand paa Rickardts Skulder

Nu er det vist bedst, vi beder den Herre om at gaa.

JENNY

Nej vi vil høre. Lad ham tale ud!

FORSAMLINGEN

taktfast

Kast ham ud! Kast ham ud! Kast ham ud!

RICKARDT

føres ned fra Tribunen

Hvis I kommer os paa tværs, slaar jeg igen med alle Midler.

TØMRER BØG

gemytlig

Slaa bare, naar De vil lade være med at sparke.

RICKARDT

Jeg har endnu et at sige Forsamlingen . . .

JENNY

lægger sig imellem

Lad ham være, Tømrer Bøg. Og du Frederik, du giver strax slip, hvis vi ellers skal være Venner. Tysser paa Rickardt. De er en Tosse. Saa ti dog stille. De har jo talt godt. Slip ham, Tømrer Bøg. Hvad vil De blande Dem i det for?

KARL WIGANT

Kast ham ud!

JENNY

Slip ham. Jeg har ført ham herop. Nu skal jeg føre ham ud.

RICKARDT

Jeg gaar ikke.

JENNY

De er en Tosse. Naar jeg gaar med —

RICKARDT

Ja, men jeg maa først sige —

JENNY

Det kan De sige til mig, hvis De endnu bryder Dem om at omvende en Arbejderske. Flyt Dem, Tømrer Bøg.

TØMRER BØG

Men De vil da ikke, Jomfru Boesen?

JENNY

Aa, jeg er træet af Jere Dumheder. Hæftig. Er her ikke længer Talefrihed? Jeg skal følge Hr. Rickardt.

RICKARDT

med et lille Smil

De er tapper — en stolt Pige, Jenny Boesen. Saa hjælp mig da ud af denne Røverhule.

De forsvinder gennem Døren til venstre. Og endnu lyder fra Wigants Venner det taktfaste: »Kast ham ud!»

FEMTENDE SCENE

MANDEN VED DØREN

idet han lukker

Ptui, jo hun er af de rette. Og det er gamle Boesens Datter! Hun holder sig saamæn ikke kostbar. Og saa kommer hun og slæber sine Storborger-Kærester herop. Og kysser Bogholder Galt midt for alles Øjne. Der er meget, som kan gaa godt.

ALVILDA FRANSEN

kigger til Døren

Jenny kom ikke tilbage —

FRANCISKA

muntert

Nej, Jenny var træt. Hun havde traadt galt paa den ene Fod.

DIRIGENTEN

ringer smilende

Det var blot et lille Mellemspil. Latter. Kobbensmed Lund har begæret Ordet.

Tæppet.

ANDEN AKT

Formiddag den første Maj.

Paa Midten af en stor Plads under tre gamle Linde, der næsten er udsprungne, findes en Fontæne eller Post med en Løvemule af Jærn, som stedse udspyr Vand.

Til højre er der en tilsødet Fabrik med svære, røde Mure og en Dobbeltør, hvor alvorlige og tavse Arbejdersker travlt vandrer ud og ind. De gaar med udækket Hoved i Solen, og de har ofte Ærende til Posten — da de i Dag holder Opremning i Værkstederne. Ved Brønden er der en Bænk, som de undertiden hviler paa.

Til venstre et toctages, graahvidt Hus med meget Stuk og over Døren en stor Efeu-omslynget Altan. — Kontor og Ungkarlebolig for den unge Fabriksbestyrer Rickardt.

I Baggrunden til venstre bag et Rækværk Perspektivet af en stor Hovedstads-gade, der ligger noget under Scenens Niveau og stiger, saa langt man kan se.

Til højre i Baggrunden et Udkig til Foraarsenge, hvor en Sti fører ned og en Aa bugter sig mellem spredte Trær og ensomme, høje Huse. Alle Arbejderne og deres Venner kommer ind fra denne Side.

FØRSTE SCENE

FRANCISKA

i Baggrunden til højre, stamper i Jorden og kalder dæmpet ud mod Engen

Journalist Vind! Journalist Vind!

VIND

dukker frem, munter

Hvad er der, Frøken Boesen? De ser saa ophidset ud.

FRANCISKA

Vi kan ikke komme paa Fælled. Alle Svendene har taget sig fri fra i Morges af, og Principalen er rasende. Han forlanger, at Kvinderne skal blive her hele Dagen, Journalist Vind.

VIND

smilende

Ja, jeg kan jo ikke gøre noget derimod.

FRANCISKA

De kan skrive, Journalist Vind. Og saa kan De skrive, at i Aftes, da hans Liv var til Fals for fem Øre, lovede han Jenny, at de kvindelige Arbejdere maatte have fri fra Middag af. Men saa snart han havde hyttet Skindet, gik han fra sit Ord.

VIND

smiler

Rickardt er uordholden, men han er ikke fejj. Og for Resten bryder han sig ikke en Døjt om det, jeg skriver.

FRANCISKA

Skriv kun, at han er fejj og uordholden, Journalist Vind.

Da hun opdager Rickardt, som kommer ud fra Fabriken, smutter hun forbi ham ind igennem samme Dør.

RICKARDT

gaar travlt frem, standser og spørger paa Afstand

Ah! Hvad skylder jeg Æren af det sjældne Besøg?

VIND

Ærlig talt, Rickardt, kom jeg egenlig ikke for at besøge dig.

RICKARDT

Aa Passiar, kom kun frem med det! Det maa vel være for at tale med mig, at du kommer her i min Fabrik. Er det for at undersøge, hvorledes jeg driver den, saa kan ingen give dig bedre Oplysninger end jeg selv.

VIND

Ærlig talt, Rickardt, kom jeg ikke for at undersøge noget, og jeg kan ikke anerkende et Sted, hvor to, tre hundrede Mennesker tjener deres Livs Ophold, ganske simpelt som din Fabrik.

RICKARDT

vadsker sine Hænder ved Posten

Hør, er det en af mine Arbejdersker, du vil tale med? Ja, for du ved vel, at alle Arbejderne i Dag har ladet deres Fabrik i Stikken?

VIND

Jenny Boesen.

RICKARDT

En dygtig Arbejderske og en fornuftig Pige. Maa jeg gøre Jer min Kompliment? Værsgo'. Hun er vist derinde. Han gør et Kast med Nakken i Retning af Fabriken. Blot du ikke bliver skuffet!

VIND

Skuffet?

RICKARDT

tørrer Hænderne i et Lommeterklæde

I skulde ikke have været saa ivrige efter at jage mig ud i Aftes. For Jenny Boesen er en brav Pige, der havde sat sig i Hovedet, at jeg skulde omvendes. Hun afkrævede mig umulige Løfter, ja, havde nær forlangt en skriftlig Kontrakt til Fordel for sine Kammerater. Gaar mod Kontoret men vender sig om. Krigsbytte, min Ven! Den stolte Jenny har forraadt Fanen og er gaaet over til Fjenden. Ja, spørg hende selv. Hun er en oprigtig Pige, som vil holde sig til Sandheden.

VIND

Jeg forstaar ikke dine militære Udtryk. Med Haan. Hvordan? har du ikke været Løjtnant?

RICKARDT

paa Trappen

Af Ingeniørkorpset. Jo, til Tjeneste.

VIND

Har Frøken Boesen virkelig kunnet vente sig noget af dig? Hvor megen Haan og Ydmygelse skal da en Fabriksarbejderske, selv af de bedste, stolteste, tage imod, før hun helbredes for sin Tro paa Principalen som et Væsen af en højere, moralsk Orden? før hun opgiver at tillægge ham usandsynlige Egen-skaber, som han aldrig viser —?

Rickardt er bleven staaende med Haanden paa Døren til Kontoret. Nu gaar han ind. Vind ser paa Fabrikken, men vender sig og gaar ud, hvor han er kommet ind. Lidt efter kommer Rickardt tilbage med Hat og Stok. Han gaar ud i Baggrunden til venstre.

ANDEN SCENE

Nogle Arbejdersker færdes ud og ind gennem Døren til Fabriken

FRANCISKA

Saa der gik Principalen til Frokost . . .

Nej Gu', om jeg vil slide mig vind og skæv for den Slaveløn paa en Majdag, hvor Solen skinner, og alle ordenlige Arbejdersker er paa Fælleden med Foreningen for at fejre den frie Menneskelighed. For den Betaling har jeg s'gu ikke faaet min nogenlunde fixe Skabeløn og en Næse, som sidder midtvejs mellem Øjnene. Naar Klokken slaar tolv, lægger jeg Arbejdet ned. Ved Gud, man skylder ligefrem at gaa med. Det aner mig, at de ikke kan more sig uden Franciska Boesen. Mon du saa kunde bestemme dig til at gaa som vi andre, Jenny? Du plejer ellers ikke at svigte Faget.

JENNY

Gaa — gaa bare, Franciska. Staa ikke her og slid Mundlæderet op i Utide. Dagen er jo lang, og der er mange, du skal more.

FRANCISKA

Jeg morer, hvem jeg vil more. Det skal du ikke tage dig af. Jeg troede for Resten, vi to Søstre for længe siden havde aftalt, at vi ikke lod hinanden noget høre.

JENNY

Jeg lader ingen noget høre — mindst naar hun er Arbejderske og fortjener sit Brød ved sit Slid ligesom jeg selv. Saa saa! Gaa

du bare. Det er jo i alt Fald Arbejdere, vore Kammerater, du træffer i Dag.

FRANCISKA

Du, Jenny, hvorfor er du saa hemmelig? Jeg ved jo godt, at du venter paa den unge Hr. Rickardt. Du vil ikke med Kammeraterne; for du skal træffe Principalens Søn. Og det er dig, der taler saa store Ord om, at vi skal holde os til vore egne!

JENNY

Jeg træffe Hr. Rickardt! Aldrig mere i dette Liv har jeg sagt dig. Er det min Sædvane at lyve? — For Resten er det vist ikke for nylig, at du har hørt mig tale saa store Ord; siden Fader døde, synes jeg ikke, der er noget hverken ved Arbejdernes Tog eller ved den første Maj . . .

FRANCISKA

Aa, du var da ivrig nok baade i Fjor og i Forfjor, ved jeg. Du kommer da ogsaa til Møderne.

JENNY

hæftig

Gaa, gaa du med Arbejderne. Men lad i alt Fald mig være. Jeg er led og ked af deres evindelige Taler. Jeg bliver, fordi jeg i Dag ingen Lyst har til Snak. Jeg vilde allerhelst arbejde, og jeg længes bare efter at begynde igen i Morgen.

FRANCISKA

Hvis da nogen af os faar Lov til at be-

gynde! Hun fløjter. Det er s'gu den dobbelte Frihed, den, man selv tager sig fri. — Men ved du, Jenny, hvis nogen af vore Kammerater i Aftes har set dig gaa ind paa Kontoret med den unge Hr. Rickardt, saa tror de, det er derfor, du ikke vil med os andre. Du, som har snakket saa meget om Kammeratskabet!

JENNY

De maa for mig tro, hvad de vil.

FRANCISKA

Men, for en Ulykke! hvordan gik det til? Du har jo altid vist ham af.

JENNY

Ja, ved jeg det? Jeg syntes vel, de havde gjort ham Uret paa Arbejdermødet. Han talte saa ivrigt og alvorligt om en Tegning, han selv havde gjort til en ny Maskine, og som han vilde vise mig. Jeg syntes, det var venligt af ham overfor en Arbejderske.

FRANCISKA

fløjter

Naa, det er nok den samme Tegning, Kusine Alvilda har set. Hun snakkede noget om en Tegning.

JENNY

Jeg syntes, at jeg selv havde miskendt ham, og vilde vise ham, at jeg turde gøre min Uret god igen. Jeg bildte mig vel noget ind om, at jeg som simpel Arbejderske skyldte at tale alle de andre Arbejderskers Sag hos Principalens Søn. Ja, saa blev jeg siddende

i hans Sofa og lod ham skænke for meget af sin Vin.

FRANCISKA

Naa, Herregud, du er jo ikke den første.

JENNY

hæftig

Det er ikke det med Vinen, jeg beklager mig over Da jeg fulgte med op paa Kontoret, tænkte jeg ikke mere paa, at jeg var Arbejderske og han Principal, men at vi begge var Mennesker, der ikke skyldte nogen Regnskab for vore Handlinger. Og da han havde skudt et Par Tegninger hen for Næsen af mig og løb om, som kunde han ikke finde den, han havde talt om, men pludselig kom med en Flaske Vin i Stedet . . . ! Det er ikke det, jeg beklager mig over, siger jeg. Jeg gør mig ikke bedre, end jeg er. Men bagefter . . .

FRANCISKA

Hvad saa?

JENNY

Aa, hvad regner han Fabrikpigerne bagefter? Aldrig er jeg bleven saa skuffet. Jeg havde ikke vidst, at man kunde blive saa raat behandlet.

FRANCISKA

Hvad gjorde han da?

JENNY

Da han havde kysset mig mere, end han brød sig om, spyttede han paa mig.

Jenny ser Fred. Sonne komme, vender sig utaalmodig og gaar ind.

TREDJE SCENE

TYPOGRAF SONNE

fulgt af Bogholder Galt og Karl Wigant kommer fra Baggrunden tilhøjre. Han standser bedrøvet ved Synet af Jenny, som undgaar ham — men fatter sig

Trrrm! Trrrm! Kvindelige Kammerater. Det er en ganske overordenlig Søndag af en Søgnedag at være. Jere Brødre, de mandlige Kammerater, holder Fridag og folder Fanen ud. Men vore Søstre arbejder. Skammer I Jer ikke? Jeg siger, skammer I Jer ikke, Kammerater og Søstre, at I saa daarlig forstaar, hvad I skylder Jeres Menneskeværd? Stands Maskinerne, forlad de indelukkede Rum. Forlad alle de store Svinghjul, de smaa Hammere og Stempler. Det er den første Maj, Solen skinner. Skrub Arbejdsugens Smuds af Jere smaa Hænder, jag Skyggen bort fra Jeres Ansigter. Kom ud at spejle Jer i Bækken og Foraars-Rendestenene, og lad Vorherres klare Dagslys glinse paa Jeres Haar.

KARL WIGANT

Leve den første Maj!

BOGHOLDER GALT

halter ind, nynnende i Takt til Frederik Sonnes Ord

Babelap, babrelap, baberlap, pap, pap! Ja, alt det staar i den Vise, som Frederik Sonne har skrevet i Dagens Anledning og jeg i Dagens Anledning har forbedret. Pludselig eftertæksom. Han har gode Indfald en Gang imellem, den Frederik Sonne. »Spejl Jer i Foraars-Rendestenene«. Slet ikke saa tosset, vel Smaapiger?

EN HALVGAMMEL ARBEJDETSKE

Skal den gamle Vrøvlebøtte nu igen sætte de unge Tøse Fluer i Hovedet, saa de render fra Arbejdet, og en anden én maa spilde sin Dag og fortabe sin Dagløn!

EN ANDEN, HALVGAMMEL

Gaa Deres Vej, Galt, eller tag Deres daarlige Fod til Dem, hvis De ikke kan taale at dyppe den i Rendestenen.

FRANCISKA

staar ved Muren og vinker ad Karl Wigant

Karl! Karl!

Hun griber ham i Skuldren.

KARL WIGANT

Lad vær' at krølle min Flip, Franciska. I Dag er jeg i godt Selskab. Gaar forbi hende. Leve den første Maj!

FRANCISKA

Goddag, gamle Galt! Ja hvad skal man spejle sig i, naar man ikke har set andet end Rendestene, siden man var ti Aar?

GALT

til Sonne

Hør Rendestenens mangfoldige Røster. Er det ikke, som vi allesammen var Rendestene: nogle større og mere dyndholdige, andre mindre! Ved Rendestenen begynder Livet for os. Han smiler. Jeg husker en Gang, da jeg var en lille, fin Galt paa ni Aar med Knæbuxer og Matroskrave, at jeg stod i Skolegaarden i Solskin og spillede Klink op ad en

hvidkalket Mur. Da faldt en af mine Knapper i Rendestenen, og jeg kunde ikke finde den igen, hvor meget jeg søgte. Men jeg glemte Spillet og blev staaende ved det tykke, mudrede Vand med Hænderne paa Ryggen for at drømme om Knappen, som fandtes hinsides. Det hinsidige gik op for mig. Da var jeg kun halvanden Alen lang og havde indtil det Øjeblik været en lovende Dreng. Han smiler. Skraas for os i samme Gade boede der en Farver, hvis Rendesten somme Tider flød med Vand saa rosenrødt, som der aldrig var Roser i min Faders Have, og til andre Tider, kunde være mere grøn end Skovsyrer ved Foraarstid.

KARL WIGANT

Leve den første Maj!

GALT

Han havde en lille Datter, jævnaldrende med mig, som jeg tit saa spanke over Gaden hen til Urtekræmmeren med en Kurv i Haanden og med sin lille Pisk strittende bag i Nakken. Hun var min første og oprigtigste Kærlighed — jeg turde ikke tale til hende, jeg beundrede hende, fordi hun havde ildrødt Haar og en hjemmevævet Kjole der var skovsyregrøn. Jeg troede, de havde farvet hende saadan henne i Farveriet, baade Haarpisk og Kjole . . . Derved fik jeg, fra først af, Sans for Lokal-farve. Jeg gik og lagde Mærke til alle Folks Rendestene i Byen, og efter dem dannede jeg mig Forestillinger om Grundejeren, hans Sønner og Døtre. Det passede altid. Han smiler og rykker

derpaa Brynene. Ja, men det er en frygtelig Sandhed. De smukkeste Piger boede gærne ved den tykkeste Rendesten. Jenny kommer ned ad Trappen. Og saadanne Rendestene har Stemmer — de taler hver for sig ud fra sit Hovmod. Jorden er gennemfuret, Jorden er et eneste Net af store, dybe Rendestene . . . Ja, det forstaar I ikke, Smaapiger. Men den unge Wigant her og Frederik Sonne forstaar mig. Og maaske Jenny Boesen, for Jenny er dobbelt saa klog som Frederik Sonne. Goddag, Arbejdersken Jenny!

Jenny nærmer sig øjeblikkelig

GALT

De er den lærvilligste af mine mange Døtre. Tillad, at jeg trykker et faderligt Kys paa Deres unge Pande.

EN HALVGAMMEL ARBEJDESKEN

Ja, han er vist slemt faderlig.

Ind i Fabriken.

Jenny har ærbødig bøjet Panden for Galts sirlige Kys.

GALT

Ære være Ungdommen og Forstanden, Datter af Eva.

Hun undviger Frederik Sonne.

KARL WIGANT

følger Jenny med Øjnene

Du har en stor Fejl, Franciska: — at du ikke er din egen Søster.

FRANCISKA

hidsig

Nej, jeg gaar ikke paa Arbejdermøde med Principalen.

KARL WIGANT

ser langt efter Jenny

Han gaar der vist heller ikke med dig.
 Pludselig med lynende Øjne. Slaa ham ihjæl,
 Principalen! . . . Naa, hvad det var jeg
 vilde sige: Leve den første Maj!

Han trækker godmodig Franciska med ned i Baggrunden.

FREDERIK SONNE

da Jenny stadig undgaar ham

Kan du ikke sige Goddag til mig med,
 Jenny? Der var dog en Tid, da du stod mig
 nærmere end Bogholder Galt.

JENNY

undviger

Nej, lad det være, Frederik Sonne. Netop
 derfor vil jeg ikke. Jeg vil ikke, siger jeg dig.

GALT

løfter let Jennys Haandled

Se, hvor hun er stolt. Se, hvor hendes
 Øjne kan lyse af Vrede. Lad være med at
 plage hende, lille Frederik Sonne. Jenny giver
 kun sin Kærlighed frivillig. Pris dig lykkelig,
 hvis du har haft den.

FREDERIK SONNE

Ja, men Jenny, kan du huske i Fjor og
 i Forfjor, hvordan vi tog ud sammen, saa
 snart der kom Foraar i Vejret, hvordan vi gik
 til Majfest sammen med Kammeraterne, og
 hvor stolt du var over at besøge mig paa
 mit Kammer og læse de Bøger og Skrifter,
 jeg fik hjem fra Trykkeriet. Jeg lavede en
 Vise om dig. Den Gang vilde du gærne

være en Typografs Forlovede. Naar du lugtede Tryksværten, sagde du, at du paa Forhaand nød alle de Ord, som den næste Morgen skulde staa i Avisen.

GALT

Ja, og nu synes hun ikke, at Tryksværten længer lugter ny; hun synes, at alle Ordene i Avisen er bleven gamle og fedtede. Frederik Sonne var en grøn, ung Typograf, der kvad Jenny en Vise; og nu kan hun al hans Friskhed udenad. Men det kan du slet ikke faa ind ind i dit Hoved, lille Frederik Sonne. Du vil ganske tomt leve videre, som den Gang du var lykkeligst. Men Jenny vil det ikke, netop fordi det er tomt; ja hellere alt det værste end at være din Kone. Men det kan du ikke forstaa; det er indviklet som selve Livet.

FREDERIK SONNE

Jenny, lille Jenny, min Knurrehøne! Aa, sikke blanke Øjne hun har! Skal vi gaa til Fest sammen? Lille Jenny, jeg skal aldrig nogensinde blive skinsyg.

JENNY

Jeg siger dig, at du ikke maa plage mig. Jeg vilde inderlig gærne, om jeg blot kunde. Der er ingen, som jeg hellere vilde glæde. Men du skal lade mig komme af mig selv. Du maa lade mig slippe foreløbig . . . foreløbig en Tid . . . Stakkels Frederik!

FREDERIK SONNE

træder tilbage

Trøst mig, Franciska. Trøst mig, kvinde-

lige Kammerater. Det er i Dag en ganske overordenlig Hviledag. Jeres Brødre, de mandlige Arbejdere, fejrer Friheden og folder Fanerne ud. Vore Søstre maa standse Arbejdet og lade Foraarsolen skinne paa deres Haar. Bogholder Galt har skrevet en Sang til Ære og Ophøjelse for os alle.

KARL WIGANT

Leve den første Maj!

GALT

nyner

Baberlap, babrelap, pap, pap. Og Hurra for Sorgløsheden — Hurra for Kammeraten, den ulyksalige, men altid kækt beredte Frederik Sonne! Ja, Bogholder og Skandaleskriver Galt har med Frederik Sonnes Bistand digtet en Sang, en Opmandelse til alle os Arbejdsgens Børn: at selv om vi er fødte ved Livets dyndholdige Rendestene, skal vi dog ikke forgaa deri. Jeg, Petrus Galt, var — som I alle ved — Latinlærer, Ægtemand og Digter, næsten med Statsunderstøttelse. Men jeg reddede mig fra Rendestenen. Og tabte jeg Embede, Kone og Gage, saa vandt jeg til Gengæld de bedste Kammerater og Veninder, som der findes paa denne grønne Jord. Statens betalte Skønskrivere, Blækudgydere, der sprutter til Maals om et Legat, maa gjerne beholde deres afsjælede ni Muser, har jeg kun den tankeløse Franciska og den tavse Jenny. Let. Og nu glæder jeg mig til at sidde paa Bænken ved Brønden, den første Maj, og samtale med min Veninde, Jenny Boesen.

EN HALVGAMMEL ARBEJDETSKE

idet hun gaar forbi

Nej, nu skal De ikke sidde her og snakke.
Principalen kan komme hvert Øjeblik.

FRANCISKA

Ja, den unge Hr. Rickardt suser ud og
ind paa Fabriken hele Dagen.

KARL WIGANT

med lynende Øjne

Slaa ham ihjæl, Fabrikanten!

De andre, undtagen Jenny, smiler.

FREDERIK SONNE

Bogholder Galt, mener De ikke, at vi
hellere skulde gaa over og vente paa Værts-
huset?

GALT

mildt

Ja gaa, Typograf Sonne. Gaa min Ven
til den sikre Knejspe. Du har i Dag tilstrække-
lig vist dit Mod ved at skrive en tapper Sang.
Ja, det mener jeg. Dernæst har du haft en
Hjærtesorg. Man skal ikke udsætte sig tre
Gange paa den samme Dag. Men Petrus
Galt vil ikke vige fra Damerne.

FREDERIK SONNE

Kom, Karl Wigant!

KARL WIGANT

ser langt efter Galt og Jenny

Nu maa jeg ikke længer være i godt

Selskab. Saa vil jeg ud og ærgre Politiet.
 Idet han følger Sonne, vender han pludselig Ryggen til Franciska
 Leve den første Maj!

Sonne og Wigant ud. Franciska smiler, gaar ind.

FJERDE SCENE

GALT

fører Jenny hen til Bænken

Jeg tør vel nok lade den unge Hr. Richardt se, at jeg taler med min Datter, Jenny Boesen?

JENNY

skotter til Kontorvinduene

Der maa se mig hvem der vil . . . Hvis De finder mig god nok i mine Arbejdsklæder . . .

GALT

løfter hendes Haand, kysser Lillefingren

Jeg bøjer mig ærbødig for Arbejdet. Hvor fin er jeg selv? Peger omkring. Se disse udsprungne Blade. Hvis jeg havde Børn, vilde jeg den første Maj, som god Arbejderfader, sidde under Frihedstræets Grene og lære dem at stave.

JENNY

Men naar man ingen Børn har . . . og man ikke mere gider gaa paa Fælleden . . .?

GALT

fører hendes Haand op til sin Kind

Maa den unge Richardt ogsaa tro, hvad han vil, naar han ser, at De stryger Petrus Galt i Skægget?

JENNY

mærkt, uden at flytte sig

Hvorfor ikke? Naar nogen taler til mig
— en Mand, som jeg er stolt af at høre paa
— hvad har saa det andet, at sige?

GALT

Det samme sagde De i Aftes. Men hvor
er det muligt, at De kan mene saa lidt om
Dem selv, De, der har saa store, dristige Fore-
stillinger om Livet?

JENNY

Aa det kommer jo ikke an paa Fore-
stillingerne.

GALT

smiler

Det er dem og dem alene, det kommer
an paa.

JENNY

hovedrystende

Jeg har vist ingen Forestillinger mere.

GALT

Men Deres Kærlighed, Jenny Boesen?
Ved De da ikke, hvad den er værd?

JENNY

Aa jeg er ikke indbildsk. Det er noget
andet, jeg vil tale med Dem om.

GALT

De er dum, Jenny. Der er ikke noget
andet.

JENNY

Der er noget andet, jeg vilde tale med
Dem om. Ja jeg er dum, dummere end De

tror. De tillægger mig og min Kærlighed for meget Værd. Jeg synes selv somme Tider, at jeg er en saadan stor, dyb Rendesten, som De talte om.

GALT

Hvad mener De?

JENNY

rejser sig

Hvad skal Fremtiden blive for os Arbejdere, Fabriksarbejdere? Hvad kan det nytte at gaa paa Fælleden ligesom min Søster Franciska og mine Kammerater, beruse mig sammen med Frederik Sonne og de andre og glemme, at jeg slet ikke bryder mig om ham, eller dem, eller mig selv! Opleve noget simpelt og være glad til, fordi det næste Morgen kan opmuntre Veninderne i den snavse Fabrik. Jeg er et Menneske. De Glæder, der tilkommer mig, forlanger jeg som et Menneske.

GALT

trækker hendes Haand frem

Gaar De med en Revolver gemt ligesom Deres Søster?

JENNY

ryster paa Hovedet

Nej, det er forbi. Hvad skulde jeg vel med den? Jeg synes, at det var bedre, om nogen vilde skyde mig selv.

Hun sætter sig atter.

GALT

Jeg forstaar Dem ikke, Jenny. Hvad skal jeg fortælle Dem! De sidder og glatter paa Forbredden af Deres Kjole. De er altfor

alvorlig, kæreste. Jeg bliver helt tungsindig ved det. Fremtiden, Fremtiden! I vil alle høre noget om Fremtiden. Jeg kender kun Fortiden . . . stamper. Sort, smudsig, tiltrampet, som den Plet Jord, vi sidder paa. Jeg arbejdede det, jeg kunde. Jeg prøvede, hvad jeg havde Kræfter til. Jeg er bleven for gammel — kan ikke længer skælné Ret fra Uret. Lad andre om det. Grublende. Ja, Fortiden var slem. Men naar jeg hører, at der er noget paa Færde, at Folk rører sig, at Hidsigheden kommer op, og Politiet er i Farvandet, da bliver mit Blod igen varmt som smættet Bly, Øjne og Øren staar paa Gab for at høre den Alarm. Jenny, min Tøs, hvorfor saa alvorlig? Ja, den forbandede, sorte Fortid. Men Nutiden med alt sit glatte Solskin, er den ikke noget værd? Pavse. Se de grønne Enge, se Aaen dernede, Træerne! Om De skulde hinke paa Strømpesokker, maatte De prise Dem lykkelig ved at være til paa en saadan Dag. De er jo ung, vakker, vel skabt — ingen vilde forsmå Dem, selv om han saa Dem i Pjalter.

JENNY

virrer med Hovedet

Det ved De ikke, Galt.

GALT

Jenny, min Tøs. Naar jeg møder Dem, tænker jeg alrid: Død og Salighed, der har vi Arbejdersken Jenny, dette Blik, det er som Dommedag selv. Ingen Afstand imellem Tanken og Handlingen. Naar disse Øjne vredes, er det, som Tankerne var Musket-

kugler. Menneskebarn, fryd dig ved Livet og ved den Fridag, som du tager dig paa dit eget Ansvar. Hvad mere kunde vi opnaa, hvad om vi fik en ganske umaadelig Søndag, hvor alle Fabriker stod stille, og ingen Aviser gik ud? Hvad andet kunde vi gøre, alle vi Arbejdsugens Børn, end at lægge os i Græsset og tømme vor Flaske? Svar mig, Jenny.

JENNY
smiler

Jeg siger: mere, mere!

GALT
vender sig bort med en spøgende Grynten

Mere, mere! Det er disse unge Mennesker, de kan aldrig faa nok. Et Øjebliks Tavshed. Forklar mig da, Jenny, hvad De har paa Hjærte. Naar jeg føler disse Fingre krible paa min tyndhaarede Isse og i mit stride Skæg, eller jeg taler til unge, lærvillige Mennesker med en Smule Vid i Øjnene, da forlanger jeg for min Del ikke mere af Nutiden. Ja, det er sandt, for Fremtiden har jeg Respekt. Som et Barn. Og jeg kender min gamle Svaghed: saa snart der tales med Fynd om Gengældelsens Time og det ærlige Arbejdes Ret overfor den nedarvede Uhæderlighed, da dirrer det i mig af Begærlighed: Mere, mere! Men skal jeg være oprigtig, Jenny, venter jeg mig ikke stort af Fremtiden.

JENNY
tier

GALT

Men nu skal De ikke af Nedslaethed gemme Hagen helt nede i Deres Bryst. De — De, som er ung og klog og prægtig og kan eje alt, hvad De ser paa.

JENNY

sejer sig inngæst

Hvad vilde De sige, om nogen havde spyttet i et Glas, De skulde drikke af?

GALT

forbavset

Hvordan?

JENNY

løfter et Tumbæger, som hænger ved Posten og antyder forlegent
Saadan!

Hun hænger Bægret paa Plads.

GALT

Jenny Boesen, der er ingen, som vilde spytte i Deres Glas . . . aldrig!

JENNY

pludselig rød

Der er alligevel . . .

GALT

Nej, for han maatte vide, at De ikke taaler det. Man ser det paa Deres Øjne. De er stolt. De er begavet — De kunde hævne Dem. Deres Fader var ogsaa stolt. Og jeg var Deres Faders Ven. Vi vil jo alle gerne hævne Dem. Tager hendes Haand og synker halvt i Knæ. Jeg beundrer Dem. Sig, hvem der har fornærmet Dem. Jenny Boesen, jeg beundrer

Deres Ungdom, elsker Deres Ungdom, takker Deres Ungdom. De har ikke spyttet i mit Glas.

JENNY

ivrig

Nej, nej, nej, . . . Bogholder Galt, nej! søger at drage ham op. Det er urimeligt . . . Det har jeg ikke fortjent af Dem . . . Det er jeg ikke værd.

GALT

Hvem har fornærmet Dem? Jeg vil vide det. Hvem har fornærmet Dem? Jeg maa kende ham for at kunne foragte ham. Dette er min Skinsyge. Forsmaa Dem, Jenny — det vilde være Helligbrøde.

FEMTE SCENE

FRANCISKA

er kommen ud fra Fabriken

Ja, bliv ikke vred, hvis jeg forstyrrer dig, Jenny. Bliv ikke vred, Bogholder Galt. Det er smukt af Dem, at De vil trøste min Søster. Men vil De vide, hvem der har fornærmet hende, saa er han vist ikke langt borte. Nu er vi enige om at lægge Arbejdet ned, saa snart Klokken slaar tolv. Det staar kun paa dig, Jenny.

JENNY

vender hende Ryggen

Ja, det er rigtigt af Franciska. Der er ingen Mening i, at en Mand som De spilder Ord paa nogle simple Fabrikspiger som mig eller min Søster. Det er kun vor Skyldighed

og en Lykke for os selv, hvis vi kan være Dem til lidt Glæde. Men det er for meget, naar De vil spørge os om vore Sorger.

GALT

Og det siger De oprigtigt — med Deres alvorlige Øjne, hvori der ikke er Svig!

JENNY

Tak, Bogholder Galt, fordi De altid vil tale saa alvorligt til mig. Men . . .

Hun ser Rickardt komme i Baggrunden til venstre.

GALT

Men . . . ?

JENNY

Men hvordan skulde jeg hævne mig? Der er et Menneske, der har stukket mig i sin Lomme, som jeg var en tosset Skolepige.

Hun gaar fra ham.

Galt ser Rickardt, betragter ham et Øjeblik uden at hilse og gaar rolig ud.

* SJETTE SCENE

UNG ARBEJDETSKE

til Jenny

Gaar vi Klokken tolv? Eller gør vi det ikke?

EN HALVGAMMEL ARBEJDETSKE

smaatskændende

Aa hvad ligner nu det at lægge Arbejdet ned, saa vi maaske taber vore Pladser! Ja de unge Tøse er vel ligeglade, men det gaar ud over en anden én, som har et Hjem og Børn at sørge for.

UNG ARBEJDETSKE

Det er Friheden, som skal leve, Madam
Jensen.

Da Rickardt bliver staaende ved Kontordøren, smutter Arbejder-
skerne ind i Fabriken. Jenny staar endnu tilbage.

RICKARDT

med Ryggen til hende — smækker med Dørhængen

Hej derhenne . . . Naa, det er Boesen.
Hvad bestiller De der?

JENNY

mod Fabriken

Jeg gaar til mit Arbejde.

RICKARDT

Hm! Aa sig, at der skal komme én ud
og efterse Kontordøren.

JENNY

paa Fabrikstrappen

Den Dør . . .! vender sig. Nu skal jeg.
Tilbage mod Kontoret. Knæler ned og undersøger Låsen. Paus.

RICKARDT

bag hende — velvillig

Hør, De skulde gøre Svendeprov, Boesen.
De kan mere end mange af mine Svende.

Paus.

JENNY

rejser sig

Jeg skal hente Værktøj. Fejlen er let at
rette.

RICKARDT

Nej, Døren lukker jo endnu, saa lad det

være til siden. Vi har bedre Arbejde til Dem
— en ny Bestilling fra Irgens & Sønner.

Jenny atter paa Knæ ved Døren.

Pavse.

RICKARDT

Saa. Det er nok, hører De jo.

JENNY

Ingen er nærmere end jeg til at sørge
for, at Principalen kan lukke sin Dør rigtig.

RICKARDT

Jeg har ikke paakaldt Deres Omsorg.
Hvad mener De egentlig?

JENNY

Jo, hvad man først har lukket ind, det
er ikke saa let at lukke ud igen. Hr. Rickardt
skulde ikke have lukket mig herind i Aftes.

RICKARDT

Jeg fik Dem da ud igen, ved jeg.

JENNY

Det modsiger jeg ikke. Hr. Rickardt!
havde det været enhver anden her ved Fa-
briken, ja om det havde været min Søster.
Men mig kan De ikke lukke ud igen paa
den Maade.

RICKARDT

Ja det plejer fornærmede, unge Piger at
sige. Men hvorfor da ikke?

JENNY

Nej. For da jeg gik over Deres Dør-
tærskel i Aftes, da tænkte jeg mere over det

end de andre. Det var noget, som jeg havde over tænkt og anset for umuligt i Aar og Dag.

RICKARDT

Saa længe.

JENNY

De skal ikke le ad det. For jeg lo ikke. Jeg huskede, hvor megen Tillid min Fader og mine Kammerater altid viste mig. Jeg tænkte, for hvert Skridt jeg gik, at det Skridt skulde jeg aldrig gaa tilbage — at det Skridt var noget glædeligt, noget, som vi havde vundet . . . Principalen kan selv forstaa: jeg er ikke af dem, som De saadan lukker ude.

RICKARDT

Nu tror De, De er den første, der har sagt det til mig . . .

JENNY

Det ved jeg ikke. Jeg kan maaske blive den sidste.

RICKARDT

Men hvad er det, De siger?

JENNY

i Vejen for ham

Hr. Rickardt, jeg beder Dem, sig, at De ikke mente noget med Deres Ringeagt i Aftes — at De var utilregnelig . . . Aa jeg kan skamme mig over mig selv! Der var virkelig et Øjeblik, hvor jeg syntes, jeg var i Stand til at opgive Kammeraterne — hvis De havde bedt mig om det og jeg kunde være Dem til Nytte med mine Raad . . . Det vilde jeg have

gjort! Men De skulde have vist mig lidt Ære. Lidt Ære!

RICKARDT

De har en smuk, rød Mund, som kun bliver rødere, jo mere De gnider den med Lommetørklædet. Er De ikke snart ked af at trænge Dem paa mig?

JENNY

viger forskrækket

Trænge mig paa —

RICKARDT

ler

Lad gaa om Aftenen. Men en højlys Formiddag midt i Arbejdstiden . . .

JENNY

Jeg vilde advare Dem mod en Ulykke. Jeg vilde bede Dem, at det blev mig, som maatte lukke Deres Døre. Men kan De give en Arbejderske Lov til at have lidt Ære?

Rickardt ind.

SYVENDE SCENE

FRANCISKA

Saa er du nu træt af at knæle for Principalen? Jenny svarer ikke. Det gaar paa Omgang i Dag. Før laa Galt paa Knæ for dig. Saa du for Hr. Rickardt. Nu gad jeg vidst, hvem Principalen vil knæle for.

JENNY

Nej Rickardt knæler ikke.

FRANCISKA
 ondskabfuldt

Jeg troede dog: ved Tid og Lejlighed!
 Han bruger vist alle Midler.

JENNY
 undvigende

Hvor blev Galt?
 Frøken Harriet og Helene ses i Baggrunden til venstre.

FRANCISKA
 knipser med Fingrene

Formiddagsbesøg til Principalen. Dame-
 fremmede. Nu ved jeg, hvem Hr. Rickardt
 skal knæle for. Fryd dine Øjne, Jenny.

OTTENDE SCENE

Frøken Harriet og hendes trettenaarige Søster Helene er raad-
 vild blevne staaende i Baggrunden til venstre. Frøken Harriet er
 i lyst Foraarsstoilette med opslaaet Parasol.

FRØKEN HARRIET

Men nu fortæller du ikke hjemme, at vi
 er gaaet ind for at se Hr. Rickardts Fabrik.
 Vel, Helene?

Helene bøjer Hovedet tavs og samtykkende.

FRØKEN HARRIET

Jeg bliver staaende her. Gaa saa hen og
 spørg, om Hr. Rickardt er til Stede.

Helene gør nogle Skridt frem, men i det samme genkender
 Frøken Harriet og Jenny hinanden.

FRØKEN HARRIET

Men er det ikke Jomfru Boesen, som
 boede hjemme i samme Gaard som vi? God-
 dag! Og Franciska er her!

JENNY OG FRANCISKA

Goddag, Frøken Harriet. Goddag, Helene.

Helene nej.

FRØKEN HARRIET

Men det vidste jeg jo slet ikke, at De var her. Jeg kom tilfældigvis forbi. Det var saadan smukt Vejr. Hr. Rickardt har en Gang bedt Moder og mig om at komme og se Fabriken . . . Men hvordan lever De dog? Vi har ikke set Dem, siden Deres Fader døde. Da De flyttede. Det er vist tre Aar.

JENNY

Ja, Frøken, det er nok næsten tre Aar.

FRØKEN HARRIET

Jeg kunde knapt kende Dem, som De har forandret Dem, Jomfru Boesen!

Forlegen Pausse

JENNY

Men nu skal vi kalde paa Principalen. Aa, Franciska . . . Hun lytter. Der høres Raslen af Nøgler. Nej, dér tror jeg, han kommer.

FRØKEN HARRIET

Kom en Gang hjem og besøg os, De og Deres Søster. Vi har dog været Legekammerater.

JENNY

Tak, Frøken Harriet.

FRØKEN HARRIET

vendt mod Rickardt, som kommer ud fra Kontoret

Ja, Hr. Rickardt, nu har De saa tit talt om at vise mig Deres »sorte Fabrik«. Da vi

spaserede ud, tænkte jeg mindst paa at gaa saa langt. Men hvad det dog er for et vel-signet Vejr. I Dag tager jeg Dem paa Ordet.

RICKÅRDT

Jeg havde næsten opgivet Haabet.

FRØKEN HARRIET

Men det er altid morsomt, hvad der kommer uventet.

RICKÅRDT

tørt

Her har vi altsaa Kontoret. Han peger. Hele Huset er min Ungkarlebolig, siden Fader trak sig tilbage og gjorde mig til Bestyrer af Bedriften. Derovre ligger han smiler min sorte Fabrik. Men jeg maa bede Dem vare Kjolen. For her er maaske lidt sølet somme Steder. Og det er ikke særlig beregnet paa lyse Toiletter.

FRØKEN HARRIET

Men hvor kan De tale om den Smule Snavs! Her er jo yndigt. Som der skal være paa et Sted, hvor man arbejder. Er det Deres Fader, som har ladet de smukke Lindetrær plante? Tænk, de er helt udsprungne.

FRANCISKA

halvhøjt

Hvad staar du og grunder paa, Jenny? Er du skinsyg?

JENNY

ser efter Harriet

Hun er nydelig. Hun er yndig.

FRØKEN HARRIET

Alt her er jo indrettet, saa at vi Stakler, der bor midt inde i den kvalme By, næsten kunde misunde de lykkelige Arbejdere saa megen frisk Luft. Deres Fader har været en rigtig Mand i sine Velmagtsdage; saa god mod sine Arbejdere, siger Moder. Tænk, her er tilmed anbragt Bænke under Træerne, som Arbejderne kan sidde paa i deres Hviletider . . . Helene sidder der allerede. Vil du ikke med ind og se Fabriken?

HELENE

smiler og ryster paa Hovedet, siger lægt om længe:

Nej, jeg vil ikke.

FRØKEN HARRIET

Du er et underligt Pigebarn. Saadan noget har du aldrig set før.

HELENE

smiler som før

Jeg synes, her er bedst.

RICKARDT

Ja alt er her indrettet for Arbejderne.

FRØKEN HARRIET

Saa gaar De vel om mellem fornøjede Ansigter den udslagne Dag?

RICKARDT

trækker paa Skuldrene, gaar tavs videre, men vender sig

De fornøjede Arbejdere — nej dem har vi ikke kendt i min Tid . . . Fagforenings-Marionetter derimod, som intet kunde udrette

eller tænke sig til paa egen Haand, men paa egen Haand saa brillant kunde komme i Ulave, naar jeg havde mest Brug for dem. Og var de først væltede om og Snoreværket i Urede, har jeg aldrig set, at de igen kunne komme paa Benene uden Hjælp.

FRØKEN HARRIET

munter

Kan De da ikke faa Medlidenhed med saadan en lille Menneskedukke, som er trillet omkuld og slet ikke selv kan rejse sig op? . . . De er maaske slem ved Deres Arbejdere?

RICKARDT

tørt

Jeg er i alt Fald ikke mild, Frøken. Jeg sætter min Vilje op som et Maal, og jeg belønner dem, der viser Iver og Ild til at gennemføre den. De andre, der gør mig Arbejdet besværligt, betragter jeg som skadelige for Faget. Rolig bydende Andersen, Jenny Boesen, tag det Kram af Vejen, saa at man kan komme frem. Da Andersen — en ung Arbejderske — nøler, tager han hende rask ved Armen. Naa, Andersen, bliver det til noget?

Jenny og Andersen bærer en Kasse ned i Baggrunden, hvor de tømmer den i en Dynge Metal-Vraggoods.

FRØKEN HARRIET

let spydig

Sig mig, Hr. Rickardt, er den Jenny Boesen skadelig for Faget?

RICKARDT

vender sig til Jenny

Vil De blive her i Nærheden, Boesen?

Jeg har Brug for Dem om lidt. Han vender sig
 atter til Frøken Harriet. De kender ikke de Fag-
 foreningsfolk, det er en Race for sig. Ser hende
 smilende ind i Øjnene. Lad os, der dog forstaar hin-
 anden, tale om mindre sørgelige Ting. Og
 glæd Dem ved, at De ikke ligner de Men-
 nesker.

Trykker rask hendes Haand.

FRØKEN HARRIET

trækker Haanden til sig — i en overgiven Tone

Der stod jeg op i Morges og ønskede
 næsten, at jeg var Arbejderske for en Gang
 rigtig at nyde en Fridag. Men saa kommer
 jeg her til Dem paa Deres Fabrik og faar en
 Prædiken om, at Arbejdersken skal være
 disciplineret og holde sig i Skindet. Har De
 ikke selv fortalt mig om Deres Bedrifter som
 ung, forsoren Ingeniørløjtnant, de lystige
 Officersgilder, hvor De altid forargede Deres
 Kolleger ved at lovprise det frie, civile Væsen!
 Fortalte De ikke, hvor ugenert De havde
 drevet den Sport at svække Disciplinen hos
 alle de menige Soldater?

RICKARDT

letsindigt

Ja, stop. Det er noget andet at under-
 grave Disciplinen i Hans Majestæt Kongens
 Armé end i ens egen Fabrik.

FRØKEN HARRIET

De tror maaske, at De er bedre Fabrikant,
 end De var Officer?

RICKARDT
eftertænksomt

Frøken, jeg har ogsaa prøvet at ødelægge Fabriken her ved Lønningsforhøjelser og Overbærenhed. Jeg ansaa naturligvis min Fader for en gammel Sinke. Letsindigt. Skal jeg sige Dem, hvad der skete? Efter det første Aarsopgør, da jeg saa alle de sørgelige Frugter af min Reformiver, saa', at mine Folk ikke havde gjort sig mindste Samvittighed af at anse mig for en Dumrian, men betragtede min Smule Velstand som et Rov, de egentlig burde rane tilbage eller sætte over Styr — da gjorde jeg et lille Gilde for mig selv og nogle faa Venner, hvor jeg til deres almindelige Jubel sagde min Fortid et rørt Farvel med Glasset i Haand og lovede et nyt og bedre Levned.

FRØKEN HARRIET

Hvad lovede De da?

RICKARDT

Jeg havde tænkt mig om. — I Arbejdersjæle vil nok løbe med mig, tænkte jeg. Bi lidt! jeg har dog et Forspring for Jer. I er ikke langt fra at paastaa, at jeg har røvet den Skjorte, jeg bærer paa Kroppen. Vel, jeg vil fra nu af forsvare mit Liv og Gods, som var det et Rov. I vilde ikke hjælpes. Nu vil jeg bruge min Magt til at blive den Mand, jeg selv kan blive! — Og siden den Aften skal ingen prale af at have narret mig. Jeg er altid kommet dem i Forkøbet. Lidt Disciplin er ikke af Vejen. Jeg har skyndt

mig at ydmyge de altfor selvbevidste. *Mat.* Ja det er maaske ikke altid opbyggeligt, skønt ganske spændende. Og hvordan havde jeg ellers kunnet arbejde og udvide Fabriken? Men, Frøken, alt det kan kun kede Dem.

FRØKEN HARRIET

Nej, jeg beder Dem tværtimod, bliv ved, Hr. Rickardt. Jeg forstaar det: en Mand, som arbejder, kan ikke altid tage Hensyn . . . Aa De er vist ikke saa slem, som De lader.

RICKARDT

Jeg er værre, end De tror. I Gaar Eftermiddags foreslog jeg paa Fabrikanternes Møde, at vi skulde bede Politiet hugge ind, naar vore Arbejdere i Dag holder Protestmøde med de strejkende.

FRØKEN HARRIET

Men hvor tør De? Der kan jo flyde Blod.

Jenny standser og studser.

RICKARDT

Der var heller ingen, som troede, at Politiet vilde indlade sig paa det. Paa Hjemvejen fra Mødet stak det mig at springe op til Politichefen, som jeg kender lidt til, og foreslaa ham det samme. Jeg sagde, at vi en Gang maatte jage dem en Skræk i Livet; det var kun det, de manglede. Politichefen lo og takkede mig meget: det var ham altid en Fornøjelse at tale med fremadstræbende, unge Mænd som mig!

Jenny har hørt efter og gaar atter frem og tilbage.

FRØKEN HARRIET

forvirret

Hvor kan De være lykkelig, naar De er saa »fremadstræbende«? Tænk, hvis der kom Mennesker til Skade!

RICKARDT

med en hidsig Bevægelse

Saa staar jeg her. Det maa blive Arbejdernes Sag at finde mig. Men hvad Ulykke skulde der ske ved nogle Smæk af Politistavene eller i værste Fald nogle Slag af flade Dragonklinger? Jeg under af mit Hjærte Arbejdervøvlernerne de Hug, til de lærer at gaa i Knæ for Dygtigheden og holde af Arbejdet for deres egen Skyld. Henkastet. Her er jo desuden ikke Militær i Byen.

Kort Pavse.

Værsaagod, Frøken, gaa ind. Maskinerne staar desværre stille. Vi holder Foraarsrenøring. Alle mine Svende demonstrerer for den første Maj. For at beskæftige Kvinderne lader jeg dem rømme op i Lokalerne.

FRØKEN HARRIET

De Narre, som ikke demonstrerer med!

RICKARDT

De vilde allesammen have faaet deres Afsked.

FRØKEN HARRIET

Nej, jeg tror ikke, De mener, hvad De siger.

RICKARDT

som følger efter Harriet og gaar forbi Jenny

Jeg mener, Frøken, at De skinner som

Majsolen, og at vi andre Arbejdere skal arbejde i Stedet for at rive Solen ned fra Himlen.

FRØKEN HARRIET

paa Fabrikstrappen

Hun havde for Resten et stolt Kast med Hovedet, den Jenny Boesen, som slet ikke vilde se paa Dem.

Hun og Rickardt ind.

NIENDE SCENE

FRANCISKA

Nej jeg kan for Pokker ikke forstaa, hvordan det er gaaet til med dig og den unge Rickardt. Hvad staar du og ser efter?

JENNY

Hun er nydelig! Hun er yndig! Men ham — jeg vilde ikke eje ham.

RICKARDT

i det samme paa Trappen

Jenny Boesen, kom herind og sæt Deres Maskine i Gang, for at Frøkenen kan se, hvordan den arbejder.

Jenny ind.

FRANCISKA

for sig selv

Nej Kærlighed forgaar.

Ind.

EN UNG ARBEJDETSKE

Han raaber saa højt i Dag. Han er vist bange, vi skal se paa ham, at han blev smidt ud fra Arbejdermødet i Aftes.

EN ANDEN

Gud ved, hvad den Frøken skal i Fabriken med sin lyse Kjole?

EN TREDJE

Aa, man gør noget for en Mand med en Fabrik.

EN FJERDE

fnisende

Hun skal naturligvis præsenteres for sine Svigerinder her paa Værkstederne.

FLERE

Det er egenlig et stift Stykke.

UNG ARBEJDSERSKE

Hun skulde kun vide, hvor gærrig han er.

ANDEN

Hvad, din Stakkel! Gav han dig ingen Erindring om sig? Jeg ved én af vore Kammerater, som han gav en Sporvognsbillet.

TREDJE

Og jeg véd én, som han gav til en Kop Kaffe.

FJERDE

fløjter

Jeg tror nok, man havde faaet en Haarlok, hvis man havde bedt om den.

FEMTE

Du husker min Kusine, Susanne, som blev gift. Han glemte hendes Bryllupsdag.

Men to Maaneder efter sendte han sit Portræt.

SJETTE

Aa, I praler!

TIENDE SCENE

FRØKEN HARRIET

kommer ud, rød i Hovedet, fulgt af Rickardt

Tak, Tak! Nej tusend Tak. Nu tør jeg ikke mere gøre Dem Ulejlighed. Jeg har lovet min Moder at være hjemme. Og jeg tør heller ikke lægge Beslag paa Deres Tid. Trækker Vejret dybt. Der er mange smukke Piger imellem Deres Arbejdersker. Men jeg havde en Fornemmelse, naar de saa paa mig: som de vilde kigge tværs igennem Kjolen.

RICKARDT

højtidelig — studsende

Har nogen fornærmet Dem? De maa sige det, Frøken Harriet, og hun skal paa Øjeblikket gøre Dem en Undskyldning — selv om det er den flinkeste af mine Folk.

FRØKEN HARRIET

Nej, nej, nej! De maa endelig ikke tage det saa højtideligt. Det var dem allesammen . . . jeg syntes . . . men det er kun en Ide, jeg har haft.

RICKARDT

som før

Kære Frøken, De har gjort mig saa stor en Ære ved at komme og besøge mig, at

hvis nogen havde vovet at fornærme Dem blot med et Blik, vilde jeg have tilbudt Dem enhver Oprejsning.

FRØKEN HARRIET

Men De skylder mig ingen Oprejsning, siger jeg jo. De skylder Kvinderne, som er her paa Fabriken, mere Hensyn end mig, der er fremmed.

Jenny kommer ud fra Fabriken.

RICKARDT

træder gravitetisk et Skridt til Side for Frøken Harriet

Som De vil. Med hævet Stemme. Men da maa jeg selv bede Dem undskylde, at jeg har ført Dem ind mellem Væsner, der staar saa langt under Dem. Jeg havde ønsket og troet, at mine Fabrikspiger kunde være høflige, naar der kom en Dame i Besøg . . .

FRØKEN HARRIET

forskrækket

Nej, nej, Hr. Rickardt dog! Hvis De siger et Ord til, faar De mig aldrig at se mere. Rækker ham skyndsomt Haanden. Tak for Deres Opmærksomhed! Vender sig. Helene, er du falden rent i Staver? Kom saa!

Helene rejser sig og smiler.

RICKARDT

beholdende Harriets Haand

Men jeg ser Dem snart igen?

FRØKEN HARRIET

Jo, hjemme hos mine Forældre, Hr. Rickardt.

7*

RICKARDT

Maa jeg hente nogle Blomster til Dem fra min Have?

FRØKEN HARRIET

Nej Tak. Jeg har saa travlt. Vender sig. Maa jeg ogsaa sige Farvel til Dem, Jomfru Boesen, og Tak for Deres Ulejlighed! Jeg vilde gjerne have talt noget mere med Dem. Men vil De ikke love at besøge os? Moder og jeg tænker tit paa Dem.

Jenny hilser ærbødig.

RICKARDT

med en høflig Haandbevægelse

De kender Jomfru Boesen?

FRØKEN HARRIET

Ja. Vender sig. Nu maa vi skynde os, Helene, hvis vi skal være hjemme til Frokost Klokken tolv.

RICKARDT

Og jeg ser Dem ikke oftere?

FRØKEN HARRIET

trækker sig baglænds, spøgende

Farvel, Hr. Principal!

RICKARDT

efter

Jeg har et helt Bed fine, søde Foraarsblomster . . . som De selv, Frøken Harriet!

FRØKEN HARRIET

oppe i Baggrunden — pludselig

Ja næste Gang, naar jeg kommer . . .
Hvis jeg har bedre Tid . . .

RICKARDT

efter hende — halv højt

I Eftermiddag, Klokken halv syv, yndige
Harriet, er jeg helt alene.

FRØKEN HARRIET

ryster paa Hovedet

RICKARDT

Jeg venter.

FRØKEN HARRIET

i Baggrunden

Ja men, Helene, du siger ikke et Ord
hjemme. Moder er bange for Dem, Hr.
Rickardt. Ja jeg næsten ogsaa. Ikke et Ord,
Helene!

HELENE

smiler

Nej.

Begge ud til venstre.

ELLEVTE SCENE

UNG ARBEJDESKEN

alvorlig

Hør, er De allesammen gale i Dag? Det
var jo hans Forlovede.

EN ANDEN

sirlig

Hvad maa en dannet, ung Dame tænke
om os her?

EN TREDJE

forlét

Ja vist bliver der Bryllup. Det var jo
hende med de to Hundredetusend.

Hun smutter ind i Fabriken: tæ fire følge efter.

RICKARDT

nærmer sig hastig

Hvad er det for en Opførsel, De viser? Der er nu foruden Jenny kun to Arbejdersker tilbage. Og pludselig er de væk allesammen! Mon mine Folk ikke har andet at gøre end at fornærme mine Gæster? De to Arbejdersker forsvinder gennem Døren. Og saa den Uærlighed! Ingen af dem vil staa ved, hvad de har gjort. Hvorfor ser De paa mig? Jenny vender sig mod Trappen for at gaa ind. Han stiller sig i Vejen. Hvorfor ser De paa mig?

JENNY

i mild, lidt fremmed Tone

Jeg ser ikke paa Dem.

RICKARDT

Al den Uærlighed! Lad mig vide det! Var det Dem, der fik lavet den Scene mod Frøkenen?

JENNY

med Ryggen op ad Muren — ubevægelig

Mod min Veninde og Legekammerat . . .!

RICKARDT

fremadbøjet, stirrende

Forklar Dem. Er vi Fjender? Hvorfor ser De saadan paa mig?

JENNY

med Ryggen mod Muren

Hvad skal jeg forklare? Jeg klager jo ikke, skønt De ydmygede mig for Øjnene af en ung Dame, som har holdt af mig og agtet mig, fra vi var Børn. *Pavse.*

Men hvor kan De tale om Uærlighed? I Aftes, da De gik efter mig til Møde i Foreningen, havde De lige været hos Politichefen og pudset ham paa Arbejderne. *Pavse.*

Der skulde være Straf for at snyde sig til en Kvinde, Hr. Rickardt.

RICKARDT

med stirrende, melankolske Øjne

Hvor gærne man vilde belønne de dygtige, opvakte af Dem langt anderledes — hvis De kunde taale at belønnes . . . Hvorfor ser De saadan paa mig? . . . Svar!

JENNY

Det er jo Dem, der ser paa mig. *Pavse.*

Tænker De paa dem ude paa Fælleden? Nu er Politiet nok ved at gøre Indhug. *Pavse.*

Det var Skam, at De ikke havde en Dragonsabel i Aftes. De skulde have givet mig af den flade Klinge. *Pavse.*

RICKARDT

endnu ubevægelig, siger ganske dæmpet

Løgnerske! . . . Hvorfor ser De ikke paa mig? *Pavse.*

JENNY

ser ham i Øjnene

De har ond Samvittighed, Hr. Rickardt.

RICKARDT

retter sig, springer tilbage til Kontørdøren, vender sig

Løgnerske!

flygter ind.

Jenny bliver en Tid staaende ved Muren.

TOLVTE SCENE

Galt kommer ind

JENNY

Bogholder Galt, det er godt, De kommer. Jeg vil ikke blive her længer . . . Jeg kan ikke blive her.

GALT

med mild Spot

Saa gaar vi — naar De ønsker det, og naar det behøves! At gaa udkræver ikke megen Forstand. Fabrikanten slaar, og Demokraten . . . gaar.

JENNY

Men naar man nu ikke kan blive længer, Bogholder Galt!

JOURNALIST VIND

kommer ind fra Baggrunden

Har De hørt det? Har De hørt det?

GALT

i Utaalmodighed

Undskyld, Journalist Vind, hvad har jeg hørt? Jeg har ingen Ting hørt og vil ingen Ting høre, før jeg faar at vide, hvad vor Veninde, Jenny Boesen, var ved at betro mig . . .

VIND

Men har De hørt, at Politiet har hugget ind paa Arbejderne ude paa Fælleden . . .?

GALT

Aa, hvad angaar mig Arbejdere og Politi

og Fællede? Og hvad angaar det Dem, om jeg maa spørge? Har vi ikke Ting at tage Vare, som er mere dyrebare? Se paa Jenny Boesen . . . Spørg hende, hvorfor hun er nedslaaet. Hvem der har fornærmet hende!

JENNY

Aa, spørg mig om Ingenting . . . Lad mig gaa min Vej? Galt, det er meningsløst.

VIND
studsende

Frøken Boesen, er det sandt, hvad Rickardt pralte af?

JENNY

Skulde han oven i Købet prale af det?

VIND

Men jeg troede, at han løj. De ved vel, hvordan en Mand af hans Lige bærer sig ad; han antydede kun — i al Uskyldighed — at han havde omvendt Dem, at det havde vist sig, at De i Virkeligheden var en fornuftig Pige. Han kaldte Dem sit Krigsbytte og bad mig spørge Dem selv . . . Men jeg troede, at det var for at saare mig, ydmyge mig. Han kunde jo se, hvor meget Indtryk det gjorde, og hvor meget De betyder for os, Frøken Boesen.

JENNY

Lad mig gaa, Vind. Hvad skal jeg gøre? Jeg ved ikke, hvad De vil drive mig til — allesammen.

VIND

Men tro ikke, jeg bebrejder Dem noget. Det har jeg ingen Ret til. De misforstaar mig, Frøken Boesen.

JENNY

Aa, Vind! Dem havde jeg for nogle Dage siden saa stor Lyst til at tale rigtig med. Jeg syntes, jeg havde saa meget at sige til Dem og saa meget, jeg troede, De kunde forklare mig.

VIND

Men?

JENNY

Men . . . Rickardt kommer ind saa sagde jeg det til Hr. Rickardt i Stedet for. Hr. Rickardt, De kan selv bevidne min store Fejltagelse. De husker jo nok, hvordan De sendte mig hjem i Aftes.

RICKARDT

Hvad er det, De siger? Og overfor dette Publikum! Har De ikke Skam i Livet?

JENNY

Nej, jeg har formodenlig ikke. Saadan som jeg i Aftes maatte gaa herfra, mens Hr. Rickardt smækkede sin Kontordør i bag mig — er jeg dog i Morges kommen tilbage til Arbejdspladsen.

RICKARDT

mod Galt og Vind

Og hvad er dette for en Forsamling?

JENNY

standsær ham blidt

Det er kun Venner af min Søster og mig. Men naar Principalen vil fortælle dem, hvor skamløs jeg har været, saa gaar de nok af sig selv. Fortæl det, Hr. Rickardt, De, som har Skam i Livet . . . De, som har pralet af Deres Krigsbytte.

RICKARDT

Har jeg pralet? Saa er De vel stolt. Jeg har altid vidst, at De var ærgærrig, Boesen.

JENNY

Hører De, hvad han siger, Galt og Vind? . . . Ja jeg har været ærgærrig — paa en daarlig Maade, saa at min Ærgærrighed ikke kendte Skam og Grænser. Og nu maa De selv bære Følgerne, Hr. Rickardt, hvis De har taget min Ærgærrighed fra mig. Stolt! — ja, jeg er stolt. Men lad heller en anden af Deres mange Arbejdersker komme ud og fortælle — én, som er rigtig stolt af det. For jeg er jo ikke den eneste, der ved, hvilke bitre Erfaringer, Hr. Rickardt gør, naar han en silde Aftenstund møder en Arbejderske fra sin egen Fabrik. Men saa skamløs var jeg, saa skamløs ærgærrig, at jeg vilde være den eneste. Det var min store Fejltagelse. For jeg var den eneste, der nogensinde i Hr. Rickardts Liv havde talt saaledes til ham. Jeg bildte mig ind, at det betød noget. Alle mine Kammerater, ja selv min Søster siger, som Bogholder Galt, at man skal være glad ved Livet, selv om man skal gaa med hullede Sko.

Men da jeg fulgte Hr. Rickardt ind paa Kontoret der — . . . med et trodsigt Kast da huskede jeg, hvor tankeløst mine Kammerater plejer at glemme alt for deres Glæde; jeg indbildte mig, at jeg havde noget at sige paa deres Vegne, at jeg skulde benytte Øjeblikket — jeg lykkelige Nar — til at tale min kødelige Søsters Sag. Stille og sikkert, da Rickardt vil afbryde. Ja, saa simpel er jeg, saa lidt Skamfølelse har jeg, at jeg ansaa mig for lykkelig, fordi Hr. Rickardt bad mig følge med og talte venligt. Jeg var taknemlig for, at han skænkede mig et Glas Vin. Jeg kunde næsten ikke se ud af Øjnene af Glæde og Anger, fordi jeg havde miskendt ham. Saa lettroende og ærgærrig var jeg, at jeg syntes, jeg var nærved at sprænges af Forbarmelse over ham, da han sagde et Par forstaaende Ord, som han ikke mente.

Rickardt har sat sig paa Trappen ved Kontoret.

VIND

Men, Frøken Boesen . . . !

JENNY

Jeg var kun et almindeligt Menneske, en af Hr. Rickardts mange Fabrikspiger. Saa blind og viljeløs, at jeg ikke mærkede, hvordan han havde skiftet Tone og fortrudt sine Løfter og bevægede Talemaader. Jeg forstod ikke, hvorfor han pludselig lo saa meningsløst, da han tog Flasken og skænkede i mit Glas; han lod, som han vilde smage, før han rakte mig det — men i Stedet for spyttede

han i det. Bagefter vilde han tvinge mig til at drikke det.

VIND

Aa en grov Spøg! Det kan ikke være sandt.

JENNY

Og da jeg ikke vilde tro mine egne Øjne, men viste Glasset fra mig, kastede han mig min Hat og mine Handsker lige i Ansigtet.

RICKARDT

De glemmer mine Afskedsord: jeg kan ikke for min Død fordrage, naar mine gode, haandfaste Fabriksarbejdersker gør sig interessante.

JENNY

Jeg glemmer ingen Ting. Jeg glemmer heller ikke Hr. Rickardts overdrevne Forsigtighed, da han havde faaet mig ind paa Kontoret og han ikke turde gaa hen til Postkassen med et Brev uden at laase Døren udvendig . . . Jeg tænkte slet ikke paa at løbe min Vej.

Pavse.

FRANCISKA

som er kommen ud fra Fabriken under Jennys lange Replik

Det med Glasset havde du ikke fortalt mig, Jenny.

JENNY

vender sig

Ja, Galt, saadan gik det mig med mine store Forestillinger.

VIND

Rickardt! Rickardt! Er det sandt?

GALT

Rolig, Vind. Lad hende selv!

RICKARDT

farer op fra Trappen

Jeg plejer ellers ikke at tage mod Scener af mine Fabrikspiger. Vær saa god, Jenny Boesen, gaa nu ind og tag igen fat paa Deres Arbejde som den fornuftige Arbejderske, De er. Og De, lille Franciska. De Herrer har vel hørt, hvad De ønskede at høre?

VIND

Jeg spørger, er det sandt?

GALT

tysser paa ham

Nej, lad hende selv.

RICKARDT

hæftig

Ja, vist er det sandt. Jeg har tilladt mig at spytte i De Herrers Glas. Behøver De yderligere Forklaring? Jeg vil tillade mig det fremdeles. Men De tager dybt fejl: det er ikke min Arbejderske, Jenny Boesen, jeg har spyttet ad. Hun er en baade redelig og dygtig Person, som jeg sætter Pris paa . . . Gaa ind, Jenny Boesen, og tag fat paa Deres Arbejde. Men Dem, bedste Herrer, vil jeg tillade mig at blæse et Stykke. Og naar De sender mig en af mine Arbejdersker, proppet med Tanker, som ikke er hendes egne, for at plage mine Øren med alle Deres Barnagtigheder — saa vover jeg at spy Fornærmelsen ud igen. Mildt. Gaa ind, Jenny Boesen, vi kan

tales ved en anden Gang . . . Det er De Herrer, som har fornærmet mig, og Deres Nærværelse her er en ny Fornærmelse. Har De ikke forstaaet mig? Hvad staar De endnu og koger i Deres store Dybsindighed, Bogholder Galt!

GALT

Rolig, Gentleman. Jeg staar og grunder over Deres topmaalte Naragtighed Med en Haandbevægelse mod Rickardt. Der var en ung Mekanikus, hvem Himlen havde givet alt. Den havde givet ham en stor, smuk Fabrik og lykkelige Evner til at drive den. En Dag skete det Under, at det store Drivhjul forvandlede sig en Haandbevægelse mod Jenny til en Kvinde, som lovede at være ham tjenstagtig og lydig. Men den Nar og Forbryder behandlede hende, som han behandler alle Kvinder! Tag Dem i Agt for det store Drivhjul, Hr. Mekanikus.

RICKARDT

vender ham Ryggen, ser paa Jenny

Gaar De?

I det samme lyder Fabrikspiben

JENNY

tørt

Hvad skal jeg inde i Fabriken? Nu piber den tolv. Det er vor Fritime.

RICKARDT

Det er altsaa Oprør.

VIND

Ja, det er formodenlig Oprør her som i

hele Byen. For det ved du nok ikke, at der er Oprør, og at Byen snart er i Arbejdernes Magt.

TRETTENDE SCENE

Arbejderskerne strømmer ud af Fabriken. Senere Tømrer Bøg og nogle Arbejdere

RICKARDT
med et Spring

Nej, det ved jeg ikke. Men jeg ved et Sted, hvor jeg har en lang Hundepisk til Brug mod næsvise fremmede!

VIND
gænger ham tilbage med en udstrakt Arm

Forivre dig nu ikke! Du skulde for din egen Skyld ikke hente den Pisk. Og jeg tvivler paa, at du i Dag faar nogen Arbejderske til at vende tilbage gennem den Dør. Vendt mod Fabriken, med stærk Stemme. Politiet har for en Time siden gjort Indhug paa vore Kammerater ude paa Fælled.

MANGE ARBEJDESKER
Hvad siger han? Hvad siger han?

VIND
Men vore Kammerater slog igen og jog Politiet tilbage. Byen er i Oprør.

ARBEJDESKER
Hvad siger han? Er det muligt? Er det sandt?

TØMRER BØG

fra Baggrunden med flere Svende

Hurra! Ja, det er rigtigt nok. Vi gik paa med de bare Næver. Først drev vi dem ud fra Fælleden, saa gik vi lige løs paa Politistationen og rømmede den. Leve den første Maj! Vil I vide, hvordan Byen ser ud? Den er skrubhøvlet og pudset og poleret glat for alt det, der hedder Politi. Gaderne er som blæste. Et fint Stykke Arbejde! Der findes ikke mer en blank Knap uden dem, Betjentene tabte, da de rendte.

RAAB

Hurra! Hurra!

Jubel.

VIND

Hører De, Frøken Boesen! Hvorfor staaer De saa mørk?

JENNY

ryster paa Hovedet

Aa, hvad kan det nytte mig?

VIND

bevæget

Nu faar De Oprejsning. Kan De ikke tro paa Fremtiden? Staaer De endnu og ved ikke, hvis Raad De skal lyde: om De skal bøje Dem for ham, det gamle Samfunds overmodige Repræsentant, Fabriksherren, som ejer al Livets Rigdom og Lykke, men i sin hadefulde Ondskab, sin lurvede Gærrighed, spytter paa 'det, han ikke selv kan overkomme at nyde. Hvorfor vender De Hovedet bort? Kom! Der vil ikke blive Haan og Fordøm-

melse i Fremtiden, naar det, som er godt i Verden, bliver givet til dem, der skønner paa det og længes derefter. Glem det onde, De har lidt, Frøken Boesen! Og tro paa Fremtiden! — Dér hører De hjemme, dér opvejer De tyve af de andre, der nu maaske fordømmer Dem. Vil De følge med mig? Lad os tale, lad os tænke sammen paa Fremtidens Vegne.

GALT

til Jenny og Vind

Aa I Børn! Naragtige Børn! Saa I vil anstrænge Jer for at glemme? Som om det ikke var den nyttigste Gave og skønneste Evne: at kunne huske godt! I vil tro paa Fremtiden? Og hvor langt mener I da, Politiet løber for Arbejderne? Til det træffer et Regiment Soldater, som vil gaa med tilbage — i Triumftog med Musik foran. Kun den svage tilgiver dem, der er stærkere end han. Har Arbejderne da sat Vagtposter ud? Har de fundet Kanoner og Ammunition til at forsvare Byen med, siden I tør tro paa Fremtiden? Nej, har nogen fornærmet dig, saa bliv paa Pletten og find Lejlighed til at bede ham om en Forklaring.

JENNY

mørk

Det er saa svært at opgive alt Haab — naar man endnu er ung . . .

RICKARDT

paa Trappen ved Kontoret i yderste Ophidselse

Det ser næsten ud, som var jeg afsat og havde ingen Ting at sige her paa min egen

Arbejdsplads. Med Graad i Stemmen. Jeg ved ikke, hvad for en Bande der her har trængt sig ind og tager sig Forlov at holde Taler til mine Folk.

TØMRER BØG OG FLERE ARBEJDERE
nærmer sig ham

Aa — aa! Aa — aa! Ha ha ha! Nej!
han piber jo. Ha ha ha!

RICKARDT

Men til mine Arbejdersker siger jeg: husk paa i Morgen! Betænk Dem vel, førend De lader Dem tilskynde af uvedkommende til at bryde det Baand, som knytter Arbejderne til Principalen trods alt, hvad man ogsaa siger. Jeg spørger enhver af Dem: har De noget at klage over, saa sig frem. Ja, jeg har altid holdt tilbage i Lønningsspørgsmaal. Dér har jeg med Vilje været gammeldags. Hvad skulde det nytte Dem, at De fik et Par Øre til? Otte Dage efter vilde De være mere misfornøjede og forlange endnu mere. Jeg vil ikke taale en daarlig Aand mellem mine Folk. Jeg har ønsket, at mine Arbejdere skulde holde sig til Fabriken af Lyst til Arbejdet. Jeg er glad for at have haft mange flinke og dygtige Arbejdere, selv om der ogsaa har været mange daarlige. Jeg siger de flinke Tak for godt Samarbejde. Og de, som har tjent mig alene for Løn, maa gjerne gaa.

Tavshed.

VIND

Har De endnu ikke bestemt Dem, Frøken Boesen?

JENNY

giver ham Haanden

Jeg følger med Dem, Vind. Jeg vil saa
gærne tale med Dem. Vent paa mig!

VIND

Vis da, at De tror paa Fremtiden. Sig
til Deres Kammerater, at de skal lægge Ar-
bejdet ned.

JENNY

frem

Kammerater, vi er jo alle bleven enige
om at standse Arbejdet for i Dag.

KVINDERNE

Ja! Ja!

JENNY

Vi forbyder, at der arbejdes paa Fabriken
i Eftermiddag.

Jubel af Kvinderne. **Frederik Sonne** kommer ind og vinker til
Jenny. Hun agter først ikke paa ham. Men følger strax efter
med ned i Baggrunden.

RICKARDT

med stærk Stemme

Der vil i Eftermiddag som sædvanlig
blive arbejdet paa mine Værksteder. Betänk
Dem godt. Enhver, som forlader Arbejds-
pladsen, kan med det samme komme ind paa
Kontoret og faa Afregning.

FRANCISKA

Tømrer Bøg, Tømrer Bøg! Løft mig op
paa Deres Skulder.

TØMRER BØG

Gærne, lille Jomfru Boesen!

FRANCISKA
paa Bøgs Skulder

Jeg hørte nylig, at Bogholder Galt stod og talte om hullede Sko. Kan I se mine smukkeste Sko, Kammerater? Latter. Dem har jeg tjent i Hr. Rickardts Værksteder. Latter. Ja, forstaa mig rigtig: i hans Værksteder! Latter. Der er kun Hul paa venstre Saal. Jeg kunde tjene dem smukkere endnu, hvis jeg ikke var hos Hr. Rickardt. Derfor forlanger jeg, at Hr. Rickardt giver mig Afregning med det samme. Gør I som jeg, Kammerater, saa bedrøver I ikke mer Hr. Rickardt med Jeres Opsætsighed.

RICKARDT
farer hen imod hende

FRANCISKA
springer ned og peger paa Skoene

Spyt paa dem, Hr. Rickardt, saa skal jeg blanke dem.

RICKARDT
tager hende ved Øreflgen og vil føre hende til Side
Lille Boesen, gaa strax ind paa Kontoret.

TØMRER BØG
stiller sig i Vejen

Nu har jeg dog sjælden set Mage til storartet Frækhed. Dem, som man kunde lægge sammen bare med én Haand, ligesom en Foldekniv, De er ikke bange for at staa her midt imellem os og ikke blot sige det, som De siger, men tage vore Kærester ved Øret. Tænker De ikke paa, Menneske, at naar vi vilde røre os, bare vi vilde hoste paa Dem, var der ikke saa meget Spræl i Dem

som i en kvalt Haletudse. Og De ved jo — for jeg har sagt det — der er ikke en Betjent i hele Kvarteret. De staar her muttersalene mellem Arbejdere og Arbejderkvinder. At De egenlig talt tør! . . . Nej, stop en Gang, lille Ven, os 'jager De ikke paa Porten. For vi bryder os hverken om Dem eller den Dag i Morgen. Det er Dem og Deres Slæng, som har faaet Politiet til at hugge ind paa vore Kammerater med skarpe Vaaben. Og var det ikke for Deres Mod, Deres storartede Frækheds Skyld, skulde det bekomme Dem daarligt. Men at De tør blive her, at De tør sprælle, at De tør kommandere, De Vissenpind . . .

FRANCISKA

tysser paa ham

Lad mig! Lad mig! Hun gaar frem mod Rickardt med kælnе Fagter. Jeg vilde gærne blive hos Dem. Vil De lukke mig ind paa Kontoret og vise mig Tegningen til den nye Laas, som De ogsaa har vist min Kusine Alvilda og min Søster Jenny? Vi holder jo saa meget af Dem, Hr. Rickardt.

Hun omfavner ham, synes at kysse ham.

Tummel.

STEMMER

Hvad er det? Hvad gjorde hun? Hun spyttede. Spyttede hun? Ja, lige i Ansigtet.

Umaadelig Latter.

RICKARDT

flygter, men standser paa Trappestenen ved Kontoret, ligesom stivnet, askegraa i Ansigtet

Jeg afskediger alle, som er ulydige . . .
Jeg tager ikke én i mit Brød igen, naar hun har forladt Fabriken.

FJORTENDE SCENE

JENNY

i stærk Ophidselse frem i Forgrunden sammen med Frederik Sonne

Hvem siger du? Karl Wigant? Den unge
Fyr. Det skete paa Fælleden? Bydende. Bring
ham her ind!

TYPOGRAF SONNE

Nej giv os et Glas Vand til ham. Og
lad ham blive derude. Det har han bedst af.

JENNY

mærk og streng

Bring ham her ind, siger jeg. Han skal
her ind. Peger paa Pladsen foran Rickardts Kontor. Og
Vand skal han faa.

Hun løber til Posten. Frederik Sonne ud.

Lidt efter aabner Mængden sig paa ny. Man ser noget bevæge
sig frem fra Baggrunden. Almindelig Mumlen.

RICKARDT

Hvad gaar for sig? Hvad er det?

JENNY

Giv kun Tid, Hr. Rickardt.

TYPOGRAF SONNE

frem — henvendt til de nærmeste

Det er bare Karl. Gaa lidt til Side!

FRANCISKA

ivrigt

Karl Wigant!

TYPOGRAF SONNE
beklagende og gestikulerende

Det gik for sig ude ved Mødet. De siger, at han drev rundt alle Vegne og raabte »Leve den første Maj!« Naar Karl har faaet et Mundheld, bliver han jo ved Timer i Træk. Saa faldt han ned mellem en Flok Betjente, og der giver han sig pludselig til at raabe himmelhøjt . . . »Leve den første Maj!« Det gik galt; for han fik et Slag i Hovedet, saa der ikke var meget Liv i ham, da Kammeraterne kom og sankede ham op.

JENNY
bydende

Hvor bliver han af? Han skal her hen, saa at Hr. Rickardt kan se ham.

Fire Svende kommer til Syne, bærende Karl Wigant, som har et stort Bind om Hovedet. Franciska vil give ham Vand.

KARL WIGANT
i Vildelse

Prr. Hvor kører vi nu hen? Rejser sig opbragt. Gaa din Vej, Franciska. Ikke dit Fjæs, siger jeg. Bortvendt og gemytlig. Man vil da ikke se paa saadan et Uglebillede, naar man skal himle. Forbitret. Gaa væk, Franciska! Franciska trækker sig tilbage. Jenny og Galt træder til. Karl Wigant smiler og læner sig tilbage. Prrr! Hvor er vi nu? Han farer op — forbavset og undselig. Hr. Galt! Hr. Bogholder Galt! Og Jenny — Frøken Boesen! Jubler. Det er da noget! det er da noget! Med Afsky. Der var en Betjent, en stor, væmmelig Tamp med Kobbernæse og gloende Skæg — en rød Neger — som slog Skallen ind paa mig. Jeg raabte bare. Omfavner dem.

Men nu er jeg ligeglad, naar man kan dø i
saadant Selskab . . . Hr. Bogholder Galt og
Frøken Boesen! Raaber. Leve den første Maj!
Synker livløs sammen.

JENNY
efter en kort Stilhed

Hr. Rickardt! Frem imod ham. Leve den
første Maj!

Rickardt forsvinder gennem Kontordøren.

ARBEJDESKER OG SVENDE
Leve den første Maj!

Tæppet.

TREDJE AKT

Samme Sted som i anden Akt, men sent paa Eftermiddagen. Det er en mild, foraarsagtig Solnedgang. Lidt efter lidt bliver det mørkt. Lygterne tændes i den store Gade i Baggrunden. Og til allersidst tændes Lygten udenfor Rickardts Kontor.

FØRSTE SCENE

FRØKEN HARRIET

Er du bange, Helene?

HELENE

ryster paa Hovedet.

FRØKEN HARRIET

Gud ja, det er ogsaa uhyggeligt med den underlige Stillehed, som har varet hele Eftermiddagen, siden Soldaterne rykkede ind. Jeg er bange for i Aften.

HELENE

Nu er det jo forbi. Arbejderne har sagt, de vilde ikke ha' Oprør.

FRØKEN HARRIET

Aa, men jeg er saa ængstelig til Mode. Bare Hr. Rickardt er hjemme, og han ikke

er kommet noget till! Han har afskediget alle sine Folk, og han er saa uforsigtig. Gaa du hen og ring paa.

Helene ringer. Begge lytter.

FRØKEN HARRIET

Ring igen. Han lovede bestemt. Han bad mig jo . . .

HELENE

ringer og siger efter en Pavse:

Saa vilde han maaske narre dig ligesom de andre!

HARRIET

forskrækket

Helene! Men hvad er det, du siger?

HELENE

Aa, det er kun noget, jeg hørte af Fabriks-pigerne i Formiddags, da jeg sad paa Bænken, mens du var inde paa Fabriken.

HARRIET

forskrækket

Men hvorfor har du slet ikke sagt mig det?

HELENE

smiler

Du har jo ikke spurgt mig.

HARRIET

Helene, men ved du da noget? Svar, Menneske. Saa tal dog, lille Orakel.

HELENE

Der er han selv.

Rickardt kommer ind fra Baggrunden.

ANDEN SCENE

RICKARDT

overstrømmende

Aa, der er De! Der er De, Frøken Harriet! Heldigvis . . . naturligvis.

FRØKEN HARRIET

lykkelig

Ja, her har De mig alligevel. Jeg vilde ikke være kommet. De ved, Hr. Rickard, at jeg sagde bestemt nej.

RICKARDT

Ja, men — De mente det ikke.

HARRIET

Aa fy, hvor kan De sige det? De vil vel indrømme mig, at Tilstanden i Byen i Dag ikke er saadan, at en Dame gerne færdes paa Gaden og særlig besøger en Fabrik? Og det, De ønskede at tale med mig om, kunde vist saa godt vente til i Morgen.

RICKARDT

Men at De kom! At De kom! Hvad Nød, hvad Bekymring har jeg saa? Vil De indenfor, Frøken Harriet?

HARRIET

ryster paa Hovedet

Men saa hørte jeg, at De i Middags havde afskediget alle Deres Folk. Hr. Rickardt, De maa tage dem til Naade igen. Jeg beder Dem: for Deres egen Skyld! Man hører saa meget. Og da jeg kom til at tænke paa, at

De gik her og ventede mig Klokken sex, havde jeg ikke et roligt Øjeblik. Hører De, De maa foreløbig love at flytte bort fra dette grulige Sted. Og saa maa De igen antage alle de Arbejdere, som De afskedigede i Middags, og Fabrikspigerne . . .

RICKARDT

opfarende

Hvorfor beder De mig om det, Frøken Harriet? Jeg synes ikke om det. Jeg har ikke Lyst. Ved De ogsaa af, hvordan mine Arbejdere har behandlet mig, haanet mig? Ved De, at jeg er bleven spyttet, jeg siger Dem: spyttet i Ansigtet af en af mine egne Fabrikspiger? Nej, kan de to—tre hundrede Mennesker undvære mig, som har tænkt, opfundet, povet Penge for at beskæftige fler og stadig fler af dem, saa kan jeg, som er alene, endnu bedre undvære dem.

HARRIET

Aa jo, jo. Ikke sandt, sig ja. Jeg har hørt, at De afskedigede dem i Hidsighed. Men de Stakler kan jo ikke gøre for, at De bliver hidsig, vel? Sig ja for min Skyld. Hvis De vidste, hvor svært vi havde ved at slippe hjemmefra. Hun har sat sig i et Hjørne af Bænken og smiler. De kan jo se, at De ikke er saa ene, som De siger.

RICKARDT

pludselig

Tak fordi De kom. Han ser sig om. Men — hvorfor kom De ikke alene?

HARRIET

Bryd Dem ikke om min Søster; hun siger snarere for lidt end for meget. Helene er tyst som Graven.

RICKARDT
utaalmodig

Jeg kan jo ikke tale, naar hun der med sine lange Øren . . .

HARRIET

Herregud, kan De ikke? kalder Helene, hvad er det, du staar der og bestiller med Efeuen? Gaa lidt ned ad Gaden, hører du, og pas paa, om der nærmer sig nogen Sværm Arbejdere. Jeg kommer lige strax.

Helene tavs og smilende, nej for Rickardt og gaar.

HARRIET

Men hvad Grund kunde en Fabrikspige dog have til saadan at fornærme Dem?

RICKARDT

Aa Grund — Grund? Jeg havde maaske selv givet nogen Grund. Sætter sig paa Bænken. Jeg var gaaet til Arbejdermøde i Aftes. Jeg dumpede ned i det mærkværdigste Selskab, hvor alle var som én Familje. En ganske køn Fabrikspige — Søster til hende, jeg talte om — var forlovet med en Typograf, men gav sig aldeles ikke af med ham; derimod var hun vedblivende elskværdig mod en halvgammel Bogholder, som syntes at have Privilegium paa at kysses af alle Kvinderne, uden at deres Kærester blev det mindste skinsyge. Men det mærkelige var, at Kvinderne gennemgaaende

syntes mere begavede end deres Mandfolk, mere oplagte til at tale om aandelige Ting. Og den Beundring og Kur, som blev Bogholderen til Del trods hans Alder og Grimhed, ydedes alene, fordi han var et godt Hoved med medfødt, brillant Vid og Forstand . . . *hidsig* Naa, saa var det, jeg bag efter tillod mig at spytte ad det unge Fruentimmer, Arbejdersken, som havde kunnet kysse den gamle Gris.

HARRIET

Gjorde De, Rickardt?

RICKARDT

kort

Ja, hun fortjente ikke bedre . . . De ved jo ikke, hvad det er for en Race, saadanne Fabrikspiger, oven i Købet indbildske, fordringsfulde! *En tør Latter.* Hun prækede saamæn for mig om Samfundets Forbedring.

HARRIET

Og det synes De ikke var Synd, Hr. Rickardt?

RICKARDT

rejses sig

Hun fortjente ikke bedre, siger jeg. Synd! Og hvem kan tale om Synd? Der er jo ikke andet end Dumhed i Verden. — Tænke, opfinde, vove Penge, udvide, beskæftige fler og fler. Det var min stadige Tanke. Men se, om de Dosmere kunde begribe det? De forstaar ikke, at Arbejdet kun paa den Maade vinder Fremgang og skaber Brød til dem og til deres Børn, fler og fler. De vil tage Ud-

byttet fra mig; de vil dele, de vil forbyde mig at opfinde og vove Penge for deres Skyld. Ja værre; de nægter mig den villige Lydighed, som er den eneste Opmuntring og Hyldest, jeg begærer for mit Arbejde; de betragter Villigheden som noget extra, der skal betales med rede Mønt.

HARRIET

med et halvt Smil

Hør. Kunde De ikke have fortalt mig det, uden jeg behøvede at sende Helene i Forvejen?

RICKARDT

Undskyld mig. Jeg er ikke mig selv i Dag.

HARRIET

De trænger til Opmuntring, Hyldest siger De, Hr. Rickardt. Men maa jeg spørge om noget? Over Halvdelen af Deres Folk er jo Arbejdersker . . . og Kvinder plejer ikke at være sparsomme med deres Anerkendelse . . .

RICKARDT

Ja saa!

HARRIET

Jeg havde ikke troet, De var saadan en stræng Herre ved Deres Arbejdersker. Men i Morges saa jeg med egne Øjne, hvor barsk De var. Ja, jeg begynder næsten at fæste Lid til, hvad onde Tunger siger. Jeg har hørt, at De skulde være meget lunefuld overfor saadanne lydige, unge Kvinder — at De foragtede de tossede Pigebørn, som har

vist Dem Hyldest. Og det, De fortalte om Deres Optræden mod hende, Fabrikspigen, passer med det andet. Jeg finder det rigtig stygt, Hr. Rickardt. Er De saadan imod én af os, er De vel saadan imod alle?

RICKARDT

med hendes Hænder

Men, kære Frøken! Jeg tror, De er bitter, Harriet. De har hørt noget. De fritter mig ud. Hvorfor skal jeg skjule nogen Ting? Heller ikke for Dem. Ja, jeg har holdt af mit Arbejde, af min Fabrik og af en Arbejderske, naar hun var flink. Men jeg har lært det fra helt ung, at man ikke skal holde af Mennesker, at man skal trampe paa det, man holder af, hvis man vil udrette noget. Tænk Dem en Maskine med alle dens sindrige Hjul, den bedrager ikke, den er Kærligheden værd. Men de Kvindeskabninger, vi her nævner, er Dynd, Dynd. Hver Gang man mærker sin Følsomhed røres, ved man, at man ufravigelig skal bedrages. Saadan er Livets smudsige Vane. Men derfor er det blevet min Vane at fortryde først, at rejse mit Hoved højest og udspy min Foragt. Dem, Frøken Harriet . . .

HARRIET

rejser sig, flygter

Mig foragter De vel ogsaa.

RICKARDT

Dem vil jeg bede om at staa mig bi imod min Svaghed, at blive min Hjælp, min

eneste Frelse ud af alt det Smuds, der omgiver os. Vil De have mig? Vil De blive min Kone? Synes De slet ikke, jeg er noget værd? Med Dem er det helt anderledes end med de Kvinder, vi talte om. De skal blive ved at være fin og munter, som De er i Dag. De skal ikke røre ved noget af alt det, som sværtede os andre. Min lille Guldfé, vil De? Vil De ikke nok?

HARRIET

river sin Haand fra ham

Jeg tør ikke. Nej. Tør ikke. Hvem ved, maaske jeg ogsaa kunde sværte! Jeg er heller kun et tosset Pigebarn. Og saa vil De foragte mig.

RICKARDT

Aldrig, Harriet. De skulde gaa som en Sol og skinne over alt det sorte Kul i Fabriken. Men nu, da jeg har sagt Dem Sandheden, løber De Deres Vej. Farvel da.

HARRIET

staaende midt nede i Baggrunden

Hr. Rickardt, men jeg elsker Dem jo. Jeg elsker Dem, Hr. Rickardt. Nej, bliv staaende, hvor De staar. Jeg elsker Dem, Hr. Rickardt.

RICKARDT

efter hende, faar fat i hendes Fingerspidser

Sæt Dem i dette Hjørne af Bænken! Jeg sidder i det andet.

HARRIET

peger

Skal jeg sætte mig dér? Sætter sig, smiler.

Ja, men jeg vil ikke være forlovet med Dem, hvis De ikke antager alle de Fabrikspiger, De afskedigede i Middags.

RICKARDT

Men hvorfor dog? Det ene kommer ikke det andet ved, synes jeg.

HARRIET

Jo, for nu er jeg ikke mere bange. Jeg troede, De havde afskediget alle de tossede Pigebørn for min Skyld.

RICKARDT

For Deres Skyld?

HARRIET

Ja, fordi De elskede mig. Og ikke sandt, naar De saadan spidser Munden spyede ad den Fabrikspige, saa var det, fordi De holdt af mig?

RICKARDT

Ja, det var vel sagtens . . .

HARRIET

Paa den Maade forstaar jeg det saa godt — Hun rejser sig. Saa kan De tage alle de stakkels Pigebørn paa Fabriken igen.

RICKARDT

bevæget

Hvor De er et Barn, Harriet!

HARRIET

Er jeg et Barn? Jeg kan være baade skinsyg og misundelig.

RICKARDT

Det faar De let Bugt med. De behersker jo Situationen. De to Betjente smiler. Rickardt betragter dem. De har nok faaet en Løbetur i Dag.

ANDEN BETJENT

tørrer sin Pande

Ja, det kostede Sved.

RICKARDT

Først at løbe en halv Mil ud og saa bag-
 efter løbe en halv Mil hjem igen. Naar man
 ser sig til, vilde De haft nemmere af slet ikke
 at løbe.

FØRSTE BETJENT

Herren kan jo nok forstaa, at Politiet
 maa være mere svagt paa et Sted, hvor det
 ingen Garnison har til Støtte — imod som
 paa et andet Sted . . .

RICKARDT

Vort Politi svagt? Mand, De er altfor
 beskeden. Saa snart Politiet ikke løber for
 Befolkningen, løber jo Befolkningen for Poli-
 tiet . . . Nu skal jeg hente et Papir, som jeg
 vil bede Dem give Politiassistenten, naar han
 kommer.

Rickardt gaar ind paa Kontoret.

ANDEN BETJENT

Han er noget spysk, den Kammerherre!

Første Betjent med Hænderne paa Ryggen, spytter og trækker
 paa Skuldren.

RICKARDT

kommer ud med et Papir

Politiassistenten kommer altsaa selv med en

Patrulje. Det kunde jo være, at der blev noget at gøre her i Aften. Efter de Hensstillinger, han gjorde til mig, og efter Samraad med de andre Fabrikanter har jeg indvilliget i at tage alle mine Arbejdere til Naade. Det maa han gjerne bekendtgøre, hvis her skulde blive Opløb. Dem alle — paa nær to. To Arbejdersker. Søstrene Boesen. De kan sige til Politiassistenten, hvis jeg ikke skulde være her, at han gjerne kunde lade deres Forhold ved Skærmydslerne i Dag undersøge — for at jage dem lidt Skræk i Blodet. Rickardt afleverer Papiret. Pludselig høres Latter og Hujen uden for. Hvad er det? Nu er Gaden igen sort af Mennesker.

FØRSTE BETJENT

Det er bare Folk, som morer sig. Folk, som var krøben i Ly paa Værtshusene. Det betyder ikke noget, Hr. Fabrikant.

Ny Hujen og Latter.

RICKARDT

hurtig, til den ene Betjent

Vil De stille Dem godt i Skjul dernede bag Hjørnet af Fabriken og bruge Deres Øjne. Til den anden. Og vil De følge med mig om i Haven bag Kontorbygningen. Men vis Dem ikke i Utide. Det skulde more mig, om De kunde snappe et Par af mine Spektakelmagere.

De gaar ud ad forskellige Veje.

FJERDE SCENE

Larm af Stemmer, som kommer nær. Det er næsten mørkt.

TØMRER BØG

Hvis bare mine Fødder ikke var saa ømme!

EN ANDEN

Værker dine Fødder?

TØMRER BØG

Ja, er du gal? som jeg maatte rende!
 Alle ler. Saadan har jeg aldrig rendt. Jeg
 maatte have tyve Minutter til at sagtne paa.
 Men jeg rendte ogsaa for Livet. Alle ler.

EN TREDJE

Er dine Fødder ømme, saa smør dem
 med Tælle. Jeg har været Soldat.

EN FJERDE

Med Pudsepomade. Jeg har ogsaa været
 Soldat.

EN FEMTE

Med grøn Sæbe.

EN SJETTE

Skær dem afl

Alle ler.

TØMRER BØG

Ja, men det var alligevel nydeligt at se
 paa. De var ikke mere end fire Betjente,
 som red midt ind paa Torvet og snappede
 Kammeraten væk lige for Øjnene af os. I
 kan begribe, at vi hylede. Men den første af
 dem trak bare blank og legede lidt med Sablen
 i Luften. Og ikke én af os rørte sig. Det
 var nu et flot Syn.

EN ANDEN

Ja, et nydeligt Syn at se Jer staa der og
 gabe . . .

TØMRER BØG
midt paa Scenen

Hej! Her er to hundrede Kammerater
i Dag blevne brødløse.

Han stryger en Tændstik og kaster den hen i Retning af Fabriks-
døren.

EN ANDEN

Pas paa, du ikke selv brænder Fingrene.
Det derinde er altsammen Laase og Jærn.

EN TREDJE
ser sig om

Tag dig i Vare; der er en Betjent.

TØMRER BØG

Hvis der er en Betjent, saa slaar jeg
ham ihjæl.

BETJENTEN
dukker frem fra Hjørnet ved Fabriken

Vær saa god at passere!

TØMRER BØG
tager ironisk Hatten af

Undskyld, Betjent, jeg vilde bare tænde
en Cigar.

EN ARBEJDSERSKE
til en anden

Kom med, for Pokker! Det bliver rig-
tig Bal.

EN ANDEN

Jeg har s'gu snart travet Benene af mig.
Men lidt Lystighed kan man nok trænge til,
nu da man er arbejdsløs.

TØMRER BØG

hans Stemme taber sig uden for Scenen

Jamen Kammerater. Det var alligevel
et nydeligt Syn . . .

FEMTE SCENE

JOURNALIST VIND

Kommer ind sammen med Jenny

Naar jeg taler med Dem, Frøken Boesen, føler jeg det, som var jeg en dybsindig Bog, De bladede i. Jeg havde aldrig vidst af, at der var en saadan Mængde Blade. De slaar op, blader om, tilegner Dem Side efter Side — let og hurtigt. Og dog er det, som om vi aldrig skulde komme til Ende. Jeg svimler; jeg staar paa Verdens frieste og stolteste Tinde. Mine Øjne omtaages. Hjælp mig, Frøken Boesen. Støt mig. Ellers siger jeg noget ufornuftigt . . .

JENNY

mærkt

Nej, sig det ikke. Tal til mig, som De har talt hele Eftermiddagen. De skal se, at jeg er det værd — at jeg er taknemlig for det.

VIND

Her har jeg fulgt Dem, fra vi i Middags gik ud og troede paa Sejren og til nu, da vore Kammerater er fordrevne fra Gade til Gade af Overmagten. Uafbrudt har vi talt sammen. Jeg har set Deres Mod, set Dem vandre paa de farligste Veje med den roligste Foragt, som vidste De slet ikke, hvad Livet vil sige . . .

JENNY

De gik jo ved Siden af mig. Jeg tog kun Dem til Exempel.

VIND

Og nu gaar Solen ned efter en vidunderlig Foraarsdag og efter et forsmædeligt Nederlag, hvor Fremtidshaab er lagt øde maaske for mange Aar — men hvor jeg er bleven forstaaet saa svimlende som aldrig af nogen. Det forekommer mig meningsløst, at saa megen Lykke skulde kunne aabne sig for mig og samtidig være tabt. Der er et Haab, jeg ikke kan slippe. Jeg svimler. Hjælp mig til rette; ellers siger jeg det ufornuftige!

JENNY

Journalist Vind, De vil ikke gøre mig bedrøvet, vel? Nu, da De har gjort mig saa glad, og jeg næsten har været stolt, som den Gang min Fader levede. De vil ikke sige mere til mig i Dag! Ellers maa jeg tage Livet af mig af Skamfuldhed. Men hvis jeg i Morgen eller en af de nærmeste Dage maa tale med Dem igen og høre paa Dem — da vil jeg gjerne. Og hvis De vil give mig Lov til at læse i Deres Bøger . . .

VIND

bevæget

Vil De?

JENNY

Ja, hvis jeg maa.

VIND

Vil De komme og samtale med mig —

saa alvorligt som i Dag? Vil De laane Bøger af mig, hvor De kan søge Forøgelse af det, De selv ved og tænker? Jeg svimler. Men, Frøken Boesen, De kan ikke vende tilbage til Fabriken. Det var smukt, den Gang De af Ungdomsiver og næsten paa Trods gik hen og blev Fabriksarbejderske. Men en grænseløs Ubesindighed, fordi et Menneske ikke uden bitter Nødvendighed maa tvinges ned i en Samfundsklasse, hvor det ikke helt har hjemme. De, der er saa ubekymret om Deres eget Liv og Velfærd, De maa ikke gaa til Grunde, De maa spare Dem, indtil De en Gang kan udrette noget meget større . . . Nej, jeg vil ikke tie stille. Synes De, at De kunde leve med mig, gifte Dem med mig, Frøken Boesen, efter almindelig Skik og Brug?

FRANCISKA

kommer over Scenen, lystig med Armene om Skuldrene paa to unge Arbejdere

Arbejdsløs! Jeg, Franciska Boesen, arbejdsløs! Hm! Hvad kærer jeg mig om det? Jeg er ikke lysten efter at smøre Hr. Rickardts Laase med min Sved.

JENNY

griber Vinds Haand

Se, se. Det er min Søster.

FRANCISKA

som før

Hvor gaar I hen med mig? Har I noget at drikke? Til Bal . . .? Ja, jeg har Lyst til at danse.

Ud.

JENNY
 bristende

Journalist Vind, hvorfor taler De saadan til mig? De maatte hellere have spyttet ad mig, ligesom Principalen. Se, det var min Søster. Og her staar jeg. Det er mig, De vil holde Bryllup med! Hvor kan De sige det? Vil De nogensinde kunne glemme det, som jeg ikke selv glemmer? Og husk, De har Familje, Vind! Moder og Søstre! Aa, havde jeg dog truffet Dem for længe siden — for to, for tre Aar siden!

VIND

Da havde jeg maaske ikke skønnet paa Dem som nu. Nu, da jeg føler, hvor svært det er at glemme, ser jeg med Vished, hvor uundværlig De er mig.

JENNY

De skal have, Tak Journalist Vind. Jeg takker Dem. Maa jeg tale med Dem i Morgen? Men nu skal jeg opsøge min Søster. Ikke sandt, De siger jo ikke som Galt, at man skal tænke mest paa sig selv?

VIND

Farvel, Frøken Boesen. Farvell! Jeg er saa lykkelig. Da jeg gik ud i Morges, og Solen og den blaa Luft straalte over Torvene, var det mig, som om jeg alle Vegne hørte Musik fra et usynligt Hornorkester — en Kroningsmusik for de frigjorte Masser. Jeg saa ingen Musici og anede dog Glansen som af utallige Instrumenter; jeg syntes med et,

at jeg svævede, og over alt hørte jeg denne hemmelige Hymne, der var som en Brudevielse med brusende Korsange, som et festligt Indtog med Glædesfanfarer. Tak for i Dag, Frøken Boesen. Og paa Gensyn . . . snart — snart!

Han kan ikke slippe hendes Hænder

JENNY

med hans Hænder, ser straalende paa ham, men vender ofte Hovedet bort

Aa havde jeg truffet Dem for længe siden. Hvad er jeg nu ved Siden af Deres Moder og Søstre? Men jeg er saa glad alligevel. Klapper muntert hans Hænder. Men De skal ikke lide for min Skyld. Og hvis jeg ikke kommer i Morgen . . . jeg kunde jo være forhindret . . . skal De blot stole paa mig. Ihvad der sker, kan De trøstigt tænke godt om mig. Men jeg vil ikke have, De skal se mig igen, før jeg har rensset mig . . .

VIND

Hvad mener De? Det behøves jo ikke.

JENNY

spøgende, med en lille Bevægelse, som om hun skrev paa sin Haand

Jeg skal skaffe Attest for, at jeg ikke er saa lav, som jeg synes.

VIND

Jeg troede, De gik for at træffe Deres Søster?

JENNY

Det gør jeg ogsaa. Godnat, Vind.

VIND

Paa Gensyn.

JENNY

rank

Farvel. Farvel. Lev vell

Vind gaar. Jenny, utaalmodig, lidt færende af Bevægelser — som første Akt — skynder sig over mod Vejen til Engene. Hun møder Galt.

SJETTE SCENE

GALT

Er det Jenny?

JENNY

Ja.

GALT

Saa var det vel Journalist Vind, som gik?

JENNY

Deres Stemme er ikke, som den plejer.
Er De nedslaaet . . . over Arbejderne i Dag?

GALT

Det er kun, som jeg havde forudset,
endskønt jeg ikke havde tænkt det saa lumpent
. . . Hvad vil De og Franciska nu foretage
Dem?

JENNY

Har De mødt Franciska?

GALT

Ja . . . Jeg har tænkt paa, at De maa
se at komme tilbage paa Fabriken. Den unge
Fabrikant tager Dem nok. Han vil betragte
det som en Sejr.

JENNY

Vil De virkelig forlange, at jeg skal gaa tilbage til ham?

GALT

De har jo Fabrikanten i Deres Garn, naar De selv vil. Det saa jeg i Middags.

JENNY

smiler vantro

Rickardt i mine Garn —?

GALT

Lad os tale rent ud, Jenny. Altsaa: tror De, at De er skabt til smaa, vanemæssige Forhold? En hæderlig stræbende Journalists lille, viede Halvpart?

JENNY

Det ved jeg ikke. Det er jeg maaske.

GALT

Jeg kan tænke, at det er saadan noget han vil. Men er De skabt til at styre et Hus og faa en Husholdningsbog til at stemme, og at løbe paa Torvet hver Morgen for at gøre billige Smaaandkøb?

JENNY

Ja, det tror jeg, Bogholder Galt. For én, som jeg holdt af.

GALT

Saa gid De da maa holde af ham!

JENNY

bortvendt

Hvor saa De Franciska?

GALT

Og det er for Livet, ved De nok. For De kan vist ikke gaa tilbage og blive Arbejderske, naar De først har opgivet det. De, som har betjent Maskinernes Svinghjul og Drivremme, er De skabt for smaa borgerlige Forhold, for en Selvstændighed, indskrænket til to tre Værelser oppe under Taget?

JENNY

Ja — ja!

GALT

Ja ja. De maaske. Men hvad tror De, der bliver af Franciska, naar De gaar fra Fabriken?

JENNY

Af Franciska — ja . . .
tier

GALT

Ja lad os ikke være Børn! Men De selv — det er det vigtigste — kan De finde Dem i noget, som er tomt og stillestaaende? De, som har prøvet at leve i Virksomhed, De, som med Deres Hænders Gærning har tjent stærkere Magter, været med til at frembringe noget, at skabe Værdier og glædet Dem over Deres Stilling, skønt De kun var en tarvelig tjenestegørende? De kan jo ikke en Gang finde Dem i at være selvstændig, De, der var en Arbejderske og satte Ære i at gøre Nytte, at være rede som en flink Soldat: »Se, jeg er Fremskridtets Tjenerinde!«

JENNY

De maa ikke sige, at det er tomt og stillestaaende. Jeg skal lære noget.

GALT

Naa De skal vel læse en hel Del Bøger. Det var ellers det gode ved Dem, at De havde læst saa faa og læst dem saa ærligt. Ja ja. Saa vil jeg ønske Dem til Lykke da. Til Lykke, Jenny Boesen. Hvad jeg siger, er jo kun sagt af Bekymring for Dem og Franciska, forstaar De nok . . . Men det kan jo være, at lidt Skinsyge, fordi den Journalist sagtens tager Dem helt fra os, har gjort, at jeg ser mørkere paa Fremtiden. Han gaar langsomt ud, men vender sig. Hvis De søger Franciska, er hun vist ikke langt borte.

Han peger mod Engen og gaar ud til venstre.

SYVENDE SCENE

JENNY

til højre, kalder ud

Franciska! Franciska!

RICKARDT

fra den anden Side, standser forbavset og kalder dæmpet

Jenny! Jenny Boesen!

JENNY

Hvem er det? . . . Hr. Rickardt?

RICKARDT

hastigt

Det var svært at kende Dem i Tusmørket.

Men Deres Stemme! De kaldte paa Deres Søster. Hvor er Franciska?

JENNY

Ja jeg ved ikke. Hun gik nylig her forbi.

RICKARDT

Jenny! . . . Jenny Boesen!

JENNY

Hr. Rickardt! truende Hr. Rickardt.

Han omfavner hende.

RICKARDT

Aa, at De kom i dette Øjeblik. De er en Arbejderske. Gudskelov. Deres Hænder . . . er Arbejdshænder. Jeg har savnet Dem, uden at jeg vidste det. Jeg er selv en Arbejder. Jenny, nej, hahaha! ved De, at jeg har forlovet mig? Nej, hvorfra skulde De vide det? For et Kvarter siden — siger jeg Dem. Med en ung, yndig Pige, hvis Sko-saaler jeg ikke er værdig at kysse. En fin, klog, yndig, lille Frøken, som tror, at hele Problemet er løst i samme Aandedræt, som man taler om Kærlighed . . . Ha ha ha! Nej, der maa være noget i mig af en Djævel, en rigtig uheldig Djævel, tror De ikke, Jenny? For da jeg skimtede Dem her i Tusmørket, uventet, slog det mig, hvor naragtig jeg havde været. — En Gaas, siger jeg Dem, hun er en Gaas. En lille, fin Guldgaas, som aldrig har kigget ind i en Maskine, ikke ved andet om Stenkul, end at det er noget, man bliver sort paa Fingrene af — ikke ved, at

dette sorte Kul indeholder Flammen, som giver Ild og Liv og Glæde til Sanser og Aand. Ak, Jenny Boesen, og nu er vi forlovede. »Ja men, Hr. Rickardt, jeg elsker Dem jo,« siger hun for at trøste mig. Og jeg gamle Misdæder, Jenny, jeg kan ikke nænne, jeg vil ikke svigte hende.

JENNY

viger fra ham

Jeg har ogsaa lovet mig bort.

RICKARDT

Til hvem?

JENNY

Til en Mand, som ved mere og er meget bedre end jeg. En Mand, som holder uendelig af mig. Slip mig, Rickardt. Slip mig, siger jeg.

RICKARDT

hastig

Men jeg bedrager hende. Vi vil bedrage dem begge to. Gift dig, Jenny, men bliv paa mine Værksteder. Du skal blive teknisk uddannet. Du skal have en anstændig Løn. Jeg kan ikke undvære dig. Jeg vilde blive ond mod min lille Guldgaas, jeg vilde ikke kunne taale Synet af hendes Dukkehænder med Hansker paa, hvis jeg ikke havde dine Arbejdshænder nær ved mig til Beroligelse for mine Øjne, dine Hverdagshænder, der tager saa tungt og tilforladeligt om alle Ting. Bliv hos mig, Boesen.

JENNY

Kan Franciska ogsaa blive?

RICKARDT

Ja . . . hvis De ønsker det, Boesen.

JENNY

De ved ikke, hvor meget ondt, De har gjort mig. Jeg synes, at det ene Menneske ikke har Lov til at foragte det andet. Er De selv bleven hvidere, fordi De har faaet mig gjort smudsig?

RICKARDT

Jeg paaskønner jo netop Deres ærlige Farve, at De er sort og ikke hvid, Boesen. De hører, at jeg ikke vil af med Dem. Hvad jeg har forbrudt, skal jeg genoprette. Er der noget, De forlanger af mig?

JENNY

forbavset

Men jeg forlanger ikke noget . . .

RICKARDT

nær til hende — hastig, betaget

Forlang ikke noget for Deres Kammerater, som De gjorde i Aftes. Men til Dem selv, Jenny. Jeg kender jo Deres Kaar. Og De skal se, hvor uegennyttigt jeg holder af Dem.

JENNY

forvirret, bort fra ham

Rickardt, et Menneske som De fortjente i Grunden ikke at leve. *Pavse.* Hvor mange var det, der omkom paa Fælleden i Morges?

RICKARDT

brat

Saa tag mit Liv, tag det, hvis De synes.

Men vælt ikke den Skyld paa mig. Ved De, om jeg havde gjort Indhug, hvis jeg selv var Politichef? Slaa mig da ned! Eller bliv hos mig, Jenny!

JENNY

Og hvordan kan De sikre mig, at De behandler mig godt, De, som altid har behandlet Folk daarligt?

RICKARDT

stormende

Taabe, Taabe, jeg kysser dig imod din Vilje. Jeg elsker dig. Han har Ret — Narren, Fabelmageren — du er jo det store Drivhjul omskabt til Kvinde. Du skal være min Samvittighed, skal forsone mig med de andre, dine Lige. Jeg kan ikke undvære dig.

JENNY

kæmper sig løs, ophidsset, med en nervøs Latter

Rickardt, nej dette er for latterligt. Her gaar jeg hele Dagen og vil tvinge Dem, jeg ved ikke til hvad — til at retfærdiggøre mig for mig selv. Men her har jeg jo Attesten: jeg skal være Trøst for Deres syge Samvittighed! De kan ikke undvære mig!

RICKARDT

Le ikke!

JENNY

Jeg ler ad Dem, som De lo ad mig i Aftes.

RICKARDT

Der er ingen Ting i Verden, som er latterligt, Jenny. Alt er sørgelig, sørgelig Nødvendighed. Synes De ikke selv?

JENNY

Det skulde De have tænkt før. Bort fra ham. Sørgelig Nødvendighed! Ler. Saa er der jo ingen Forskel paa os. Paa os to! Standser og ser ham ind i Øjnene. Nej, Rickardt, hør, hvad jeg siger: aldrig mer!

RICKARDT

Jenny, De skal. Det er nødvendigt.

JENNY

i hans Arm

Ja det er nødvendigt. River sig løs. Ja, det er nødvendigt. Men hun holder Armen op for sin Mund aldrig mer!

RICKARDT

forfølger hende

Taabe! Taabe!

JENNY

ler stærkt — viger

Nej, giv mig lidt Tid. I hans Arm. Men jeg har Dem altsaa i mine Garn? I mine Garn — blindt — som De havde mig? Og De holder af mig? Og jeg skal blive her paa Fabriken som Deres Samvittighed, Deres Kone Nummer to? Pavse. Rickardt, De fortjente ikke at leve.

RICKARDT

futaalmodig

Jeg forlanger det. Jeg vil.

JENNY

bort fra ham — nervøs leende

Men hvis jeg ikke vil. Vi Fabrikspiger kan være saa raa. Hvis jeg narrede Dem!

RICKARDT

Saa ti dog med den afsindige Latter!

JENNY

standser

Kan Franciska ogsaa blive?

RICKARDT

Det har jeg jo sagt.

JENNY

uden Modstand

Ja saa maa De vel have Deres Vilje. En fattig Pige vil jo gærne holde Bryllup med Rigdommen.

RICKARDT

fortrædelig

Nej ikke disse Talemaader af Bogholder Galt. Boesen, ham skal De sky. Og De vil se, at hvor en arbejdende Mand og en Arbejderske omgaas fortroligt, har man fornuftigere Ting at tænke paa end saadanne løse Ord. Klapper hende. Saa er vi Venner. Vil De vente mig her om et Kvarter?

JENNY

Ja — saa lang Frist kan jeg nok give Dem til at fortryde Deres Beslutning.

RICKARDT

Hvor De er mistænksom! Tror De, jeg kunde glemme den?

JENNY

Jeg skal nok minde Dem.

Rickardt ud i Baggrunden

OTTENDE SCENE

Jenny flakker uroligt om og møder den store Tømrer med et beruset Selskab af Svende og Arbejdersker

TØMRER BØG

Ej, der har vi jo Jenny!

JENNY

hidsig

Naa, det var godt, jeg traf Dem, Tømrer Bøg. Hvor har De gjort af min Søster?

TØMRER BØG

Deres Søster, lille Jenny. Hvad kommer Deres Søster mig ved?

JENNY

De har taget Dem saa meget af hende. De maa vel vide noget om hende.

TØMRER BØG

Nej, vil man se en Gang, det var jo rart. Jeg ved ikke mere om Deres Søster end som saa.

JENNY

Hvor har De gjort af Franciska? siger jeg. Kan De ikke staa stille og give en Forklaring? Var De ikke mellem det fejge Pak, som hele Dagen har løbet for Politiet . . . og nu faar De igen saa travlt med at komme væk.

TØMRER BØG

et Skridt frem

Hør en Gang, Jomfru Boesen.

JENNY

Skulde I ikke blive staaende og hjælpe os? Skulde I ikke slaa til dem, der havde haanet os? Hvad er I saa til, I, min Faders Venner? Men tør I ikke, kan vi ogsaa hjælpe os selv . . . jeg er ikke saa taalmodig som I.

TØMRER BØG
med et Skuldertræk

Sidst jeg saa noget til Franciska, drak hun Øl med Frederik Sonne og skraalte i vilden Sky.

Gaar

NIENDE SCENE

FRANCISKA

kommer hastig og falder næsten i Armene paa Jenny
Halløj! Hvad Pokker gør du her?

JENNY

Og du?

FRANCISKA

Jeg tager Livet fra det glædelige Hjørne.

JENNY

mærkt

Jeg har noget at tale med dig om. Du er ikke arbejdsløs. Vi kan igen begynde paa Fabriken i Morgen.

FRANCISKA

Hvoraft ved du det?

JENNY

kort

Jeg har faaet det at vide.

FRANCISKA

Af ham — Rickardt?

JENNY

Lige meget hvem. Men husk altsaa: du er endnu Arbejderske.

FRANCISKA

pludselig

Men jeg vil ikke paa Fabriken igen. Ellers mange Tak, min Tøs. Kan det more dig, værsgod! Mig har det aldrig moret. Og hør: om Hr. Rickardt ellers vil tage mig tilbage, ved jeg ikke. Jeg har spyttet ham i Ansigtet; det kan jeg ikke tage tilbage.

JENNY

nøgende

Franciska . . .

FRANCISKA

hidsig

Jeg gør det ikke, gør det ikke mer. Saa, min Pige, nu har jeg ikke Tid til at staa her. Der er nogen, som venter paa mig.

JENNY

Ja ja da. Det er vel det, som kom ud af alle de smaa Breve paa rosenrødt Papir, du skrev, den Gang du gik til Præsten.

FRANCISKA

Ja den Gang fik jeg jo ikke noget ud af det. Godnat!

JENNY

mildt kaldende

Franciska . . . Boesen!

FRANCISKA
vender sig hidsig

Du tror vel, at jeg har glemmt mit eget Efternavn, Jenny? Jo, jeg hedder Boesen . . . Boesen! Og jeg vil ikke gaa ved en Fabrik og gøres Nar ad for mit ærlige Arbejdes Skyld — naar der er fuldt op af unge Principaler, som bare be'r mig — jublende — om at spytte paa dem.

JENNY
bevæget

Franciska! *Pavse.* Du er saa overilet.

FRANCISKA

Ja, jeg er overilet. Der er nu min Lyst. Og naar jeg ikke kan leve længer, kan jeg jo lade være med at leve. Ingen skal bekymre sig om mig. Godnat, Jenny!

JENNY
standser hende

Inden du gaar, giv mig din Revolver!

FRANCISKA
studser

Hvad vil du med den?

JENNY

Jeg — ingen Ting. Men du kunde komme galt af Sted med den. Du er saa overmodig, og Politiet passer paa i Aften.

FRANCISKA

Dér. Du gør mig for Resten en Tjeneste. Jeg er ked af at slæbe det Stads.

JENNY

Hvor skal I hen, du og Tømreren?

FRANCISKA

Ved ikke.

JENNY

Naa ikke?

FRANCISKA

Nej. For jeg skal med en Smed og ikke med en Tømrer. Hvor skal du hen?

JENNY

Ved ikke.

Franciska gaar

TIENDE SCENE

FREDERIK SONNE

fra Baggrunden, med tykt Mæle:

Jenny! Jenny! Er du bleven saa vanartet?

JENNY

Hvad? Hvem er det? Aa dig, Frederik. Du har vist drukket.

FREDERIK SONNE

Jeg siger, er du din Faders Pige, Jenny Boesen, som er bleven saa vanartet, at du gaar her foran Principalens Dør og venter?

JENNY

Hvad ved du om min Venter?

FREDERIK SONNE

Jo, du venter den unge Rickardt. Jeg ved det godt. Mig bilder du ikke noget ind.

Er du din Faders Datter, Jenny Boesen, som adlød ham, fordi han var den klogeste; hans Øjsten, som han altid stolede paa, fordi du var saa køn og lydig allerede fra lillebitte af *og holdt Huset pænt i Orden og var som en Moder for lille Franciska? Er du Jenny Boesen, den gamle Mesters Datter, som sad paa Skødet hos ham og lærte at læse og gik med lange Flætninger og vilde forsvare Arbejdernes Sag, som hendes Fader lærte hende? Jenny Boesen — med fine Lædersko og sort Lærredskjole — som lavede hans Mad og stoppede hans Pibe og læste højt for ham om Revolution og Frihedsmænds Bedrifter, og som vilde forloves med en Typograf, en Mand, der kunde noget? Er det Jenny Boesen, Typografens Kæreste, som kom til mig i det sorte Trykkeri og smilte over hele Ansigtet og vilde ud og plukke Anemoner med Fagforeningen? Jenny, min Kælehøne, min Skovpige, min lille Kulso. Han dækker sine Øjne. Og nu gaar du her og venter paa Principalen.

JENNY

Hvorfor drak du, Frederik, naar du vilde sige alt det til mig? Du ved ikke selv, hvad du siger.

FREDERIK

Ja fuld, ja. Jeg er fuld og ulykkelig. Vil du forlange, at en Mand, der har oplevet alt det, jeg har oplevet, skal være ædru?

JENNY

klapper ham

Saa, saa, du er et Barn. Et lille, uregerligt Barn.

FREDERIK

Ja men, Jenny, elsker du mig?

JENNY

Du har jo drukket for meget.

FREDERIK

Jenny.

JENNY

haardt

Jeg kan ikke synes om dig i den Tilstand.

FREDERIK

hæftig

Jenny, siger jeg dig, Jenny . . .

JENNY

Ja, jeg hører. Hvad er det, du vil sige mig?

FREDERIK

Du driver det for vidt med mig! *knækker over med mig, som har holdt af dig altid.* Jeg har funden mig i, at du ikke mere vilde være min Forlovede. *Hun stryger ham mildt over Kinden.* Jeg har funden mig deri, siger jeg. Jeg har funden mig i, at du omgikkes de andre, funden mig i, at du, gamle Boesens Jenny, ikke ligner dig selv mere, at du gjorde Ting, saa at din gamle Faer aldrig vilde have genkendt dig. Men et Menneske kan ikke blive ved at være det samme stadigvæk, sagde jeg til mig selv. Og vi maa se meget, døje meget og alligevel ikke sige imod. *Fortvivlet.* For vi er ikke anderledes selv . . . Men her er saa mørkt; jeg synes, du græder. Jenny, gaa med mig. Nu!

Du skal komme og følge mig. Strængere. Lige strax. Saa holder vi vort Bryllup. Du skal være en Typografs gode, lille Kone. Ikke sandt?

JENNY

tager ham om Tindingerne og kysser ham

Nu skal du gaa hjem i Seng, lille Frederik. Saa taler vi om det i Morgen. Herregud, jeg er ikke dine salte Taarer værd —

FREDERIK

Nej, ikke i Morgen. Jeg kender dig, jeg kender dig. Du vil give mig et Løfte at løbe med. Ja ja da, Jenny.

JENNY

brister

Elsker du mig, Frederik? . . . Jeg gaar her og venter paa Principalen. Jeg var her ogsaa i Aftes. Han har trampet paa mig og paa dig og paa os alle sammen. Han har forlovet sig i Dag. Men endnu i denne Aften har han bedt mig blive hos ham altid, og jeg kan ikke sige Nej for min Søsters Skyld. Han er ikke tilfreds med én. Han vil have mig som Nummer to. Mig kan han ikke undvære — paa Fabriken. Og jeg bliver nok gaaende her paa Værkstederne alle Dage som Nummer to . . . Frederik, er det sandt, at du holder af mig? Turde du tage denne Revolver, naar han kommer om lidt?

FREDERIK

Er du gal, Jenny? Er du rent rasende?

JENNY
straler

Saa er det vist ikke farligt med din Kærlighed. Saa gaa din Vej, Frederik Sonne. Gaa din Vej. Hvad jeg taler med den unge Rickardt om, angaar maaske andre, men ikke dig.

Vender ham Ryggen.

FREDERIK SONNE

Men Jenny, du vil da ikke forlange . . . ?

JENNY

Vær ikke bange. Ingenting vil jeg forlange. Jeg har ikke opført mig, saa jeg kan vente noget af nogen. Og de, som vil hjælpe mig — varmt — vil jeg ikke have Hjælp af.

FREDERIK

Jenny, elsker du mig slet ikke? Hidsig, da Jenny tier. Jenny, siger jeg. Jeg har ikke sagt et Ord imod, at du omgikkes andre, at du tog ud med Kammeraterne — eller med gamle Galt, for han er en klog Mand, klogere end os alle sammen, eller med ham, Journalisten — han holdt dog med Arbejderne. Men nu holder du altsaa til med den unge Hr. Rickardt. Ja, din Kusine havde Ret: du holder til med Storborgerne. Du lader dig opvarte med Vin paa hans Kontor. Du kurer med ham i hans lukkede Vogn. Og det er dig, skriger Jenny! Med et afmaalt Buk. Farvel, gamle Boesens Jenny.

Han gaar.

JENNY

vender sig efter ham

Farvel, lille Frederik, tænk . . . standser
tænk godt!

ELLEVTE SCENE

Betjenten kommer frem fra Hjørnet af Fabriken og gaar hen
til Jenny, som træt er sunken om paa Bænken.

BETJENTEN

Hvad sidder De her efter?

Jenny skjuler Revolveren, svarer ikke.

BETJENTEN

Hvad venter De efter? De kan vel tale.
Nu har jeg set Dem her en halv Time. De
gør vist bedre i at gaa hjem i Seng.

Jenny rører sig ikke.

BETJENTEN

da Rickardt i det samme nærmer sig

Naa, undskyld. Det er en anden Sag.

Han trækker sig tilbage. Uden for høres langt borte Heste-
trampen og Hujen af Folkemasser. — Rickardt nærmer sig
Jenny, der bliver siddende ubevægelig.

TOLVTE SCENE

RICKARDT

Vil De ikke kendes ved mig? Indsmigrende.
Hvor hendes Øjne truer! Hader De mig,
Jenny?

JENNY

frysende, ryster paa Hovedet

Jeg hade Dem!

RICKARDT

Hendes Øjne ser ud til begge Dele. Elsker De mig, Jenny? Men hvad har De dér i Haanden?

JENNY

rejser sig

Aa, ingen Ting. Kun min Portemonnæ. Slip min Arm lidt, vil jeg putte den i Lommen. Hun gør sig løs og gemmer Revolveren.

RICKARDT

smiler

Aa, lad mig se den?

JENNY

En fattig Arbejderskes Portemonnæ —?

RICKARDT

Ja, ellers tror jeg ikke, at De er saa fattig, som De siger.

JENNY

rækker sin Portemonnæ

Der er den Herlighed! Hvis det kan være til nogen Glæde for Principalen!

RICKARDT

giver den strax tilbage

Fryser De, Jenny?

JENNY

Det er endnu saa koldt om Aftnerne.

RICKARDT

Nu skal jeg lukke op. Man hører paa ny Hestetrampen og Hujen. Der kommer Politiet med en

Sværn foran sig. Men vi lader os ikke forstyrre, om saa hele Byen kom og bankede paa vor Dør.

Drager hende mod Kontordøren.

JENNY

tænderklaprende

Jeg er saa fejj.

RICKARDT

Hvorned er De fejj, Jenny?

JENNY

ser stivt paa ham

Ja, jeg mener: det er fejgt, at jeg aldrig kan sige Nej til Dem.

RICKARDT

Men hvorfor skulde De sige Nej? Vær nu rimelig. De er vel en stor, voxen Pige. Vi to vil aldrig være Uvenner.

JENNY

viger

Nej, giv lidt Tid. Maaske fortryder De allerede Deres Beslutning.

RICKARDT

Fortryder du selv, Jenny?

Han kysser hende.

JENNY

Tag dig i Agt, Rickardt. Og sørg for at behandle mig godt. Det blev ikke sunget ved min Vugge, at jeg skulde gøre Aftenbesøg paa Kontoret hos unge Principaler . . .

Raab og Hujen ganske nær.

RICKARDT

Vi kan ikke blive staaende her. Skynd dig at gaa ind.

JENNY

tænderklaprende

Deres Forlovede Deres tilkommende . . . er det Frøken Harriet?

RICKARDT

Tænk ikke paa hende! Det bliver min Sag.

JENNY

Vi har været Legekammerater.

RICKARDT

Men du ryster jo paa hele Kroppen.

JENNY

paa Tærskelen, ser længe paa ham

Jeg ryster ikke. *Pavse.* Rickardt, kan De huske den unge Wigant? *Pavse.* Vi stakkels Mennesker, hvor vi skal gøre hinanden meget ondt!

Begge ind.

JENNY

lidt efter — ud paa Altanen

Tænd Lys, Hr. Rickardt, tænd Lys! Der tændes Lys. Ja saadan! De vil dog ikke nægte mig at se paa Dem . . . ?

Gaar ind.

TRETTEDE SCENE

FØRSTE BETJENT

vinker

Her har vi Patruljen.

ANDEN BETJENT

kommer frem

Det lader til, at Folk er livlige i Aften.

En Sværm af hujende og og pibende Gadeungdom kommer løbende. Dernæst en Patrulje Betjente med afmaalte Skridt. Endelig fyldes Pladsen af Arbejdere og nysgærrige. Hujen fra Stemmer i Kroge og Udkanter. Stundum rasler en Haandfuld Grus ned over Politiets Hjælme.

POLITIASSISTENTEN

Her er jo bælgmørkt. Sørg for, at den Lygte bliver tændt.

En Betjent tænder Lygten under Latter og Raab fra Forsamlingen.

POLITIASSISTENTEN

Er her passeret noget, Svendsen?

FØRSTE BETJENT

gør Honnør

Slet ingen Ting, Hr. Assistent. Fabrikanten bad mig overbringe Assistenten dette. Rækker et Papir. Han mente, at to af Arbejderne skulde anholdes, hvis Assistenten fandt Anledning til det.

Politiassistenten folder Papiret ud, læser og fremtager derpaa et andet Papir. Hyl af Utaalmodighed fra Forsamlingen.

POLITIASSISTENTEN

I Kongens og Lovens Navn skal jeg hermed . . . En Haandfuld Grus drysler ned over ham. Han taber Papiret. Pokker til Blæst. Aa, Svendsen, faa de Folk til at være rolige derhenne. En Betjent bringer ham det tabte Papir. Han fortsætter højt til Forsamlingen i en rolig, næsten passiarende Tone . . . skal jeg hermed paa denne Arbejdsplads — i Lighed med hvad der er sket paa andre større Arbejdspladser, hvor Uro og beklagelige Optrin i Dag har fundet Sted — opfordre alle frede-

lige og lovlydige Mænd af den arbejdende Stand til at forføje sig hjem til deres Hus. De advares indtil videre imod at deltage i Sammenkomster og Opløb, der kan medføre Forstyrrelse af den offentlige Orden, idet man gør Dem opmærksom paa, at enhver, som blot deltager, vil kunne tiltales og ifalde Straf-ansvar efter Loven. Denne Kundgørelse vil blive opslaaet paa alle Arbejdssteder.

Almindelig Mumlen af Mishag.

EN STEMME

Ja, saa kan vi jo gaa hjem og lægge os.

EN ANDEN

Ikke saa trist, Fa'rllil. Det styrker altsammen Frihedsfølelsen.

Latter.

POLITIASSISTENTEN

fornejtet til Forsamlingen

Ja, det skal vi trøste os med: det styrker altsammen Frihedsfølelsen.

Glad og venskabelig Latter fra Forsamlingen.

POLITIASSISTENTEN

Samtidig har jeg faaet det Hværv at meddele Dem — at efter et Samraad, som Ejere og Bestyrere af Byens Fabriker og Værksteder i Dag har holdt, tilsiger de alle og enhver, som vil opføre sig roligt og anstændigt, at kunne genoptage Arbejdet i Morgen paa de samme Vilkaar som forud.

STEMMER

Hør, hør! Bravo!

Hujen i Baggrunden.

POLITIASSISTENTEN

Dette gælder ogsaa Rickardts Laasefabrik.

STEMMER

Hurra!

Hujen i Baggrunden.

POLITIASSISTENTEN

Dog undtages ved denne sidstnævnte Fabrik to Arbejdersker, Jenny og Franciska Boesen, der ved særlig Opsætsighed menes at have forskærtset deres Ret til paa ny at indtræde i Arbejdet.

Hujen fra Mængden.

POLITIASSISTENTEN

Aa, Svendsen, faa Folk til at gaa tilbage og være stille.

BETJENTENE

Tilbage der! Tilbage! Vær rolig!

EN DRUKKEN MAND

samtidig — for Spøg

Hold Kæft!

FØRSTE BETJENT

Hvad sagde De?

DEN DRUKNE

indsmigrende

Ikke et Muk, Hr. Betjent, ikke et Muk. Jeg hører ikke til i denne Bydel.

BETJENTENE

Tilbage! Tilbage!

EN STEMME

Det var ikke humant.

ÆLDRE ARBEJDERE

Jo, det er human.

EN STEMME

Hurra for Politiassistenten!

Mange raaber.

POLITIASSISTENTEN

nikker med et Smil og fortsætter

Hvad angaar de to Arbejdersker Boesen, da vil de blive sat under Anholdelse for at have gjort Modstand mod Haandhæverne af den lovlige Orden eller opfordret dertil. Kigger paa Papiret. Her staar ikke noget om, hvor de bor. Aa, Svendsen, spring op paa Kontoret og faa de to Arbejderskers Bopæl opgivet.

SVENDSEN

Ja vel.

Mængden tier. Hyl af Drengene bagerst. Svendsen gaar mod Døren, men finder den lukket.

Man hører pludselig et Skud. Et til.

RICKARDTS STEMME

Men, Jenny, er du forrykt? Revolveren er ladet. Hjælp, Hjælp! Hun myrder mig.

Han styrter baglængs ud paa Altanen.

Jenny kommer til Syne i Altandøren. Et Skud endnu.

RICKARDT

Aa . . . det var slemt . . . Jeg ventede det ikke . . . De er en stolt Kvinde, Boesen.

Han synker sammen. Alle nede paa Pladsen skriger og rækker Hænderne lige i Vejret, som for at naa. De fleste staar paa Tærne.

Jenny sætter Revolveren til Øret, ser med et Blik som en døvstum først udover Pladsen, hvor alle paa ny skriger, dernæst lige ned for sig og trykker til.

EN STEMME I MÆNGDEN

Jenny! Jenny!

Det første Skud klikker. Hun sætter igen med Brug af begge Hænder Revolveren til Rette i Øret og trykker til. Efter Knaldet staar hun et Sekund, før hun falder.
Forfærdet Skrig fra Mængden.

POLITIASSISTENTEN

styrter mod Døren

Men Svendsen, at De ikke faar den Dør op! Rusker i Døren. Er her en Smed til Stede — en Laasesmed, som kan dirke den op? Ellers maa vi have en Stige! En Mand nærmer sig med et Nøgleknippe. Og en Mand skal strax hente den nærmeste Læge. Bed ham tage Forbindings-sager med! Men hurtig, hurtig! To Betjente ud. I det samme aabnes Døren. Sværmen trænger paa og vil ind. Nej, her kommer ingen uvedkommende ind! Svendsen og en Mand til gaar op.

BETJENTE

spærrer Døren

Her kommer ingen ind! Tilbage!

Bogholder Galt baner sig Vej gennem Mængden.

BETJENTENE VED DØREN

Hvad vil De? Tilbage!

GALT

med stærke Bevægelser

Gaa De selv tilbage. Vil De forbyde en Fader at se sin døde Datter?

BETJENTENE

Her kommer ingen ind. Hvad beviser, at De er hendes Fader?

GALT

Beviser! Beviser! Aa, De kunde vel ikke sige mig, De Herrer, hvor en saadan Attest udstedes? Og vil De maaske vise mig en saadan Fader, som gaar om med sit Pater-nitetspapir i Lommen. Til Side, siger jeg. Hun deroppe har ingen anden Fader levende end mig. Jeg var den Pige i Faders Sted.

MÆNGDEN

Lad ham komme ind. Galt skal ind.

POLITIASSISTENTEN

fortrædeligt

Aa, lad den Mand slippe ind. Galt ind. Hvem er han?

En Betjent rapporterer.

POLITIASSISTENTEN

Men hvor blev dog Overbetjent Svendsen af? Raaber op. Svendsen!

Første Betjent og Galt kommer frem paa Altanen. De undersøger de to Legemer og raadfører sig.

FØRSTE BETJENT

De er begge to døde, Hr. Assistent.

Tavshed neden under.

EN STEMME

Jenny! Jenny!

KOBBERSMED LUND

paa Trappen ved Fabriken

Tillader Politiasistenten, at jeg henvender et Par beroligende Ord til Forsamlingen?

POLITIASSISTENTEN

Hvem er det? Ja vær saa god. Han flytter sig forskrækket. Men hvad er det for noget fugtigt?

EN BETJENT

Der drypper Blod ned fra Altanen, Hr. Assistent.

POLITIASSISTENTEN

viger tilbage

Der drypper Blod ned fra Efeuen.

GALT

paa Altanen, før Lund kommer til Orde

De er døde. Med høj Stemme til Befolkningen. Jeg fordømmer hende ikke. Jeg tillægger mig højt for alle en Medskyld i dette blodige Bryllup. Bevægelse nede paa Pladsen. Denne unge Pige hviler her, fordi hun aldrig taalte Uret, og fordi jeg har lært hende, at hun ikke burde taale det. Hun lignede ikke Kammeraterne, der kan le ad deres eget Nederlag. Denne Arbejderske var en Arbejdsgiver jævnbyrdig og værdig, fortjente at nævnes som hans Lige. Men da han var en svag Mand, jeg mener omskiftelig og ustadig af Sind, var det, at hun med hurtig Haand vovede at fæstne én af hans Beslutninger for Tid og Evighed. Med Opofrelse af sig selv har hun standset denne løbske Rytter. Nu er de lige. Lad os ikke gøre hende til andet, end hvad hun var. Hun har til denne Mand følt en Kærlighed, der blussede op og sluktes paa en Dag, og hvis sidste Gnister hun nu omhyggelig har kvalt under sine Skosaaler. I mener maaske, at et Overmod som hendes vilde sprænge Livets

Skranker. Vel, saa har hun ofret sin stolte Ungdom, for at der i vore Øjne altid maa bevares lidt af Drømmen.

EN STEMME

Jenny! Jenny!

EN BETJENT

Skal vi arrestere ham? Han angiver jo sig selv.

POLITIASSISTENTEN

Aa, lad den gamle Pralhans snakke. Han trækker paa Skuldrene. Et Lystmord.

KOBBERSMED LUND

paa Fabrikstrappen

Arbejdere, Venner af Besindighed og Orden, jeg tænker, at I alle ligesom jeg er dybt rystede af det, vi har set foregaa her lige for vore Øjne, uden at det stod i vor Magt at forhindre det. Ihvorvel vi langt fra kan billige den Optræden, som den unge Herre ved Fabriken har brugt overfor sine Arbejdere og Arbejdersker, maa vi dog i højeste Grad beklage, at en af vore Kammerater, en ung, arbejdende Kvinde, af sin Harme har kunnet lade sig henrive til denne frygtelige Hævn. Hun ligger nu død, som hun selv har villet, og vor Dadel kan ikke længer naa hende. Men det skal siges: hun er ikke af dem, der har tjent Arbejdernes Sag. Vi maa beklage, hvad denne unge, fortvivlede Kvinde har gjort . . . Det er ikke paa den Maade vi skal frem. Han gaar hovedrystende ned ad

Trappen. Det er ikke paa den Maade, vi skal frem.

POLITIASSISTENTEN
ser utaalmodigt paa sit Ur

Hvor længe mon vi skal vente!

Lægen kommer med de to Betjente.

POLITIASSISTENTEN

Er det Lægen? Ja, lad os saa gaa op.
De gaar mod Døren.

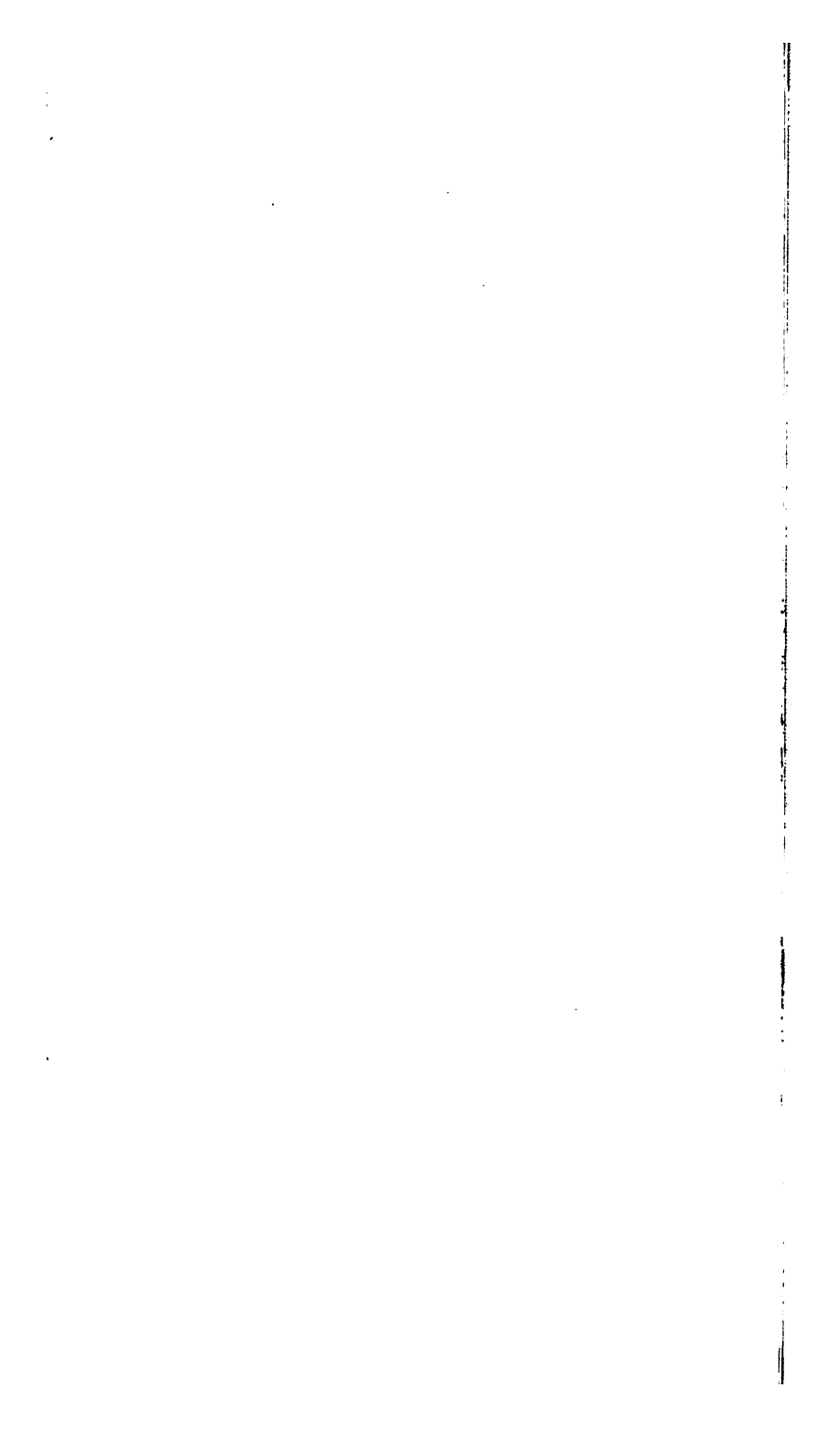
VIND
i Forgrunden

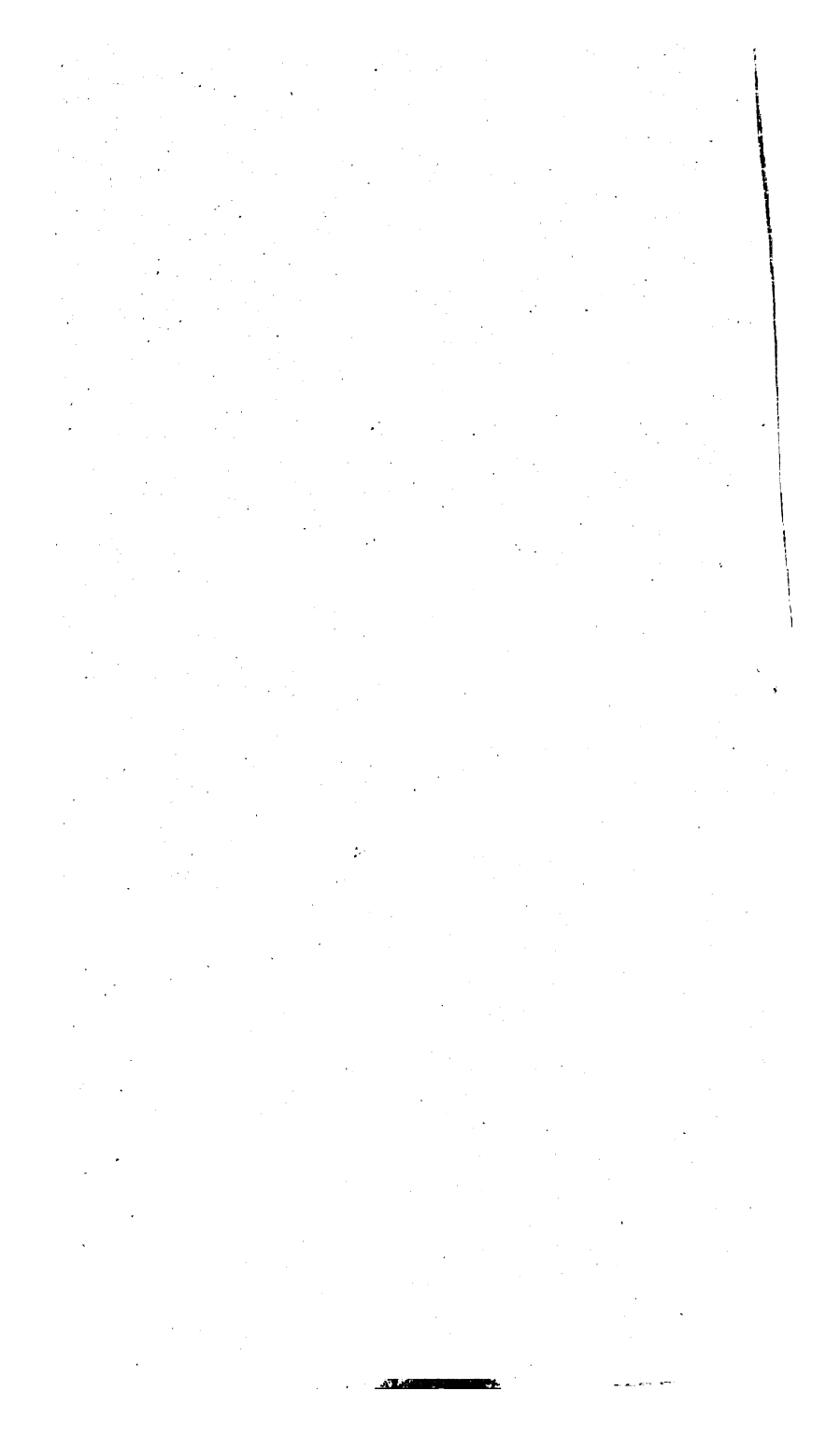
Jenny, stakkels Jenny! Det var unødvendigt.

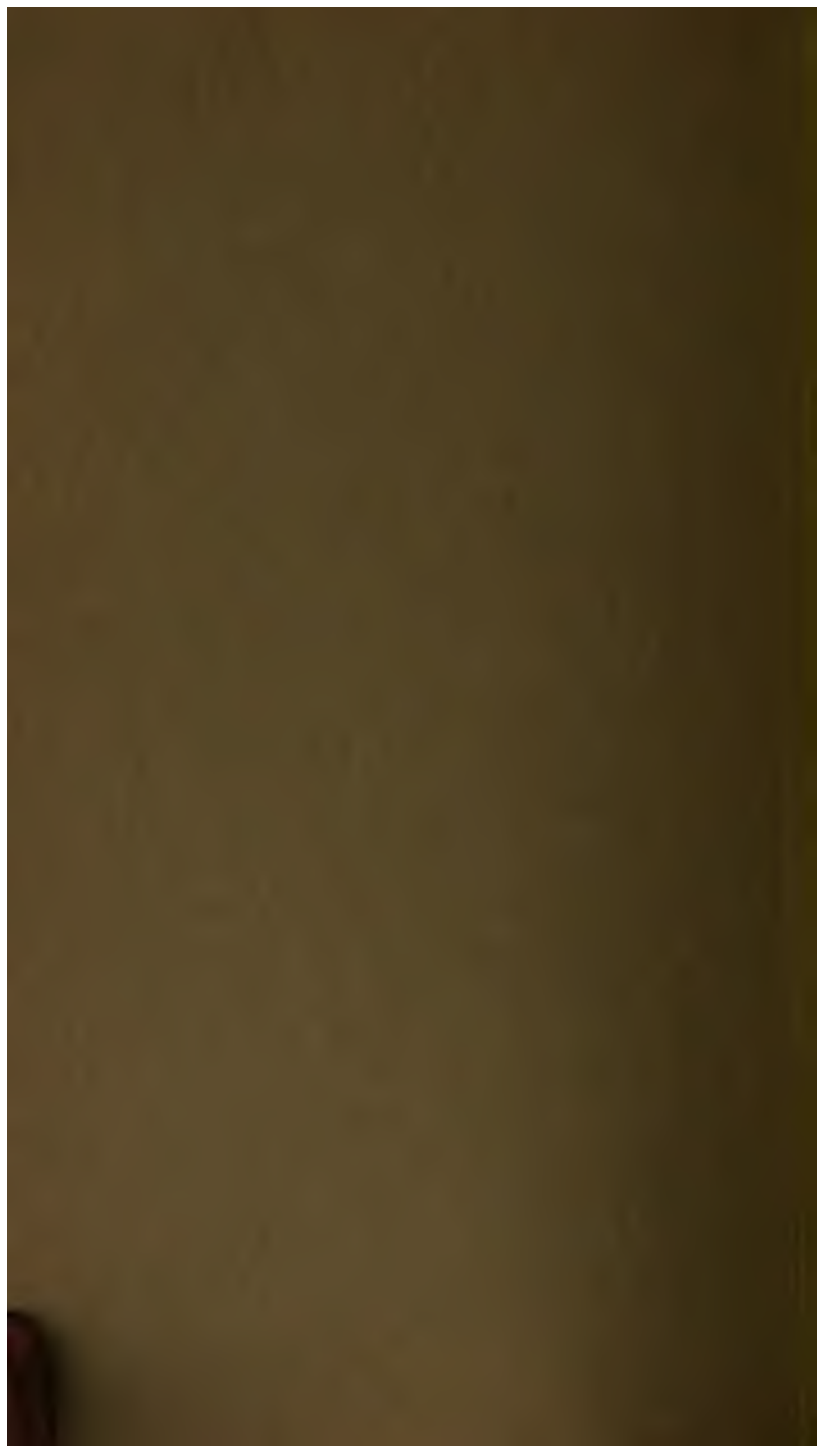
Tæppet.

ER

98

SEP 26 1934